ส.ม. 2.52064
ช279ก
ฉ.2

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียน และการสอนแบบปกติ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชวลา ศาลิโกเศศ

14 ส.ค. 2552

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 352,044

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียน และการสอนแบบปกติ

บทคัดย่อ

ของ

ชวลา ศาลิโกเศศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2552

ชวลา ศาลิโกเศศ. (2552). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียนและการสอนแบบปกติ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นนทภัทร ทินานนท์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 160 คน ซึ่งจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นโดยมีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6แผนการสอนแบบปกติ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ หาประสิทธิภาพของสื่อ ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบสอบ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบและค่าวิกฤต t-test

การศึกษาพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ประสิทธิภาพของการใช้เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80 / 80 โดยมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.01 / 84.83

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4.จากการศึกษาผลงานการวาดภาพระบายสีของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ผู้เรียนมีการพัฒนาการด้านการเขียนภาพระบายสีสูงขึ้น

A COMPARISON OF LEAMING ACHIEVEMENT OF ASSEMBLED MATERIAL INSTRUCTION AND TRADITIONAL INSTRUTION FOR PRATOMSUKSA VI STUDENT.

AN ABSTRACT

BY

CHAVALA SALIGOSES

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Educational degree course by. Art Education branch.

at Srinakharinwirot University

May 2009

Chavala Saligoses. (2009). *A comparison of learning Achievement of Assembled Material Instruction and Traditional Instruction for Pratomsuksa VI Students.* Master thesis, M.Ed. (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Prit Supasetsiri, Assist. Prof. Nontaput Tinanon.

The purpose of this research was to compare the learning achievement of Pratomsuks*a* VI Students learning through the visual Arts assembled material instruction and traditional instruction. The subjects were Pratomsuks*a* VI Students from Rattanakosin IX school, 2nd semester, academic year 2008, the Education Area Office of Samutprakarn Region II. The subjects were 160 mixed ability Students from 4 rooms. They were divided into 2 groups – the experimental and controlled groups. The experimental group consisted of 2 rooms, 80 students and the controlled group also consisted of 2 rooms, 80 students. The instruments used in this study were visual Arts assembled material Unit I – Color painting, lesson plans, and pre-post tests. The experiment was run by the researcher. The data was statistically analyzed by Arithmetic mean, standard deviation, percentage, and t-test.

The results of the study revealed that:

1. The learning Achievement of Pratomsuks*a* VI Students learning through the visual Arts assembled material after the experiment was significantly higher than before the experiment at the level of .01

2. The efficiency of the visual Arts assembled material Unit I – Color painting – was 85.01/84.83 higher than set criterion 80/80

3. The Students learning through the visual Arts assembled material instruction had significantly higher learning achievement than the Students learning through traditional instruction.

4. The Students learning through the visual Arts assemble material had well development in painting.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระทัศนศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โดยการสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียน
และการสอนแบบปกติ

ของ
ชวลา ศาลิโกเศศ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ ..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนทภัทร ทินานนท์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนทภัทร ทินานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมศิริ อรุโณทัย)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องหลายท่านผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพและขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนทภัทร ทินานนท์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ ทินานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และให้ความช่วยเหลือจนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ นายปัญญา แก้วกียูร ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายปรีชา ลอยแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ และนางนิรมล โพธะ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนเคหะบางพลี (10ปี สปช.) และโรงเรียนวัดเสาธงกลาง และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ความช่วยเหลือในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่บังอร ศาลิโกเศศ มารดาผู้ให้กำเนิด คณะครูโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ เพื่อน น้อง วิชาเอกศิลปศึกษาทุกคนและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี

ชวลา ศาลิโกเศศ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานการวิจัย	6
2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน หน่วยที่ 1	
การเขียนภาพระบายสี	7
ความหมายของศิลปะ	7
ทฤษฎีการเรียนรู้	8
ทฤษฎีศิลปศึกษา	11
การระบายสีชอล์คน้ำมัน (OIL PASTEL)	12
การพัฒนาการด้านต่างๆ จากการเรียนทัศนศิลป์	13
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	14
กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด	17
ความหมายของเอกสารประกอบการสอน	19
สื่อการเรียนการสอน	20
ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดี	22
ขั้นตอนการผลิตสื่อการเรียนการสอน	23
แนวทางในการเขียนเอกสารประกอบการเรียน	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
การกำหนดกลุ่มประชากร	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
วิธีดำเนินการวิจัย	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย	36
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการงวิจัย	58
สมมติฐานการวิจัย	58
ขอบเขตของการวิจัย	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
วิธีดำเนินการวิจัย	59
สรุปผลการวิจัย	59
อภิปรายผลการวิจัย	60
ข้อเสนอแนะ	63
บรรณานุกรม	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	69
ภาคผนวก ก รายนานผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ	70
ภาคผนวก ข เอกสารดำเนินการวิจัย	72
ภาคผนวก ค แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	75
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียน	90
ภาคผนวก จ ตัวอย่างเอกสารประกอบการเรียน	95
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบปกติ	125
ภาคผนวก ช ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง	129
ภาคผนวก ซ คะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการใช้เอกสารประกอบการเรียน จำนวน 5 เรื่อง	138
ประวัติย่อผู้วิจัย	144

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เปรียบเทียบการจัดระดับช่วงชั้นระหว่างหลักสูตรเก่ากับหลักสูตรใหม่.....	14
2 เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้ระหว่างหลักสูตรเก่ากับหลักสูตรใหม่.....	15
3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	42
4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้แบบทดสอบหลังเรียน ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	43

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 1..... 44
2 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 1..... 44
3 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 3..... 44
4 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 3..... 44
5 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 9..... 45
6 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 9..... 45
7 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 11..... 45
8 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 11..... 45
9 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 13..... 45
10 การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 13..... 45
11 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 19..... 46
12 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 19..... 46
13 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 21..... 46
14 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 21..... 46
15 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 27..... 47
16 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 27..... 47
17 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 29..... 47
18 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 29..... 47
19 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 35..... 47
20 รูปร่างและรูปทรง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 35..... 47
21 รูปและพื้นหลัง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 37..... 48
22 รูปและพื้นหลัง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 37..... 48
23 รูปและพื้นหลัง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 2..... 48
24 รูปและพื้นหลัง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 2..... 48
25 รูปและพื้นหลัง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 4..... 49
26 รูปและพื้นหลัง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 4..... 49
27 รูปและพื้นหลัง กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 10..... 49

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ **หน้า**

28 รูปและพื้นหลัง กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 10..... 49
29 แสงและเงา กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 12..... 50
30 แสงและเงา กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 12..... 50
31 แสงและเงา กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 18..... 50
32 แสงและเงา กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 18..... 50
33 แสงและเงา กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 20..... 50
34 แสงและเงา กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 20..... 50
35 แสงและเงา กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 26..... 51
36 แสงและเงา กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 26..... 51
37 แสงและเงา กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 28..... 51
38 แสงและเงา กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 28..... 51
39 การออกแบบ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 34..... 52
40 การออกแบบ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 34..... 52
41 การออกแบบ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 36..... 52
42 การออกแบบ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 36..... 52
43 การออกแบบ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 6..... 53
44 การออกแบบ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 6..... 53
45 การออกแบบ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 8..... 53
46 การออกแบบ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 8..... 53
47 การออกแบบ กลุ่มควบคุม ของนักเรียนคนที่ 14..... 54
48 การออกแบบ กลุ่มทดลอง ของนักเรียนคนที่ 14..... 56
49 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 56
50 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 56
51 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 56
52 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 56
53 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 56
54 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 56

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ **หน้า**

55 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 57
56 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 57
57 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 57
58 ภาพกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน..... 57

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ต้องการให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้ชุมชน สังคมและประเทศชาติมีบุคลากรที่เข้มแข็งที่จะพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้าเสริมสร้างให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นให้มีจิตใจที่งดงาม มีสมาธิ มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

> หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้พัฒนาให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทยในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง(กรมวิชาการ.2546: คำนำ)

จากข้อความดังกล่าวโรงเรียนและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่ง ประเวศ วะสี กล่าวว่า " ชีวิตของผู้เรียน เป็นตัวตั้ง เรียนรู้เพื่อสร้างปัญญา ให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีดุลยภาพ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง มีความสุข สนุกสนานและเกิดฉันทะในการเรียนรู้" (สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ (สปร.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2550: ออนไลน์)

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรศึกษาวิธีการนำทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็นรักการอ่าน ใฝ่รู้ เกิดคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการเรียนรู้มุ่งเน้นที่กระบวนการสร้างความรู้ ผู้เรียนต้องฝึกฝน การสร้างความรู้ด้วยตนเอง
2. เป้าหมายการเรียนรู้เปลี่ยนจากการถ่ายทอดสาระความรู้ที่ตายตัว เป็นการเรียนวิธีการเรียนรู้
3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้จัดกระทำ ศึกษา สำรวจ ลองผิดลองถูก จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ
4. ให้ผู้เรียนได้ใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อการร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความรู้ร่วมกัน

5. ผู้เรียนเป็นผู้เลือกสิ่งที่ต้องการเรียน ตั้งกฎระเบียบ รับผิดชอบและแก้ปัญหาการเรียนของตนเอง
6. ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ การเรียนรู้เปลี่ยนจากการให้ความรู้เป็นการให้ผู้เรียนสร้างความรู้
7. การประเมินผลการเรียนรู้ใช้วิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่น

(พจนา ทรัพย์สมาน. 2549: 6)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ (กรมวิชาการ. 2546: 1) ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้สาระหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อความดังต่อไปนี้

> การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิด และนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้ความคิดนั้นออกเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาในโลก ก็หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเองนั่นเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้จะมีความหมายต่อผู้เรียน จะอยู่คงทนไม่ลืมง่าย สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ดี และเป็นฐานให้สามารถสร้างความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด
> (พจนา ทรัพย์สมาน. 2549: 6)

สาระทัศนศิลป์เป็นสาระหนึ่งซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าสาระอื่นๆ การเรียนทัศนศิลป์เป็นการฝึกความคิดให้สัมพันธ์กับมือและความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาในการทำงาน หัดให้มีความเป็นระเบียบ รู้จักรักสวยรักงาม มีสุนทรียะในการรับรู้เมื่อพบเห็นสิ่งต่างๆ มีความซาบซึ้งในผลงานทัศนศิลป์ สามารถสร้างสรรค์งานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ทำให้มีความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจ เข้าใจศิลปวัฒนธรรมของโลก ทำให้เกิดความรักและหวงแหนศิลปกรรมของชาติ และก่อให้เกิดการอนุรักษ์ นอกจากนี้ทัศนศิลป์ยังช่วยผ่อนคลายความเครียด ช่วยในการประหยัด และเป็นพื้นฐานอาชีพได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ที่กำหนดไว้ดังนี้

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแล้ว ผู้เรียนจะมีจิตใจงดงาม มีสุนทรียภาพ รักความสวยงาม ความเป็นระเบียบ รับรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปะ ภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพทางศิลปะ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมความสุข (กรมวิชาการ. 2546: 3)ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทาง

การจัดการศึกษาทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีอยู่ยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ สามารถพึ่งตนเองและสามารถนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ วิธีการสอนแบบเดิมสอนโดยครูเป็นผู้แสดงเองทั้งหมด นักเรียนเป็นเพียงผู้ทำตามที่ครูสั่งเท่านั้น ก็จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่หลักฐานกำหนดไว้ ทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้เรียนและสังคมบ้านเมืองได้ ซึ่งแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 กล่าวไว้ดังนี้ “มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถ ใช้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2542)

จากสาระในมาตรา 24 โรงเรียนจึงนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน การจัดการศึกษาของโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ ผลการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียน โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะคะแนนภาคปฏิบัติจะมากกว่าภาคทฤษฎี ครูผู้สอนจะเน้นแต่การปฏิบัติมากกว่าการเรียนรู้ด้านเนื้อหา จากปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจากข้อมูลที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ พอจะสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. ครูสอนแต่ภาคปฏิบัติ ไม่ได้สอนภาคความรู้ เนื้อหาวิชา และทฤษฎีต่าง ๆ

2. ครูบางส่วนใช้วิธีการสอนแบบเก่า คือครูเป็นผู้แสดงเพียงคนเดียวเด็กไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการใช้นวัตกรรมประกอบการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจง่ายขึ้น

4. นักเรียนขาดอุปกรณ์ในการเรียนวิชาทัศนศิลป์ (*บันทึกการประชุมวิชาการ*. 2551: 42)

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านทัศนศิลป์ได้อย่างเต็มที่ ผลการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุมาจากการขาดสื่อ นวัตกรรมด้านการให้ความรู้ ซึ่งมีไม่พอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงคิดวิธีหาทางแก้ไขกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำมาเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น โดยจัดทำเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วย การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถด้านทัศนศิลป์ โดยคำนึงถึงความพึงพอใจและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนศึกษาความรู้พร้อมฝึกปฏิบัติ ตลอดจนวิธีการวัดผลประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังนิสัยนักเรียนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นให้วิชาทัศนศิลป์เป็นตัวนำในการปรับปรุงการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนดีมีคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาให้พัฒนายิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 160 คน ซึ่งจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นโดยมีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ใช้เวลาเรียนในการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาจำนวน 10 ชั่วโมง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย

1. การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ
2. รูปร่างและรูปทรง
3. การออกแบบ
4. การเขียนภาพโดยใช้วัสดุต่างๆ
5. การเขียนภาพแสดงเอกลักษณ์ไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้านทัศนศิลป์ ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

2. การสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หมายถึง การสอนโดยให้ผู้เรียนศึกษาคำแนะนำการใช้เอกสาร และศึกษาสาระการเรียนรู้ในเอกสารประกอบ การเรียนด้วยตนเอง มีการอภิปรายภายในกลุ่มเกี่ยวกับสาระเรียนรู้ในบทเรียน การทำแบบฝึกด้านความรู้และฝึกปฏิบัติด้านทัศนศิลป์ การรายงานผลการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียนและมีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบผลการเรียนทันทีโดยตรวจแบบทดสอบด้วยตนเอง เพื่อนและครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำแบบฝึก โดยมีเฉลยแบบฝึกและเกณฑ์การให้คะแนนอยู่ท้ายบทเรียน ผู้เรียนบันทึกคะแนนลงในสรุปผลการเรียน ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนมีข้อสงสัยและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม

3. การสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนโดยครูเป็นผู้ให้ความรู้ประกอบการใช้สื่อตัวอย่างให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจสาระการเรียนรู้ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้านทัศนศิลป์จากใบงานที่กำหนดไว้ รายงานผลการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียน ครูเป็นผู้ประเมินผลงาน มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนวิธีสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติ

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแยกลักษณะการค้นคว้า ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี

1.1 ความหมายของศิลปะ
1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้
1.3 ทฤษฎีทางศิลปศึกษา
1.4 การระบายสีชอล์คน้ำมัน (OIL PASTEL)
1.5 การพัฒนาการด้านต่างๆ จากการเรียนวิชาทัศนศิลป์
1.6 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
1.7 กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
1.8 ความหมายของเอกสารประกอบการสอน
1.9 สื่อการเรียนการสอน
1.10 ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดี
1.11 ขั้นตอนการผลิตสื่อการเรียนการสอน
1.12 แนวทางในการเขียนเอกสารประกอบการเรียน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน หน่วยที่ 1 การ เขียนภาพระบายสี

1.1 ความหมายของศิลปะ

ได้มีนักวิชาการหลายท่าน เสนอแนวความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ และให้ความสำคัญของวิชาศิลปะไว้เป็นปรัชญาหรือทฤษฎีสรุปได้ดังนี้

"ศิลปะ คือ ผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปลักษณ์ต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ความอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์และรสนิยมและทักษะของแต่ละคนเพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2551: ออนไลน์)

"ศิลปะ คือ สิ่งใหม่ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้แนวคิดที่มีอยู่แล้วประกอบกับเหตุผล อารมณ์ และความคิดริเริ่ม และสร้างขึ้นโดยมุ่งแสดงให้เห็นความงามน่าชมหรือน่าพอใจและในบางกรณีผลงานนั้นทำให้ผู้ได้เห็นเกิดความคิดอารมณ์ และความสว่างไสวทางปัญญาด้วย" (นฤมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. 2526: 34)

ศิลป์ พีระศรี " ได้ให้ความหมายว่า "ศิลปะ" หมายถึง งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ที่ต้องใช้ความพยายามด้วยมือและด้วยความคิด"(ชวลิต ดาบแก้ว. 2535: 7)

ความหมายของศิลปะตามที่นักวิชาการให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ศิลปะเป็นวิชาที่จำเป็นต้องจัดไว้ในหลักสูตร เพราะเป็นวิชาที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สำคัญหลายประการ และการเรียนรู้เหล่านั้นจะช่วยพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขและเจริญก้าวหน้า

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ควรมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และความพร้อมด้านต่าง ๆ กำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ เพื่อความสำเร็จในการเรียนรู้ เพื่อความสุขและความภาคภูมิใจในตนเอง จากการศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพควรศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้จากนักปรัชญาและนักจิตวิทยา ที่ได้แสดงทัศนะกันไว้อย่างหลากหลาย แนวคิดเหล่านั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการไปในแต่ละยุคแต่ละสมัย รวมทั้งได้ขยายขอบเขตไปสู่เรื่องของการจัดการศึกษาและการสอน การศึกษาแนวคิดในอดีต นอกจากจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการจัดการศึกษาและเกิดแนวความคิดใหม่ๆ แล้วยังเป็นประโยชน์อันมหาศาลต่อชีวิตมนุษย์ ซึ่งแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ปริวัตร เขื่อนแก้ว สรุปไว้ได้ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) นักคิดคนสำคัญของทฤษฎีนี้มีอยู่ 2 ท่าน ได้แก่ เพียเจต์(Piaget) และบรูเนอร์(Bruner) แนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้เน้นเรื่องพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลที่เป็นไปตามวัย และเชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ และการเรียนรู้เกิดจากระบวนการการค้นพบด้วยตนเอง หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ คือ คำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน และจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการนั้น ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมากๆ เด็กควรได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระและสอนการคิดแบบรวบยอดเพื่อช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการ

และวิธีการของบุคคลในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ รวมทั้งโครงสร้างทางปัญญาและความเชื่อที่ใช้ในการแปลความหมายเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องจัดกระทำกับข้อมูล นอกจากกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในสมองแล้ว ยังเป็นกระบวนการทางสังคมด้วย การสร้างความรู้จึงเป็นกระบวนการทั้งด้านสติปัญญาและสังคมควบคู่กันไป หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (process of knowledge construction) เป้าหมายของการสอนจะเปลี่ยนจากการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ที่แน่นอนตายตัว ไปสู่การสาธิตกระบวนการแปลและสร้างความหมายที่หลากหลาย ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่างๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง ในการจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรมให้เกิดขึ้น ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่โดยผู้เรียนจะนำตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้ บทบาทของครูจะเป็นผู้ให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้มีลักษณะที่ยืดหยุ่นกันไปในแต่ละบุคคล การประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลาย การวัดผลจะต้องใช้กิจกรรมหรืองานในบริบทจริงด้วย ซึ่งในกรณีที่จำเป็นต้องจำลองของจริงมา ก็สามารถทำได้ แต่เกณฑ์ที่ใช้ควรเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในโลกความจริงด้วย (ปริวัตร เขื่อนแก้ว. 2550: ออนไลน์)

จากแนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญานี้ การพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนต้องมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจต้องการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย จัดแหล่งเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนเพื่อเปิดโลกของการศึกษาให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากการปฏิสัมพันธ์ด้วยตนเอง จะช่วยส่งเสริมด้านสติปัญญาของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของทฤษฎีนี้ คือ มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดีหากอยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ การจัดบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนเรียนรู้และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และการเรียนรู้จะเน้นกระบวนการเป็นสำคัญ หลักการจัด การเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้กระบวนการเป็นสำคัญควรจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้อบอุ่น ปลอดภัย ครูควรสอนแบบชี้แนะโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำทางในการเรียนรู้ของตนและคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนอย่างสะดวกจนบรรลุผล และแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของโคมส์ เชื่อว่าความรู้สึกของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้มาก เพราะความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักการ จัดการเรียนการสอนตาม

แนวคิดนี้จึงเน้นถึงความรู้สึกของผู้เรียนเป็นหลัก การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) แนวคิดของทฤษฎีนี้ คือ การเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้าง ความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้ความคิดเห็นนั้นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ คือ ครูจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้เรียน เกื้อหนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการประเมินผลนั้นต้องมีการประเมินทั้งทางด้านผลงานและกระบวนการ ซึ่งสามารถใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินตนเอง การประเมินโดยครูและเพื่อน การสังเกต การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative or Collaborative Learning) แนวคิดของทฤษฎีนี้ คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3–6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม โดยผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะแข่งขันกัน ต่างคน ต่างเรียนและร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะเน้นให้ผู้เรียนช่วยกันในการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการของกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน ส่วนการประเมินผลการเรียนรู้ควรมีการประเมินทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ โดยวิธีการที่หลากหลายและควรให้ผู้เรียนมีส่วน

จากแนวความคิดของทฤษฎีที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีหน้าที่คอยกำกับชี้แนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน และจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ครูควรสร้างความรู้สึกที่ดี เป็นกันเองกับผู้เรียนให้เกิดความรักและความอบอุ่นในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ที่ได้ไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน เกิดความภาคภูมิใจในการผลิตชิ้นงาน รักการทำงานกลุ่ม มีการประเมินชิ้นงานด้วยตนเอง ประเมินโดยครูและเพื่อน มีการคิดวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดียิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสำคัญที่สุด สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มา ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย (สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ. 2545: 5-6)

ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทัศนศิลป์ จึงควรศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในวัยของผู้เรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้อย่างหลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นหลักสำคัญของการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน นิเทศและติดตามผลการดำเนินงาน

1.3 ทฤษฎีทางศิลปศึกษา

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนศิลปะเด็กประเทศต่างๆ สำนักคิดต่างๆ ซึ่ง เอดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (Edmund Burke Feldman) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับศิลปะเด็กไว้ดังนี้ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2548: 70-72)

ทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive Theory) ทฤษฎีการรู้คิดหรือทฤษฎีสติปัญญา (Cognitive or Intellectual Theory) ในทางศิลปะเด็ก เด็กเขียนภาพหรือเสนอสิ่งที่เด็กรู้มากกว่าสิ่งที่เด็กเห็น (He know rather than what he sees.) สภาพการลดตัดทอนขนาดและรูปทรงในศิลปะเด็กได้รับการพิจารณาว่า เกิดจากการอ่อนด้อยความรู้ หรือพัฒนาการแนวคิดที่เกี่ยวกับขนาดหรือรูปทรงของสิ่งนั้นๆ ไม่ถูกต้องและเป็นจริงเพียงพอ แนวทางทฤษฎีการรู้คิด มีข้อสันนิษฐานอยู่บนพื้นฐานที่ว่า "ความรู้ที่ถูกต้องซึ่งเป็นสัจภาวะ คือ พื้นฐานของการนำเสนอที่ชัดเจนของสัจภาวะในงานศิลปะ" การเพิ่มประสบการณ์เกี่ยวกับโลกให้กับเด็ก จะช่วยให้เด็กลดข้อบกพร่อง หรือลดความไม่พร้อมทางด้านมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ในเยาว์วัยและจะเพิ่มคุณภาพในการใช้เส้นแสดงความจริงของวัตถุยิ่งขึ้น ทฤษฎีการรู้คิดนี้พยายามอธิบายถึงสภาพรูปทรงง่ายๆ ในศิลปะเด็ก จุดอ่อนตามการมองเห็นแบบผู้ใหญ่ และยังเป็นการอธิบายการเปลี่ยนแปลงด้านการแสดงออกทางความงามของเด็กที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการรับรู้กับสิ่งแวดล้อม แต่ดูเหมือนว่า ทฤษฎีนี้จะขาดการอธิบายถึงสภาพจินตนาการและการสร้างสรรค์ในระดับเด็กที่โตขึ้น คล้ายเป็นการดึงทฤษฎีไปสู่ความรู้ในทางภาษาของเด็กและพลังของมโนทัศน์เป็นหลัก ไม่ได้มองว่า มโนทัศน์เติบโตขึ้นมาจากประสบการณ์สัมผัส (sensory experience) ไม่ได้มองถึงว่า การนำเสนอจะต้องเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ภาพที่มองเห็น การรับรู้นั้นขึ้นกับความพึงพอใจหรือไม่ หรือเป็นการสะสมความรู้สึกสัมผัสหรือไม่ และไม่ได้มองถึงว่า การที่เด็กแสดงออกจะมีอิทธิพลจากความงามของวัสดุหรือเกี่ยวข้องกับการรับรู้วัสดุขณะที่เด็กทำงาน

ทฤษฎีพัฒนาการ (Development Theory) จากการศึกษาและวิจัยเชิงประจักษ์ในภาพเขียนของเด็ก มีเหตุผลที่เป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงวุฒิภาวะในการเขียนภาพให้เห็นเด่นชัดเป็นช่วงๆ มีความเด่นชัดเฉพาะระดับ จากวัยหนึ่งไปสู่อีกวัยหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากการเริ่มต้นในสภาพขีดเขี่ยสับสนในช่วงวัยก่อนเข้าโรงเรียน พัฒนาไปสู่การเขียนในภาพวงกลม วงรี รูปทรงแทนคนและสิ่งของ หลังจากนั้นก็จะเพิ่มรายละเอียดเข้าไปในรูปทรงพื้นฐาน พร้อมทั้งการแสดงบริเวณว่างที่มีความหมายเสนอภาพการเคลื่อนไหว เพิ่มดีกรีในการสนองตอบต่อภาพที่มองเห็น ทางด้านรูปทรง สี และตำแหน่งของวัตถุในบริเวณว่าง หลังจากนั้นก็พัฒนาไปสู่การแสดงออกในลักษณะเหมือนจริง พัฒนาการในทางวุฒิภาวะด้านการแสดงออกทางศิลปะเช่นนั้น ได้รับการศึกษาค้นคว้าและบันทึกไว้อย่างชัดเจนในงานของโลเวนเฟลด์ (Victor Lowenfeld) ซึ่งเขายืนยันว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านการแสดงออกในสิ่งที่มองเห็นได้นี้ เป็นปฏิกิริยาสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงของสติปัญญา อารมณ์ สังคม การรับรู้ กายภาพ สุนทรียะ และการสร้างสรรค์ภายในตัวเล็ก ด้วยเหตุนี้การแสดงออกทางศิลปะของเด็กตามระดับวุฒิภาวะในทฤษฎีของโลเวนเฟลด์ จึงมีความสอดคล้องกับการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ด้วยเป็นความสัมพันธ์ของคนและสิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านั้นมีผลต่ออารมณ์และสติปัญญา

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนศิลปะเด็กจึงควรศึกษาทฤษฎีทางศิลปศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยปัจจุบันโดยคำนึงถึงระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ได้ประโยชน์และมีคุณค่าสูงสุดต่อผู้เรียน

1.4 การระบายสีชอล์คน้ำมัน (OIL PASTEL)

ในการระบายสีสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา สีชอล์คน้ำมัน (OIL PASTEL) เป็นสีที่นิยมใช้โดยทั่วไป มีลักษณะเป็นสีฝุ่นผงละเอียด ผสมกับไขมันสัตว์หรือขี้ผึ้ง แล้วนำมาอัดเป็นแท่ง มีลักษณะทึบแสง สามารถเขียนทับกันได้ การใช้สีอ่อนทับสีเข้มจะมองเห็นพื้นสีเดิมอยู่บ้าง การผสมสีอื่นๆ ใช้การเขียนทับกัน สีเทียนน้ำมันมักไม่เกาะติดพื้น สามารถขูดสีออกได้ และกันน้ำ ถ้าต้องการให้สีติดแน่นทนนาน จะมีสารพ่นเคลือบผิวหน้าสี สีเทียนหรือสีเทียนน้ำมัน มักใช้เป็นสีฝึกหัดสำหรับเด็ก เนื่องจากใช้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ไม่เลอะเทอะเปรอะเปื้อนและมีราคาถูก (ชนิดของสี. 2550: ออนไลน์) ดังนั้น สีชอล์คน้ำมัน จึงเหมาะสำหรับนักเรียนในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษา ลักษณะและการใช้สีสีชอล์คน้ำมันมีรายละเอียดดังนี้

สีชอล์กน้ำมัน มีคุณสมบัติทึบแสง เขียนทับซ้อนได้ ผสมผสานกันระหว่างสีได้ สามารถทำให้กลมกลืนได้ด้วยการลูบ ถู และ ใช้น้ำมันสนเป็นสื่อในการละลายเข้าหากันรูปลักษณ์จะ กึ่งสีเทียน และ กึ่งสีชอล์ก ปัจจุบันสีชอล์กน้ำมันได้รับความนิยมสูงจัดเป็นอุปกรณ์ที่เหมาะสมตั้งแต่เด็กเล็กระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมเลยทีเดียว ทั้งนี้เพราะสีชอล์กน้ำมันใช้แทนสีเทียนสำหรับเด็กเล็กได้ ประกอบกับมีคุณสมบัติที่สามารถสร้างเทคนิคทางจิตรกรรมสำหรับเด็กโต และ เด็กเล็กได้

ประกอบกับมีคุณสมบัติที่สามารถสร้างเทคนิคทางจิตรกรรมสำหรับเด็กโต และควบคุมการใช้งานง่าย ไม่เป็นฝุ่นผงเหมือนสีชอล์กของผู้ใหญ่ ส่วนประกอบของสีชอล์กน้ำมัน คือ เม็ดสี(Pigment)+น้ำมัน ถ้าใช้ น้ำมันลีนสีดเป็นส่วนประกอบ จะให้ความเงางาม ดูนุ่มนวล กว่าการใช้ น้ำมันสน สีชอล์กน้ำมันที่มีคุณภาพ จะต้องระบายนุ่ม เรียบเนียน ไม่เป็นขุย มีความทึบแสงสม่ำเสมอ ทำให้กลมกลืนกันได้ง่าย และไม่แยกตัวระหว่างน้ำมันกับเม็ดสี (Masterart. 2550: ออนไลน์)

ดังนั้นในการระบายสีภาพสีชอล์คน้ำมันก็เป็นสีชนิดหนึ่งที่เหมาะสำหรับในการระบายสีสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา แต่ก็ควรให้นักเรียนเรียนรู้ในการใช้สีอย่างประหยัดและเก็บรักษาสีชอล์คให้ถูกต้อง ฝึกสอนเทคนิควิธีที่หลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงานให้มากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ฝึกแสดงความคิดเห็นผลงานของตนเองและผู้อื่นเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนมาพัฒนาและปรับปรุงงานของตนเองให้ดีขึ้น

1.5 การพัฒนาการด้านต่าง ๆ จากการเรียนวิชาทัศนศิลป์

ในการเรียนวิชาทัศนศิลป์เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาการผู้เรียนในทุกๆ ด้านเด็กเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดีในด้านความรู้ความเข้าใจความคิด ความนิยมในศิลปเจตคติ ทักษะและการนำไปใช้ ซึ่งแบ่งได้เป็น 7 หมวดใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1) พัฒนาการทางสร้างสรรค์ สามารถคิดดัดแปลง แก้ปัญหา ทำสิ่งต่างๆ ให้มีคุณค่ากว่าเดิมได้ นักเรียนแสดงออกโดยวางแผนงาน ออกแบบ วัดผลได้โดยทดสอบและสังเกต

2) พัฒนาทางสุนทรียภาพ สามารถรู้และเข้าใจในคุณค่าทางศิลปะอย่างมีหลักเกณฑ์ นักเรียนแสดงออกโดยสามารถเข้าใจและนิยมในศิลปะ

3) พัฒนาการทางการเรียนรู้ สามารถสังเกตเข้าใจในงานศิลปะถูกต้องตามหลักศิลปะ นักเรียนแสดงออกโดยการอธิบายการให้เหตุผลในความงามอย่างถูกต้อง

4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา มีความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถจดจำได้ละเอียดถูกต้อง ฉลาดเฉียบแหลม การแสดงออกโดยการแก้ปัญหาได้ดี

5) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ มีความสามารถแสดงออกอย่างอิสระ และควบคุมอารมณ์ได้ มีความมั่นใจในการทำงาน พัฒนาการทางอารมณ์รวมไปถึงสุขภาพจิต ความมั่นคงทางอารมณ์ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพด้วยการแสดงออก โดยการทำงานได้อย่างสุขุมเป็นระเบียบ และควบคุมได้เหมาะสม

6) พัฒนาการทางกาย มีความสามารถในทางปฏิบัติทางศิลปะ ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ได้ คล่องแคล่วมั่นคงไม่เป็นอันตราย มีความแน่นอนและแม่นยำในการทำงาน การแสดงออกโดยการปฏิบัติ และเคลื่อนไหว

7) พัฒนาการทางสังคม มีความสามารถเข้าใจในสิ่งแวดล้อม เข้าใจความต้องการของผู้อื่น และสามารถเข้าใจกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง. 2545: 19-21)

จากการศึกษาหลักการดังกล่าว การพัฒนาการที่เกิดจากการเรียนการสอนวิชาทัศนศิลป์ ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาร่างกายในทุก ๆ ด้าน รู้จักวางแผนในการทำงาน มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ รู้วิธีการแก้ปัญหาได้ดี กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและปฏิบัติตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เพราะฉะนั้นวิชาทัศนศิลป์จึงเป็นวิชาที่มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

1.6 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ มีความแตกต่างจากหลักสูตรฉบับต่าง ๆ ที่เคยมีมา กล่าวคือ ในอดีตการจัดทำหลักสูตรนั้น เป็นการพัฒนาจากส่วนกลาง แล้วกำหนดให้โรงเรียนหรือสถานศึกษานำไปปฏิบัติ ผลจากการใช้หลักสูตรคือ มีข้อวิพากษ์วิจารณ์มากมายว่า ไม่มีความสอดคล้อง ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ปัจจุบันมีแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือ Standard Based Educationn (SBE) ซึ่งเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสร้างทางเลือกที่หลากหลายในการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแนวคิดนี้ ได้มีการนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งมีลักษณะเป็นหลักสูตรที่กำหนดผลการเรียนรู้เป็นหลัก (Outcome-based Curriculum) โดยระบุเนื้อหาในลักษณะสาระหลักและขอบข่ายกว้าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนสถานศึกษา จัดทำสาระหลักสูตร หรือรายละเอียดของหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพของท้องถิ่นยิ่งขึ้น ซึ่งมีดังต่อไปนี้

โครงสร้างหลักสูตร

ตาราง 1 เปรียบเทียบการจัดระดับช่วงชั้นระหว่างหลักสูตรเก่ากับหลักสูตรใหม่

ระดับช่วงชั้นของการศึกษาภาคบังคับ	
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

สาระการเรียนรู้

ตาราง 2 เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้ระหว่างหลักสูตรเก่ากับหลักสูตรใหม่

สาระการเรียนรู้	
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
1. ภาษาไทย	1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์	2. คณิตศาสตร์
3. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.)	3. วิทยาศาสตร์
4. สร้างเสริมลักษณะนิสัย (สลน.)	4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. การงานและพื้นฐานอาชีพ (กพอ.)	5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ภาษาต่างประเทศ	6. ศิลปะ
	7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
	8. ภาษาต่างประเทศ

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ไว้ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาศิลปะ ช่วงชั้นที่1 -2

สาระที่ 1 : ทัศนศิลป์ มาตรฐาน ศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างาน ทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 : ดนตรี มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางคนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาทางท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 : นาฏศิลป์ มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาทางท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ มุ่งเน้นทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การสอนแบบบูรณาการ โครงงาน การใช้หัวเรื่องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด การค้นคว้า แสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างสรรค์ผลงานแล้วนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (กรมวิชาการ. 2544: 12-13)

จากข้อมูลดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรเดิม หรือการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังที่กล่าวไปแล้วนั้น ผลที่ได้รับนั้นก็คือ เครือข่ายของความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนนั้นจะเป็นผู้ปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจึงควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนที่เป็นแกนกลาง ที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อจบการศึกษาแล้วให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแล้ว ผู้เรียนจะมีจิตใจงดงามมีสุนทรียภาพ รักความสวยงาม ความเป็นระเบียบ รับรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่า ความสำคัญของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม อันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพและความสนใจของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพทางศิลปะ มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย รับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เมื่อจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นผู้เรียนจะมีคุณภาพดังนี้ ช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6)

1. สร้างและนำเสนอผลงานศิลปะจากจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การสังเกตทางศิลปะ ได้แก่ ทัศนธาตุ องค์ประกอบดนตรี องค์ประกอบนาฏศิลป์ ทักษะในการใช้เทคนิคให้เกิดผลตามความต้องการของตนเอง และอธิบายให้ผู้อื่นรับรู้โดยใช้ศัพท์เบื้องต้นทางศิลปะได้
2. รับรู้ทางศิลปะ ได้แก่ ทัศนธาตุ องค์ประกอบดนตรี องค์ประกอบนาฏศิลป์ ซึ่งสามารถช่วยในการวิเคราะห์งานทางศิลปะ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในความสวยงาม และความไพเราะของศิลปะได้
3. ระบุงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นได้ อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์ในปัจจุบันมีผลหรือได้รับอิทธิพลจากงานศิลปะได้
4. นำความรู้ทางสาขาศิลปะต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ
5. สนใจสร้างงานศิลปะ มีความสุขกับการทำงาน มั่นใจในการแสดงออก ยอมรับความสามารถของผู้อื่น
6. ตระหนัก ชื่นชมคุณค่าของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กรมวิชาการ. 2544: 12)

ดังนั้น ครูจึงน่าจะเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้หลักสูตร เพื่อสามารถนำมาจัดกระบวนการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมแห่งความเป็นคนไทย สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.7 กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ด้วยความจำเป็นดังกล่าวครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่า การจัดการเรียนการสอนที่ตนกำลังดำเนินการอยู่มีคุณภาพถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบันมากน้อยเพียงใด วิรุณ ตั้งเจริญ ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับพหุศิลปศึกษาในสังคมไทยไว้ดังนี้

1. การเรียนการสอนผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลาง ครูแค่มีหน้าที่เป็นผู้จัดการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ให้
2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการสามารถเลือกใช้สื่อหลากหลายชนิด เพื่อแสดงออกทางศิลปะที่อิสระ ปราศจากกรอบจำกัดแบบเก่า
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพในการคิด (Thinking process) อย่างเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่ความสมดุลระหว่างการคิดหาเหตุผลและจินตนาการ อันจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างมีคุณค่า
4. กิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพในการรับรู้ การเสพสุนทรียะของผู้เรียนอันจะนำไปสู่การเป็นผู้เข้าในในสุนทรียะอย่างหลังสมัยใหม่
5. กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในอันที่จะเข้าใจ ความรู้ ความคิดของสากลและนานาชาติ (Globalize) ขณะเดียวกันก็กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักตัวตนของตนเองชุมชนและสังคมที่ผู้เรียนดำรงอยู่
6. กิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนศิลปะ ระลึกและตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีพอันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม ชีวิตและงานศิลปะได้ดีมากขึ้น
7. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงการอยู่ร่วม การแลกเปลี่ยนความคิด การเข้าใจถึงความหลากหลายและความแตกต่าง อันเป็นปรากฏการณ์จริงของสังคม (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2547: 52-53)

สุวัฒน์ เงินฉ่ำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2550: Online) ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ คำสำคัญซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นคำที่กระตุ้นเตือนให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้หันกลับมาทบทวน ตรวจสอบความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของตน พร้อมทั้งตระหนักถึง

บทบาทหน้าที่ และพันธกิจใหม่ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุน สร้างเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหวังของสังคม”

จากหลักการและแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่กล่าวมายังมีแนวคิดทางการศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

ไพรัช สู่แสนสุข และบรรเจอดพร สู่แสนสุข (2548: Website) การจัดการศึกษาที่ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด”ก็คือการกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง เรียนรู้อย่างมีความสุขโดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ และสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ภารกิจของสถานศึกษาดังกล่าวบรรลุเป้าหมาย สามารถจัดการศึกษาที่ยึดหลักการสำคัญ 3 ประการคือ หลักการผู้เรียนที่มีความสำคัญสูงสุด ที่เน้นการจัดระบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาพลัง ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มศักยภาพ ในฐานะเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาหลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน หลักการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งสร้างแหล่งความรู้ เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ตลอดจนรองรับระบบเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ เนื่องจากตระหนักดีว่า การปฏิรูปการเรียนรู้คือ หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้ทุ่มเทเพื่อดำเนินการในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องจริงจัง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการทำงาน สามารถเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมได้อย่างเป็นระบบ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผู้เรียนเป็นสำคัญจรูญ ชูลาภ (2545: Website) แนวคิดเกี่ยวกับ Child Centered คือการจัดประสบการณ์ โดยมีกระบวนการ ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิดค้น สร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ บุคคลที่ใกล้ชิดและมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ก็คือ ครูโดยต้องผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้น จุดประกายและบอกแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้อย่างหลากหลาย เกิดการเรียนรู้มากที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น ครูต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ให้เด็กมีส่วนร่วม เปลี่ยนวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น แสดงออกตามความสามารถและวัยที่เหมาะสม เป็นการให้ อิสระทางความคิดไม่ใช่สอนให้จำอย่างเดียว เพราะการจำจะไม่สามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดผลประโยชน์ได้ ถ้าเด็กได้พัฒนากระบวนการคิด ความรู้ก็จะติดอยู่กับเด็กตลอดไป สงบ ลักษณะ (2544 : Website) ความสำเร็จของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ที่ผลลัพธ์ของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทุกคนมีผลการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ครบถ้วนตามมาตรฐาน ความมุ่งหมายของหลักสูตรแม้ผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันในพื้นฐานความสามารถและความ สนใจ แต่ครูฝีมือทำให้ผู้เรียนทุกคนบรรลุผลการเรียนที่พึงปรารถนาได้ ซึ่งแน่นอนว่าผลลัพธ์เช่นนี้จะต้องเกิดจากฝีมือในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (จรูญ ชูลาภ. 2550: ออนไลน์)ปรับเปลี่ยนบทบาทของการเป็น

ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด จึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีบทบาทมากกว่าผู้สอน นั่นคือ ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติ จากการปฏิบัติผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้คอยจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการกำหนดจุดหมาย สาระกิจกรรม แหล่งการเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา คนและชีวิต ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลอง ฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้ชัดเจน มีเหตุผล เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน การจัดกิจกรรมดังกล่าวมานี้จึงถือว่าเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.8 ความหมายของเอกสารประกอบการสอน

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์และคณะ (2535: 102) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา มีหัวข้อครบถ้วนตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา และมีความหมายครอบคลุมในด้านต่าง ๆ เช่น ความหมาย เนื้อหา กิจกรรม และวิธีสอน อุปกรณ์ที่ใช้ และวิธีวัดผลและประเมินผล

ทองพูน บุญอึ่ง (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2544: 87; อ้างอิงจาก ทองพูน บุญอึ่ง 2536: 130) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่บอกเทคนิคการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะจุดประสงค์ของรายวิชา เพื่อให้ครูหรือนักเรียนไว้ใช้ประกอบการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีหัวข้อและเนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วนตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา

ประดับ จันทร์สุขศรี (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2544: 87; อ้างอิงจาก ประดับ จันทร์สุขศรี.2537: 8) กล่าวว่า "เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตร มีลักษณะเป็นเอกสารหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2544: 87; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535: 5) กล่าวว่า "เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา เอกสารประกอบการสอนมีหลายประเภท คือ

1) แผนการสอน หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นสำหรับเตรียมการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งอาจทำขึ้นโดยสังเขปหรือรายละเอียดสุดแท้แต่วัตถุประสงค์ของการใช้

2) ชุดการสอน หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นสำหรับใช้สอนวิชาใดวิชาหนึ่ง หรืออาจจัดทำไว้เฉพาะเรื่อง หรือรวมตลอดทั้งหลักสูตรก็ได้

3) แบบเรียนสำเร็จรูป หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง

สุนันทา สุนทรประเสริฐ กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนของครู หรือประกอบการเรียนของนักเรียน ในวิชาใดวิชาหนึ่ง ควรมีหัวข้อเรื่อง จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ และกิจกรรม เพื่อจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด (สมเดช สีแสง; สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2543: 88) เอกสารประกอบการเรียนมีขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนเหมือนกับบทเรียนโปรแกรม ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมการเรียนด้วยตนเองซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อิษฎาภรณ์ สิทธิยศ. 2550: ออนไลน์; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521: 108) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนแบบโปรแกรม เป็นระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ประกอบกิจกรรมการเรียนด้วยตนเองตามเนื้อหา ซึ่งจัดไว้เป็นขั้นตอนแรก ๆ ผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนจะเรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเอง บทเรียนแบบโปรแกรม เป็นบทเรียนที่นำเสนอเนื้อหาทีละน้อยตามลำดับ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการตอบคำถามหรือปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ มีการเฉลยผลการปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผู้เรียนจะใช้เวลาในการเรียนตามความสนใจและความสามารถของตน บทเรียนแบบโปรแกรมอาจจะอยู่ในรูปของ บทเรียนที่เป็นตำรา (Programmed Book) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer assisted Instruction) หรือบทเรียนที่เป็นชุดการสอน (Instructional Packages) เป็นต้น

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการสอน เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา ใช้ประกอบการสอนของครูหรือประกอบการสอนของนักเรียน มีหัวข้อเรื่อง จุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรม วิธีวัดผลและประเมินผลที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้นเอกสารประกอบการสอนจึงเป็นเอกสารที่ครูสามารถนำไปจัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

1.9 สื่อการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอน สื่อเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งความหมายของคำว่า สื่อ หรือ Media ตรงกับคำในภาษาลาตินว่า Medium ซึ่งแปลว่า ระหว่าง หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลข่าวสาร เพื่อที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารถึงกันได้ตามวัตถุประสงค์ สื่อจำแนกออกตามลักษณะได้เป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. สื่อสิ่งตีพิมพ์ หมายถึง หนังสือ เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร จุลสาร จดหมายเหตุ บันทึก วิทยานิพนธ์ รายงาน ฯลฯ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้น เพื่อใช้ควบคุมกับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น วีดีทัศน์ แถบบันทึกเสียงสไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. สื่ออื่น ๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 4 ชนิดดังนี้
1) สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถถ่ายทอดสาระ ความรู้ แนวคิด เจตคติและวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน บุคคลในท้องถิ่นที่มีความชำนาญ และเชี่ยวชาญสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น
2) สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสภาพที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องปฏิบัติการ แห่งวิทยาการชุมชน สังคมวัฒนธรรม เป็นต้น
3) สื่อกิจกรรม กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมที่ครูหรือผู้เรียน กำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงงาน เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ
4) สื่อวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้น เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟต่างๆ (กรมวิชาการ. 2544: 1-3)

จากลักษณะสื่อที่กล่าวมา ครูผู้สอนควรเลือกสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน และเป็นสื่อที่หาง่ายในท้องถิ่น จากเศษวัสดุเหลือใช้ หรือจากธรรมชาตินำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน

สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนสนใจ อยากติดตามเรื่องราวจากสื่อนั้น ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ไม่ว่าการเรียนการสอนนั้นจะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้อะไร ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้และมีประสิทธิภาพ ครูควรศึกษาและให้ความสำคัญกับสื่อในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Heinich (สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ.2550: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Heinich. 1982: 9) กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอน ว่าสื่อการเรียนการสอนไม่ได้เป็นเพียงแค่การจัดหาประสบการณ์อันเป็นรูปธรรมเท่านั้น แต่จะช่วยผู้เรียนในการบูรณาการประสบการณ์เดิมของผู้เรียนอีกด้วย

Reiser and Gagne (สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ. 2550: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Reiser and Gagne. 1983 cited in Reiser 2001: 54) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอน ว่าหมายถึง สิ่งต่างๆที่มีลักษณะทางกายภาพ ที่ส่งผ่านการเรียนการสอนในรูปแบบการนำเสนอไปยังผู้เรียน โดยสรุปแล้ว สื่อการสอน จึงหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน

S 353479 52

ได้แก่ วัสดุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงวิธีการสอนและกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยสิ่งเหล่านั้นจะเป็นตัวกลางในการนำเอาความรู้จากแหล่งของความรู้ไปยังผู้รับ ซึ่งหมายถึงผู้เรียน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของสื่อการเรียนการสอนที่นักการศึกษากล่าวไว้จึงเป็นเครื่องยืนยันว่า สื่อการเรียนการสอนมีผลต่อการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่ครูสอนได้ง่ายและรวดเร็ว แม้จะเป็นเรื่องของนามธรรมก็สามารถใช้สื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม ช่วยสร้างความสนใจได้ดีขึ้น ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนที่จะศึกษาบทเรียนต่าง ๆ มากขึ้น ให้อยากทำกิจกรรมด้วยตนเองครูจึงควรศึกษาแนวทางในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน

1.10 ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดี

สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการพัฒนาที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรมการเรียนการสอนของครู เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสื่อที่ดี กรมวิชาการจึงสรุปลักษณะของสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ดีดังนี้

1. สื่อการเรียนหรือชุดการเรียนนั้น มีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้
2. เนื้อหา กิจกรรมหรือสื่อที่จัดอยู่ในชุดการเรียนนั้น ๆ ควรมีความหลากหลายแตกต่างกัน
3. มีคำแนะนำและวิธีการใช้สื่อการเรียนชุดนั้น ๆ อย่างชัดเจน
4. สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนนั้นผู้เรียนสามารถหามาและปฏิบัติได้
5. สื่อการเรียนได้ผ่านการทดลองและการประเมินผล ตลอดจนได้รับการปรับปรุงแล้วเกิดผลการเรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
6. มีความคงทนต่อการใช้และการเก็บดูแลรักษา (กรมวิชาการ. 2544: 21-29)

ดังนั้นในการจัดทำสื่อการเรียนควรศึกษาลักษณะของสื่อ เนื้อหาและกิจกรรมขั้นตอนการการปฏิบัติ รวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพสื่อพร้อมทั้งการปรับปรุงสื่อให้มีคุณภาพเพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน นอกจากนั้นแล้วลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่ดีควรสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ ซึ่งในการจัดทำสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น เอกสารประกอบการเรียน หรือหนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็ก จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีภาพการ์ตูน เพื่อสร้างความสนใจ เร้าใจเด็กให้ชวนติดตามเนื้อหาและเกร็ดความรู้จากเอกสาร เด็กส่วนใหญ่ชอบดูภาพการ์ตูนพร้อมกับศึกษาเนื้อหา เป็นการผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่ง นิคม ทาแดง ได้กล่าวถึงการ์ตูนกับการสอนว่า

การ์ตูนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในหลายลักษณะ เช่น เดียวกับทัศนวัสดุ อื่น ๆ คือ

1) ใช้แสดงกิจกรรมท่าทางและอารมณ์ของสิ่งที่กล่าวถึงประกอบการเล่าเรื่อง หรือนิทาน

2) ทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา เร้าความสนใจของผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนเข้าใจประเด็นและปัญหาได้ทันที

3) การ์ตูนสามารถสรุปประเด็นปัญหาหรือความคิดหลักของบทเรียนให้เข้าใจได้ง่าย และจำได้นาน

(ศรีสุข ศาลยาชีวิน. 2536: 23; อ้างอิงจาก นิคม ทาแดง)

นอกจากนี้ยังมีข้อคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จอันเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง Hiemstra and Burns (เกษรา วรนาถจินดา. 2550: Online; อ้างอิงจาก สมคิด อิสระวัฒน์) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. มีความสมัครใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มิได้เกิดจากการบังคับ แต่มีเจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้
2. ใช้ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตนเอง (Self Resourceful) นั่นคือผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตนจะเรียน คืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการรวบรวม ข้อมูลที่ต้องการ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยตนเอง (Manage of Change) ผู้เรียนมีความตระหนักในความสามารถ สามารถตัดสินใจได้มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี
3. รู้ "วิธีการที่จะเรียน" (Know how to Learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร
4. มีบุคลิกภาพเชิงบวก มีแรงจูงใจ และการเรียนแบบร่วมมือกับเพื่อนหรือบุคคลอื่น ตลอดจนการให้ข้อมูล (ปฐมนิเทศ) ในเชิงบวกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการเรียน (Charismatic Organizational Player)
5. มีระบบการเรียนและการประยุกต์การเรียน และ มีการชื่นชมและสนุกสนานกับกระบวน การเรียน
6. มีการเรียนจากข้อผิดพลาดและความสำเร็จ การประเมินตนเองและความเข้าใจถึงศักยภาพของตน
7. มีความพยายามในการหาวิธีการใหม่ๆ ในการหาคำตอบ การประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้กับ สถานการณ์ของแต่ละบุคคล การหาโอกาสในการพัฒนา และค้นหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา
8. มีการชี้แนะ การอภิปรายในห้องเรียน การแสดงความคิดเห็นส่วนตัวและการพยายามมีความเห็นที่แตกต่างไปจากผู้สอน
9. มีการรวบรวมข้อมูลจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและมีวิธีการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้

ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้มากกว่าที่จะให้ครูเป็นผู้บอกความรู้ให้ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีการวางแผนการทำงานร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ปฏิบัติงานที่เกิดจากการวางแผนของตนเอง มีการประเมินความก้าวหน้าและทราบผลการพัฒนาของตนเอง ผู้ที่เรียนด้วยตนเองจะเรียนรู้ได้มากกว่าและนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ดีกว่าผู้ที่รอรับความรู้จากผู้อื่น แต่ที่สำคัญที่สุดครูต้องคอยอำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษาชี้แนะ และชี้นำให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ คอยให้กำลังใจและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.11 ขั้นตอนการผลิตสื่อการเรียนการสอน

ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน เป็นหัวใจสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ครูควรศึกษาขั้นตอน และวิธีในการจัดทำสื่ออย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความผิดพลาดให้น้อยที่สุด ควรศึกษาขั้นตอนการจัดทำสื่อดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดสื่อที่ควรจัดทำโดยศึกษาแผนการสอนว่ามีเนื้อหาใดบ้างที่ยังไม่มีสื่อการเรียนการสอน ศึกษาจุดประสงค์ใน ป.02 ว่าแต่ละกลุ่มประสบการณ์ มีจุดประสงค์อะไรบ้างที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมิน และศึกษาสภาพสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ว่าสื่อใดชำรุดสูญหายหรือไม่ สอดคล้องกับเนื้อหา หรือกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันควรปรับปรุงหรือผลิตขึ้นใหม่

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดสื่อที่ควรจัดทำโดยศึกษาแผนการสอนว่ามีเนื้อหาใดบ้างที่ยังไม่มีสื่อการเรียนการสอน ศึกษาจุดประสงค์ใน ป.02 ว่าแต่ละกลุ่มประสบการณ์ มีจุดประสงค์อะไรบ้างที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมิน และศึกษาสภาพสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ว่าสื่อใดชำรุดสูญหายหรือไม่ สอดคล้องกับเนื้อหา หรือกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันควรปรับปรุงหรือผลิตขึ้นใหม่

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ ว่าสัมพันธ์กับจุดประสงค์ใดบ้าง วิเคราะห์ผู้เรียน โดยศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน และจิตวิทยาการเรียนรู้ ตลอดจนสังเกตพฤติกรรมเพื่อจะได้ทราบสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ วิเคราะห์ทฤษฎีทางการสอน และจิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อจะได้นำแนวคิดมาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และวิเคราะห์สื่อการเรียนการสอน เพื่อคัดเลือกว่าสื่อประเภทใดเหมาะสมกับ เนื้อหาและจุดประสงค์ของการเรียนรู้

วางแผนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ได้แก่การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมรายคาบเรียน สื่อที่จะใช้ในแต่ละกิจกรรม ออกแบบสื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ คิดวิธีการกำหนดระยะเวลาในการผลิต และเวลาในการใช้สื่อ ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในการผลิตสื่อกำหนด

ขั้นที่ 4 ผลิตและทดลองใช้สื่อการเรียนการสอน ตามที่วางแผนไว้ในขั้นที่ 3 ทดลองใช้สื่อ โดยทดลองใช้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนกลุ่มเล็ก และนักเรียนทั้งชั้น พร้อมทั้งผลการทดลองแต่ละครั้งไว้ นำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และจัดทำคู่มือการผลิตและใช้สื่อหลังจากปรับปรุง

ขั้นที่5 นำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ ก่อนนำสื่อไปใช้ควรเตรียมตัวครู การเตรียมเนื้อหา ทวนการจัดลำดับกิจกรรมและทดลองใช้สื่อ เตรียมตัวผู้เรียนให้ผู้เรียนทราบว่าจะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้างและเตรียมสถานที่หรือห้องเรียนที่จะใช้สื่อ เมื่อทดลองใช้สื่อจนได้ผลเป็นที่พอใจแล้วจึงนำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป

ขั้นที่ 6 ประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน หลังจากนำสื่อไปใช้แล้ว ควรมีการติดตามประเมินผลการใช้สื่อด้วย เพื่อจะได้ปรับปรุง หรือพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น

(สมเดช สีแสง; และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2543: 74-76)

ดังนั้นการผลิตสื่อการเรียนการสอนต้องศึกษาสภาพความต้องการของปัญหา มีการวางแผนการจัดทำสื่อ การเลือกประเภทสื่อให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การค้นคว้าเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความถูกต้องของสาระการเรียนรู้และมีการทดลองใช้และปรับปรุงสื่อ เพื่อที่จะได้สื่อที่มีประสิทธิภาพ

1.12 แนวทางในการเขียนเอกสารประกอบการเรียน

ในการพัฒนาการเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อเกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องพยายามค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ มาช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เอกสารประกอบการเรียน หรือเอกสารประกอบการสอนเป็นนวัตกรรมชนิดหนึ่งที่ครูจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอน หรือใช้ประกอบการเรียน การเขียนเอกสารประกอบการเรียน หรือเอกสารประกอบการสอนในแต่ละหัวข้อ จะสรุปเป็นสังเขปได้ดังนี้

1. ปกนอก ควรบอกประเภทของวรรณกรรมคือ เอกสารประกอบการสอนและชื่อเรื่องตามลำดับ อาจจะมีภาพประกอบเพื่อเพิ่มความสนใจได้ตามความเหมาะสม
2. ปกใน มีเนื้อหาเช่นเดียวกับปกนอก
3. คำนำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการจัดทำ ส่วนประกอบกี่ตอน กี่เรื่อง อะไรบ้าง ควรเขียนสั้นๆ เพื่อสรุปความ มีประโยชน์แก่ใครบ้างอย่างไร ขอบคุณผู้ที่ช่วยเหลือให้การสนับสนุน
4. สารบัญ เป็นการแสดงโครงสร้างของเนื้อหาแต่ละตอนว่าอยู่หน้าใด
5. คำชี้แจงเป็นการบอกกล่าวให้ผู้สอน และผู้เรียบเรียงได้เตรียมการ ก่อนนำเสนอเอกสารประกอบการสอนไปใช้ รวมทั้งเสนอแนะขั้นตอนการนำไปใช้ตามลำดับ และแสดงถึงความต่อเนื่องของเอกสารที่จะต้องสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนโดยทั่วไป
6. ชื่อบท หรือชื่อเรื่อง ควรตั้งชื่อบท หรือชื่อเรื่องให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดในชุดนั้น
7. หัวข้อเรื่องย่อย จะเป็นชื่อหัวข้อเนื้อหาที่จะเรียน โดยเรียงลำดับก่อน หลังตามเนื้อหาที่จะสอนในเรื่องนั้น
8. จุดประสงค์การเรียนรู้ ให้เขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างครอบคลุมและชัดเจน
9. กิจกรรมหลักจะบอกถึงกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติตามลำดับก่อน หลังเพื่อเป็นการ วางแผนการเรียน หรือเตรียมสื่ออื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้ไว้ล่วงหน้า
10. บทสรุป จะเป็นการสรุปเนื้อหาในลักษณะแนวคิดหลัก เพื่อประมวลความรู้ความคิดของผู้เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรเขียนให้กะทัดรัด และครอบคลุมเนื้อหาในตอนนั้นๆ
11. เนื้อหาโดยละเอียด หรือใบความรู้ การเขียนเนื้อหาควรเรียงลำดับไม่สับสน เรียงตามความยากง่ายของเนื้อหา ถูกต้องตามหลักทฤษฎี และหลักการเชื่อถือได้ทันเหตุการณ์ ครบถ้วนตามหลักสูตร สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง และจุดประสงค์ มีการอธิบายเพิ่มเติมขยายความหรือยกตัวอย่างประกอบ มีภาพประกอบแผนภูมิ หรือตารางประกอบเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจอย่างชัดเจน
12. ข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ควรมีปริมาณพอเหมาะ มีความยากง่ายพอดีและเหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาในตอนนั้น และควรสลับตัวเลือก เมื่อใช้เป็นข้อ
13. เอกสารอ้างอิงประจำบท ควรเขียนเฉพาะเอกสารที่นำมาศึกษาและค้นคว้าในแต่ละเรื่อง โดยเขียนให้ถูกหลักตามแบบของบรรณานุกรม
14. ภาคผนวก ควรประกอบด้วยเฉลยข้อสอบหรือแบบฝึกหัด รายชื่อหนังสือที่ผู้เรียนควรอ่านเพิ่มเติม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสรุปผลการเรียนหรือแบบบันทึกการให้คะแนนครบถ้วน (สมเดช สีแสง; และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2543: 91)

ดังนั้นในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียน หรือเอกสารประกอบการสอน ควรมีความน่าสนใจ เร้าใจ ชวนให้ติดตาม ไม่บรรจุความรู้และข้อมูลที่อัดแน่นจนเกินไป ควรมีการสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเอง การใช้ภาพประกอบการนำเสนอก็เป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยเร้าความสนใจ หรือเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้ชัดเจนยิ่ง ควรใช้ภาษาที่สอดคล้องกับเนื้อหา มีขนาดพอเหมาะ และมีความชัดเจน มีเทคนิคการใช้คำถามนำที่กระตุ้นความคิดของผู้เรียน เพื่อที่จะนำไปสู่คำตอบในเนื้อหานั้น การมีกิจกรรม แบบฝึกหัดแบบประเมินผล หรือแบบทดสอบก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การใช้เอกสารประกอบการเรียนหรือเอกสารประกอบการสอนบรรลุจุดประสงค์ได้เป็นอย่างดี

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

รัตนพร วงศ์สิทธิ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสุขศึกษา เรื่อง สิ่งเสพติดให้โทษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิชาสุขศึกษา เรื่อง สิ่งเสพติดให้โทษ โดยการใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เสาวลักษณ์ อนุดิตย์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล จากโรงเรียนสาธิตอนุบาลจันทรเกษม สถาบันราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้ทางศิลปะสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้ทางศิลปะสูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุไรวรรณ แรกเจริญ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1การศึกษาค้นคว้านี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงเมือง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกุมภาวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 เลือกแบบเจาะจง ผลการศึกษาพบว่าการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสอนซ่อมเสริม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 บทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ 95.60/91.77 และมีประสิทธิผล = 0.85

ศศิพร ค้าดี (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนหนองบัวระเหว จำนวน 58 คน โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้บทเรียนโปรแกรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนปกติ ซึ่งแสดงว่าบทเรียนโปรแกรมสามารถนำไปใช้ในการสอนได้ดีมีประสิทธิภาพ

พัฒนพงศ์ ศรีวะรมย์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเขาสวนกวางวิทยานุกูล ปีการศึกษา 2542 กลุ่มทดลอง 44 คน และกลุ่มควบคุม 44 คน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนจากบทเรียนโปรแกรมแตกต่างจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แสงเดือน คำมุงคุณ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนด้วยบทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี จำนวน 176 คน สรุปผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนด้วยบทเรียนโปรแกรมโทรทัศน์และการสอนปกติมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ณัฐวดี พัตภักดิ์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป วิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนบ้านโสกนาค อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.29/84.43 นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเพื่อจับใจความ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไพจิตร ทองพันธ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา เรื่ององค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนโปรแกรม เรื่ององค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พึ่งสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยใช้กลุ่มทดลอง จำนวน 42 คน การทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรม โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งกับนักเรียน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับภาษาและเนื้อหา การทดลองกลุ่มเล็กจำนวน 9 คน และการทดลองภาคสนามกับนักเรียนจำนวน 30 คน เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ บทเรียนโปรแกรม เรื่ององค์ประกอบศิลป์ที่สร้างขึ้นเป็นบทเรียนโปรแกรมแบบเส้นตรง จำนวน 11 กรอบผลการศึกษา ปรากฏว่าบทเรียนแบบโปรแกรม

วิชาศิลปศึกษา เรื่ององค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.20/86.66 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ฉัตรแก้ว สร้อยบุดดา (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคำพอุง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 25 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 6 ชั่วโมง ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 81.00/83.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.70 แสดงว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70 สามารถนำไปใช้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างดี

เด่นศักดิ์ ตุดถีนนท์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ สำหรับหนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลลุมพุก (วันครู 2503) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 66 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มนักเรียนเข้ากลุ่มทดลอง 33 คน กลุ่มควบคุม 33 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมและกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พีระศักดิ์ ทะรารัมย์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมสอนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมบัติของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงบังซับสมบูรณ์ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 25 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้ ความคิดเห็นทักษะทางสังคมและการตระหนักในคุณค่าของตนเอง ของนักเรียนที่เรียนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรม ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรมสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่พอใจในการแบ่งกลุ่มและเห็นด้วยต่อการแบ่งกลุ่มแบบคละความสามารถ การเรียนเป็นกลุ่มจะทำให้มั่นใจในการเรียนมากขึ้น ด้านการมีทักษะทางสังคม นักเรียนจะเกิดทักษะทางสังคม มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษา พูดคุยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่เรียนเก่ง จะพยายามอธิบายเนื้อหาให้กับเพื่อนคนที่เรียนอ่อน ในการเรียนบทเรียนโปรแกรมในแต่ละชุด ทำให้ทุกคนร่วมมือกัน

อภิปรายซักถามปัญหาหรือข้อสงสัยร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นอกจากนี้ หลังจากที่นักเรียนเรียนบทเรียนโปรแกรม โดยเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ยังทำให้สมาชิกภายในกลุ่มเกิดความเข้าใจกันมากขึ้น การตระหนักในคุณค่าของตนเองพบว่า นักเรียนจะมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น พร้อมทั้งเกิดความตระหนักในตนเองว่ามีส่วนช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ นักเรียนที่เรียนเก่งจะมีความภาคภูมิใจในตนเองที่มีส่วนช่วยเหลือให้นักเรียนในกลุ่มได้เข้าใจในบทเรียน นักเรียนปานกลางภูมิใจที่ได้ช่วยคนที่เรียนอ่อนและได้พัฒนาปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อนจะมีความภูมิใจที่เพื่อน ๆ ยอมรับในความสามารถของตนเองในการที่มีส่วนช่วยให้กลุ่มได้คะแนนดี (4) หลังจากใช้บทเรียนโปรแกรมสอนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ นักเรียน กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน มีความคงทนในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทองรวม สถิตพงษ์ (2547: บทคัดย่อ) การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บทเรียนโปรแกรม โรงเรียนบ้านฝาง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา สภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ พบว่า ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บทเรียนโปรแกรม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ ตามกรอบการศึกษา 3 ด้าน คือ ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บทเรียนโปรแกรม และครูสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บทเรียนโปรแกรมนำไปปฏิบัติได้ ผลการศึกษาค้นคว้านี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ใช้บทเรียนโปรแกรม โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ ช่วยให้การพัฒนาบุคลากรในครั้งนี้บรรลุเป้าหมายประสบผลสำเร็จไปด้วยดี คือ ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูสามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บทเรียนโปรแกรม และครูสามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บทเรียนโปรแกรม และครูสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนำไปปฏิบัติได้

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ดีน (Dean. 1981: 1085-A) ได้วิจัยเพื่อศึกษาว่า การเรียนจากตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะจะมีประสิทธิผลเท่ากับบทเรียนแบบโปรแกรมหรือไม่ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มเท่า ๆ กัน เรียนจากตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะ เรียนจากบทเรียนแบบโปรแกรมและการบรรยายตามปกติ ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มที่เรียนจากตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะ และบทเรียนแบบโปรแกรม มีคะแนนการทดสอบแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่กลุ่มที่เรียนจากบทเรียนแบบ

โปรแกรม จะมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะเพียงเล็กน้อย ทั้งตำราเรียนที่มีเครื่องชี้แนะและบทเรียนแบบโปรแกรมต่างก็ให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้สูงกว่าการบรรยายปกติ

นิวแมน (Newman. 1983: 44-04A) ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอน โดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรมการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการสอนแบบปกติกับนักเรียนเกรด 11 จำนวน 55 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบททางตอนใต้ของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มเรียนด้วยวิธีสอนที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนวิธีการสอนต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนโปรแกรม มีผลการเรียนสม่ำเสมอกันมากกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบอื่น โดยสรุปวิธีการสอนทั้ง 3 วิธีมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนได้ไม่แตกต่างกัน แต่การสอนแบบโปรแกรมมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการทำให้นักเรียนทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ไชน (Shine. 1983: 3529-A) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้บทเรียนโปรแกรมและการสาธิตประกอบการบรรยายในวิชาคณิตศาสตร์คอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน 41 คน กลุ่มทดลองมีจำนวน 21 คน เรียนจากบทเรียนโปรแกรมกลุ่มควบคุม มีจำนวน 20 คน เรียนจากการสาธิตประกอบการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า การเรียนจากบทเรียนโปรแกรมและการสาธิตประกอบคำบรรยาย มีประสิทธิผลในการเรียนรู้และบทเรียนโปรแกรมมีประสิทธิผลในการเรียนรู้แตกต่างจากการสาธิตประกอบคำบรรยายตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บาร์คเลย์ (Barclay. 1985: 46-02A) ได้วิจัยเปรียบเทียบการสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมและเกม เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่อาศัยอยู่ในเมือง จำนวน 47 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ 2 และผู้เรียนต้องการเรียนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมมากกว่าเกม

จากผลการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การใช้บทเรียนโปรแกรม หรือบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นนวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ แบ่งเบาภาระของครู ช่วยประหยัดเวลาในการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองทั้งนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมลักษณะนี้เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ แล้วทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อนวัตกรรมประเภทนี้ ดังนั้นเอกสารประกอบการเรียนก็เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่เหมาะจะนำมาใช้สอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุคปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยมีแนวทางในการดำเนินการศึกษา ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย

การกำหนดกลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 160 คน ซึ่งจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นโดยมีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. เอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. แผนการสอนแบบปกติ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดำเนินการดังนี้

1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ช่วงชั้น

ที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยละเอียด

1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 1การเขียนภาพระบายสี ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ นำไปวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการวัดและประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ และคาบเวลา เพื่อนำไปสร้างเอกสารประกอบการเรียน โดยจัดแบ่งเนื้อหามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี

หน่วยย่อยที่	สาระการเรียนรู้	คาบเวลา
1	การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ	2
2	รูปร่างและรูปทรง	2
3	แสงและเงา	2
4	รูปกับพื้นหลัง	2
5	การออกแบบ	2

การศึกษาแนวทางการผลิตสื่อ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่ดี ขั้นตอนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ก็เป็นสิ่งสำคัญในการนำมาประยุกต์ใช้กับการสร้างสื่อให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน ใช้ประกอบการสอน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นเวลาจำนวน 10 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ / ชั้นเรียน

1.3.2 ชื่อหน่วย, หน่วยย่อย

1.3.3 จำนวนคาบที่สอน

1.3.4 สาระสำคัญ

1.3.5 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.3.6 สาระการเรียนรู้ จะมีเฉพาะหัวข้อเนื้อหา ส่วนรายละเอียดของเนื้อหาจะปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบการเรียนที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้

1.3.7 กระบวนการจัดการเรียนรู้

1.3.8 สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้

1.3.9 การวัดผลและประเมินผล

1.3.10 กิจกรรมเสนอแนะ

1.3.11 บันทึกผลหลังสอน

1.4 จัดทำเอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 เล่ม เพื่อใช้ประกอบในการสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.4.1 คำนำ

1.4.2 คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียน

1.4.3 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1.4.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.4.5 เนื้อหาสาระซึ่งประกอบด้วยรูปภาพ และการ์ตูนช่วยสร้างความสนใจ

1.4.6 แบบฝึก

1.4.7 บรรณานุกรม

1.4.8 ภาคผนวก ประกอบด้วย เฉลยแบบทดสอบ เกณฑ์การให้คะแนน แบบบันทึกต่าง ๆ

1.5 นำเอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ด้านโครงสร้าง ความเหมาะสมและความถูกต้องของเนื้อหาสาระ รูปแบบของเอกสารประกอบการเรียน จากนั้นนำเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำเอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองหาประสิทธิภาพ

2. สร้างและวิธีการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี มีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการทดสอบ การวัดผล และการประเมินผล คุณภาพของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ การสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบและการใช้ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ แล้วนำแบบทดสอบมาปรับปรุงตาม

ข้อเสนอแนะ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าข้อสอบนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปช.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าดัชนีความยาก (Difficulty Index : p) มีค่า ประมาณตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าดัชนีอำนาจจำแนก (Discrimination Index : r) มีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 ข้อใดที่มีค่าไม่ถึงเกณฑ์กำหนดนี้ ก็นำมาปรับปรุงตัวเลือกอีกครั้งหนึ่งและคัดเลือกข้อสอบไว้ จำนวน 30 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงจากการทดลองครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสาธงกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความยาก (Difficulty Index : p) และค่าดัชนีอำนาจจำแนก (Discrimination Index : r) ของข้อสอบเป็นรายข้อ ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพ ซึ่งมีค่าดัชนีความยาก (p) ตั้งแต่ 0.43-0.70 และมีค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.22-0.92 จำนวน 30 ข้อ และได้นำข้อสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.81

2.6 นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มทดลองต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ มีรายละเอียดในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ เพื่อขอความร่วมมือไปยังรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียน

2. ติดต่อครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน เพื่อขออนุญาต และนัดวันเวลาที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. รายละเอียดข้อมูลในการทดลอง

3.1 ระยะเวลาในการทดลอง

ทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ใช้เวลาในการสอน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาจำนวน 10 ชั่วโมง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

รายละเอียดเนื้อหาในเอกสารประกอบการเรียนสาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี จำนวน 5 เรื่อง มีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

ประกอบด้วยเนื้อหา เนื้อหาความหมายของเส้น ชนิดของเส้น เส้นกับความรู้สึก การเขียนภาพระบายสีด้วยเส้นอิสระ วิจารณ์ผลงานของตนเอง แบบฝึก จำนวน 4 แบบฝึก แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวนชุดละ 10 ข้อ รวมจำนวน 28 หน้า

เรื่องที่ 2 รูปร่างและรูปทรง

ประกอบด้วยเนื้อหา ความหมายและลักษณะของรูปร่าง ความหมายและลักษณะของรูปทรง การเขียนภาพระบายสีเป็นรูปร่างและรูปทรง แบบฝึก จำนวน 3 แบบฝึก แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวนชุดละ 10 ข้อ รวมจำนวน 20 หน้า

เรื่องที่ 3 แสงและเงา

ประกอบด้วยเนื้อหา ประเภทของแสง ลักษณะของเงา การเขียนภาพระบายสีแสงและเงา แบบฝึก จำนวน 3 แบบฝึก แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวนชุดละ 10 ข้อ รวมจำนวน 22 หน้า

เรื่องที่ 4 รูปกับพื้นหลัง

ประกอบด้วยเนื้อหา ความหมายของรูปกับพื้นหลัง การระบายสีรูปกับพื้นหลัง การเขียนภาพแสดงความสัมพันธ์รูปกับพื้นหลัง แบบฝึก จำนวน 3 แบบฝึก แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวนชุดละ 10 ข้อ รวมจำนวน 20 หน้า

เรื่องที่ 5 การออกแบบ

ประกอบด้วยเนื้อหา ความหมายของการออกแบบ การออกแบบโดยใช้เส้น การออกแบบโดยใช้รูปร่างและรูปทรง การออกแบบโดยใช้สี หลักการออกแบบ แบบฝึก จำนวน 3 แบบฝึก แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวนชุดละ 10 ข้อ รวมจำนวน 23 หน้า

3. วิธีการทดลอง

เมื่อได้เลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การทดสอบก่อนเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 ทำการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบทั้งสองกลุ่มอีกครั้งโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิมที่ทำการทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคุณภาพของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สูตร IOC

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สูตร t - test แบบ Independent

3. หาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สูตร E_1 / E_2

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้แบบทดสอบหลังเรียน ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย และสูตร t - test แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน โดยใช้สูตรหาค่า $\overline{X}$ (ล้วน สายยศ อังคณา สายยศ. 2543: 73)

$$(\overline{X}) = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

X แทน คะแนน

$\sum$ แทน การรวมกันของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ดัชนีความเที่ยงตรง ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC (ล้วน สายยศ, อังคณา สายยศ. 2543: 197-199)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อสอบ

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน โดยใช้ E_1 / E_2 (สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2544: 37-38)

$$E_1 = \frac{X_1 \times 100}{A_1}$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ / คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนรวมจากการทำแบบฝึก

X_1 แทน คะแนนเฉลี่ยร้อยละของแบบฝึก

A_1 แทน คะแนนเต็มของแบบฝึก

$$E_2 = \frac{X_2 \times 100}{A_2}$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ / คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนรวมหลังศึกษา

X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังศึกษา

A_2 แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังศึกษา

2.3 การหาค่าดัชนีความยาก (Difficulty Index: p) และค่าดัชนีอำนาจจำแนก (Discrimination Index : r) (สุชาดา กรเพชรปาณี. 2551: 12-14)

$$\text{ค่าดัชนีความยาก } p = \frac{\text{จำนวนคนที่ตอบข้อสอบถูก}}{\text{จำนวนคนที่สอบทั้งหมด}}$$

$$\text{ค่าดัชนีอำนาจจำแนก } r_{pbis} = \frac{\overline{X}_r - \overline{X}_w}{S} \sqrt{\sum pq}$$

เมื่อ r_{pbis} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์-ไบซีเรียล

$\overline{X}_r$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ตอบข้อสอบถูก

$\overline{X}_w$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ตอบข้อสอบผิด

S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งฉบับ

P แทน ดัชนีความยากของข้อสอบ

q แทน 1-p

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบจากสูตร KR–20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (สุชาดา กรเพชรปาณี. 2551: 19)

สูตร $$r_{20} = \frac{n}{n-1}\left(1-\frac{\sum pq}{s^2}\right)$$

เมื่อ r_{20} แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบทั้งฉบับ

p แทน สัดส่วนของคนที่ตอบข้อสอบข้อนั้นถูก

q แทน สัดส่วนของคนที่ตอบข้อสอบข้อนั้นผิด

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.5 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดการกระจายของคะแนน โดยใช้สูตรเบี่ยงเบนมาตรฐาน (กาญจนา วัฒายุ. 2544: 73)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบของนักเรียน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสองทีละตัว

N แทน จำนวนนักเรียน

2.6 หาค่าวิกฤต t - test เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญโดยใช้สูตร t - test แบบ Independent (กาญจนา วัฒายุ. 2544: 61)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน การตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

D แทน ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน

$\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคน

D^2 แทน ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

$(\sum D)^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคนยกกำลังสอง

$n\sum D^2$ แทน จำนวนนักเรียนคูณผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

n - 1 แทน จำนวนนักเรียน ลบ 1

N แทน จำนวนนักเรียน

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน
df	แทน	องศาอิสระของ t
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ / คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนรวมก่อนศึกษา
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ / คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนรวมหลังศึกษา
IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อสอบ
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
p	แทน	ดัชนีความยากของข้อสอบ
r_{20}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบ
r_{pbis}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์-ไบซีเรียล
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	การตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

กลุ่มทดลอง แทน นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และ 6/2

กลุ่มควบคุม แทน นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 และ 6/4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ตาราง ดังนี้

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รวมทั้งหมด 5 เรื่อง

ตอนที่ 2 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้แบบทดสอบหลังเรียน ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ตาราง ดังนี้

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้แบบทดสอบหลังเรียน ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การวาดภาพระบายสี หน่วยการเขียนภาพระบายสี จำนวน 5 เรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและเรียนโดยการสอนแบบปกติ

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ตาราง ดังนี้

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน รวมทั้งหมด 5 เรื่อง

เรื่องที่	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$		D ความแตกต่าง	S.D.		t - test
		ก่อนเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
1	10	3.49	8.11	4.62	1.29	0.79	40.15**
2	10	3.31	8.14	4.83	1.08	0.76	41.85**
3	10	3.58	8.23	4.65	1.13	0.71	41.68**
4	10	3.83	8.36	4.53	1.01	0.66	46.04**
5	10	3.36	8.75	5.39	1.03	0.66	50.98**
เฉลี่ย	10	3.51	8.32	4.80	1.11	0.72	44.14**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนในเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ทั้ง 5 เรื่อง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เท่ากับ 4.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลังจากที่ได้ใช้เอกสารประกอบการเรียนสอนทั้ง 5 เรื่องแล้ว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังเรียน (S.D.= 0.72) ลดลงกว่าก่อนเรียน (S.D.= 1.11) แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่ได้ใช้เอกสารประกอบการเรียนสอนทั้ง 5 เรื่องแล้ว มีผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนใกล้เคียงกันมากกว่าก่อนเรียน

ค่า t – test แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกเรื่อง

ตอนที่ 2 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ตาราง ดังนี้

E_1 = 85.01

E_2 = 84.83

E_1 / E_2 = 85.01/84.83

จากการหาประสิทธิภาพของการใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ ทั้ง 5 เรื่อง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของการทำแบบฝึกเท่ากับ 85.01 และคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง เท่ากับ 84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.01/84.83 แสดงว่าสื่อมีคุณภาพ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้แบบทดสอบหลังเรียน ระหว่างนักเรียนในกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ตาราง ดังนี้

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการใช้แบบทดสอบหลังเรียน ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม

ประชากร	N	$\overline{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	80	25.45	0.93	58.24**
กลุ่มควบคุม	80	19.43	1.84	38.97

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ใช้การสอนโดยเอกสารประกอบการเรียน (กลุ่มทดลอง) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การวาดภาพระบายสี หน่วยการเขียนภาพระบายสี จำนวน 5 เรื่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและเรียนโดยการสอนแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์การวาดภาพระบายสี หน่วย การเขียนภาพระบายสี ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและเรียนโดยการสอนแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบฝึกตามที่กำหนดให้ โดยคัดเลือกผลงานนำเสนอจำแนกเป็นรายบุคคลดังนี้

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

กลุ่มทดลอง

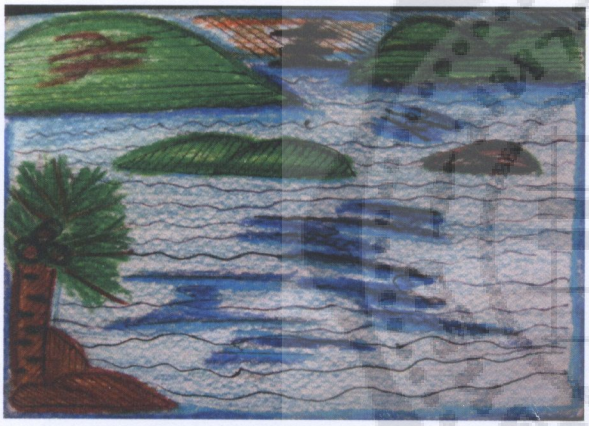

ภาพประกอบ 1 ของนักเรียนคนที่ 1

กลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 2 ของนักเรียนคนที่ 1

ภาพประกอบ 3 ของนักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 4 ของนักเรียนคนที่ 3

ภาพประกอบ 5 ของนักเรียนคนที่ 9

ภาพประกอบ 6 ของนักเรียนคนที่ 9

ภาพประกอบ 7 ของนักเรียนคนที่ 11

ภาพประกอบ 8 ของนักเรียนคนที่ 11

ภาพประกอบ 9 ของนักเรียนคนที่ 13

ภาพประกอบ 10 ของนักเรียนคนที่ 13

ผลการวิเคราะห์ผลงานนักเรียน เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาสามารถใช้เส้นได้อย่างหลากหลาย โดยนำเส้นโค้ง เส้นเฉียง เส้นตรง เส้นนอนและการใช้เส้นหนัก เส้นเบามาประกอบเป็นภาพได้อย่างกลมกลืน สร้างสรรค์และสวยงาม ภาพแต่ละภาพนักเรียนได้วางแผน ออกแบบ เตรียมการอย่างดีโดยคำนึงถึงหลักการจัดภาพ ความสมดุลและการจัดระยะภาพ ซึ่งต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมมีการใช้เส้นที่ไม่ได้เตรียมการวางแผนออกแบบการใช้เส้น ทำให้ภาพที่ออกมามีลักษณะขาดความกลมกลืนไม่สร้างสรรค์ ไม่หลากหลาย

เรื่อง รูปร่างและรูปทรง

กลุ่มทดลอง

ภาพประกอบ 11 ของนักเรียนคนที่ 19

กลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 12 ของนักเรียนคนที่ 19

ภาพประกอบ 13 ของนักเรียนคนที่ 21

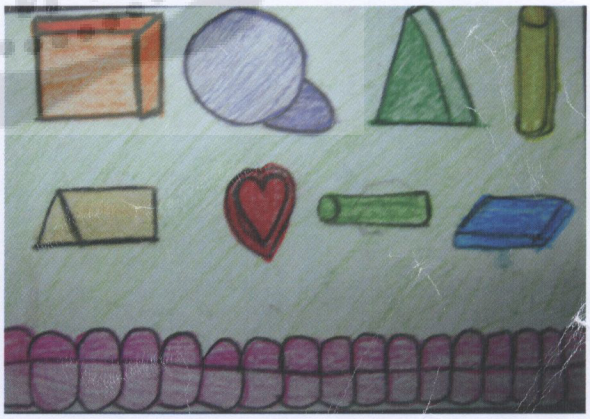

ภาพประกอบ 14 ของนักเรียนคนที่ 21

ภาพประกอบ 15 ของนักเรียนคนที่ 27

ภาพประกอบ 16 ของนักเรียนคนที่ 27

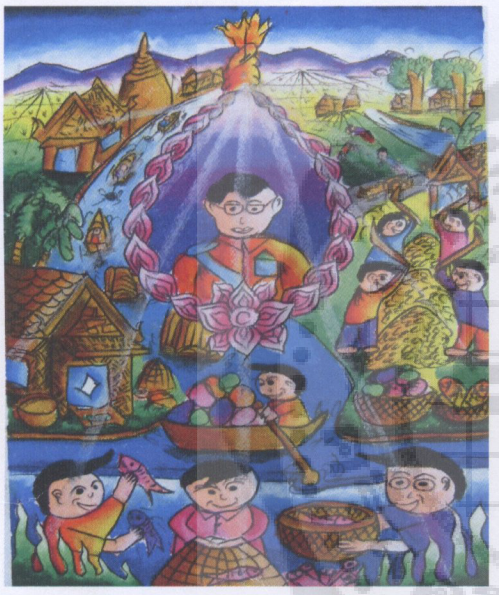

ภาพประกอบ 17 ของนักเรียนคนที่ 29

ภาพประกอบ 18 ของนักเรียนคนที่ 29

ภาพประกอบ 19 ของนักเรียนคนที่ 35

ภาพประกอบ 20 ของนักเรียนคนที่ 35

ผลการวิเคราะห์ผลงานนักเรียน เรื่องรูปร่างและรูปทรง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถนำรูปร่างและรูปทรงที่หลากหลายมาใช้ในการสร้างภาพ เช่น รูปร่างละรูปทรงสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม ทรงกระบอก ทรงกลม ทรงกรวยและรูปทรงอิสระมาใช้ในการออกแบบ ได้ภาพที่สวยงามกลมกลืนตามหลักองค์ประกอบ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุม ภาพที่ออกมามีลักษณะไม่หลากหลาย ขาดความกลมกลืนเป็นภาพที่ไม่ได้เตรียมการวางแผนและออกแบบ จึงทำภาพที่ออกมาไม่มีความสมบูรณ์

เรื่อง รูปและพื้นหลัง

กลุ่มทดลอง

ภาพประกอบ 21 ของนักเรียนคนที่ 37

กลุ่มควบคุม

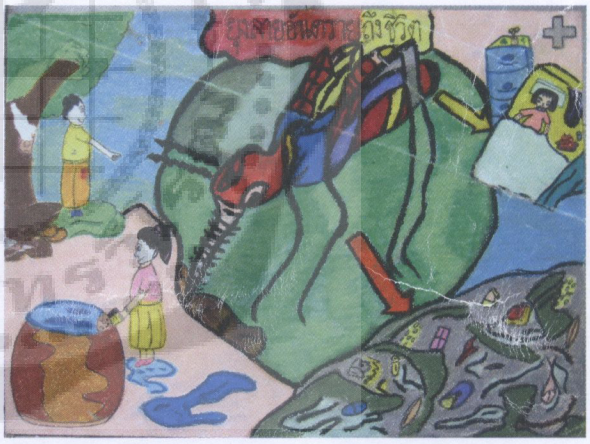

ภาพประกอบ 22 ของนักเรียนคนที่ 37

ภาพประกอบ 23 ของนักเรียนคนที่ 2

ภาพประกอบ 24 ของนักเรียนคนที่ 2

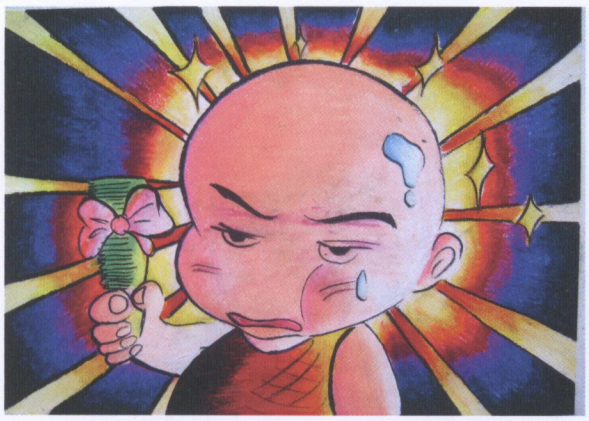

ภาพประกอบ 25 ของนักเรียนคนที่ 4

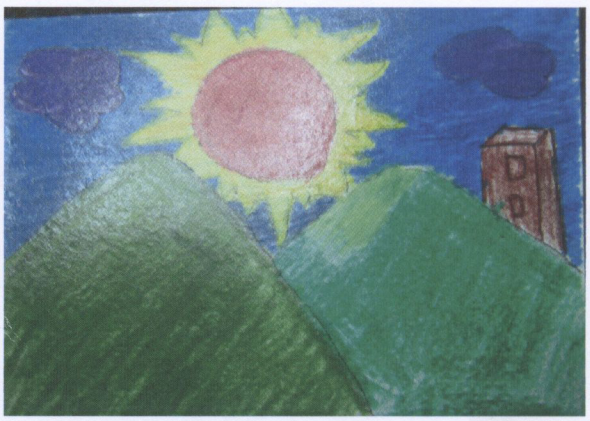

ภาพประกอบ 26 ของนักเรียนคนที่ 4

ภาพประกอบ 27 ของนักเรียนคนที่ 10

ภาพประกอบ 28 ของนักเรียนคนที่

ผลการวิเคราะห์ผลงานนักเรียน เรื่อง รูปกับพื้นหลัง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับพื้นหลังได้เป็นอย่างดี จากภาพผลงานนักเรียนมีการระบายสีรูปเข้มและระบายสีพื้นสีอ่อนลง ระบายสีรูปและพื้นมีความแตกต่างกันมาก ทำให้รูปเด่นกว่าพื้นที่เป็นส่วนประกอบของพื้นหลัง ส่วนของนักเรียนกลุ่มควบคุม ลักษณะของผลงานความสัมพันธ์ของรูปและพื้นยังไม่สมบูรณ์ ยังมีรูปอ่อนพื้นอ่อน ทำให้รูปไม่ชัดเจน นักเรียนต้องฝึกทักษะให้มากกว่านี้

เรื่อง แสงและเงา

กลุ่มทดลอง

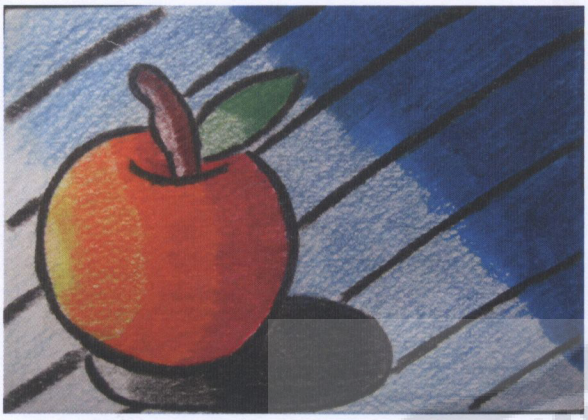

ภาพประกอบ 29 ของนักเรียนคนที่ 12

กลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 30 ของนักเรียนคนที่ 12

ภาพประกอบ 31 ของนักเรียนคนที่ 18

ภาพประกอบ 32 ของนักเรียนคนที่ 18

ภาพประกอบ 33 ของนักเรียนคนที่ 20

ภาพประกอบ 34 ของนักเรียนคนที่ 20

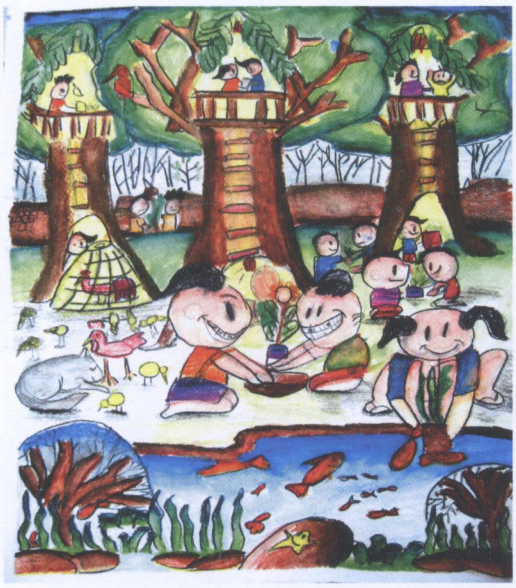

ภาพประกอบ 35 ของนักเรียนคนที่

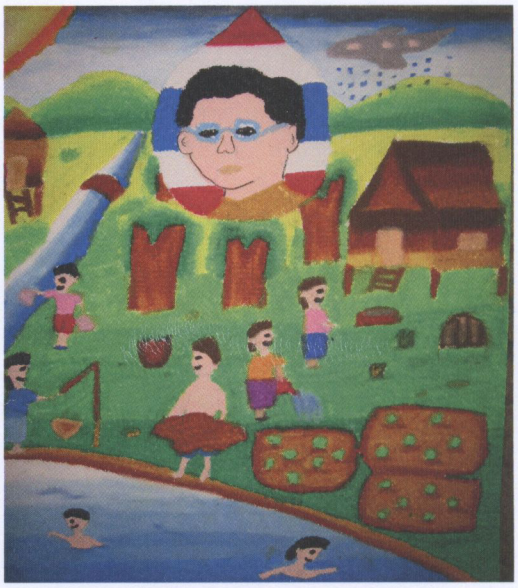

ภาพประกอบ 36 ของนักเรียนคนที่ 26

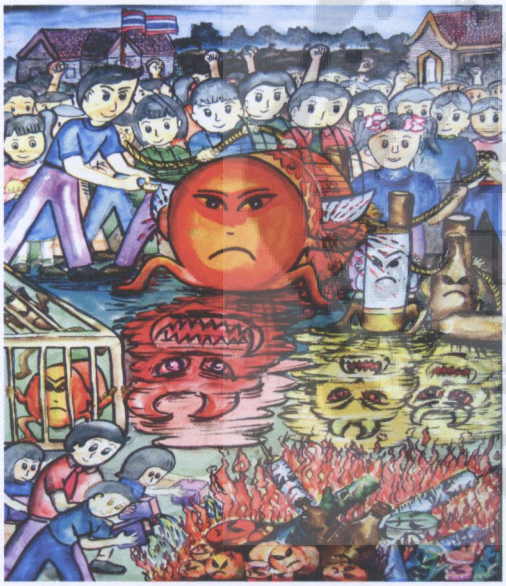

ภาพประกอบ 37 ของนักเรียนคนที่ 28

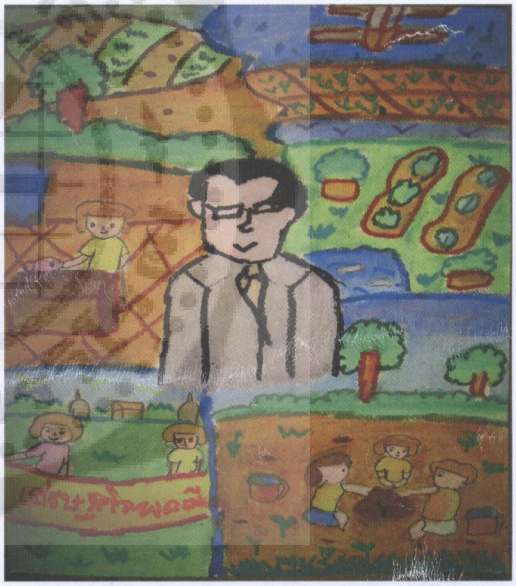

ภาพประกอบ 38 ของนักเรียนคนที่ 28

ผลการวิเคราะห์ผลงานนักเรียน เรื่อง แสงและเงา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการระบายสีให้แสงและเงาได้ชัดเจนมาก มีลักษณะของแสงที่เข้ามาเฉียง 45 องศา มีเงาตกทอดบนวัตถุและพื้นอย่างชัดเจน ทำให้ภาพดูเป็นลักษณะ 3 มิติ ดูมีระยะภาพและสวยงาม ส่วนผลงานของนักเรียนกลุ่มควบคุมเป็นภาพแบนไม่มีแสงและเงา ดูเป็นภาพลักษณะ 2 มิติ ไม่มีความลึก จึงต้องปรับปรุงเรื่องแสงและเงาบนวัตถุและเงาตกทอดที่พื้น

เรื่อง การออกแบบ

กลุ่มทดลอง

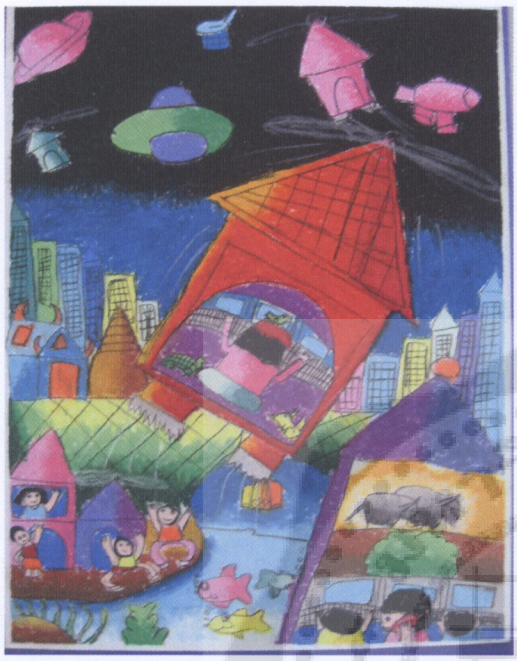

ภาพประกอบ 39 ของนักเรียนคนที่ 34

กลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 40 ของนักเรียนคนที่ 34

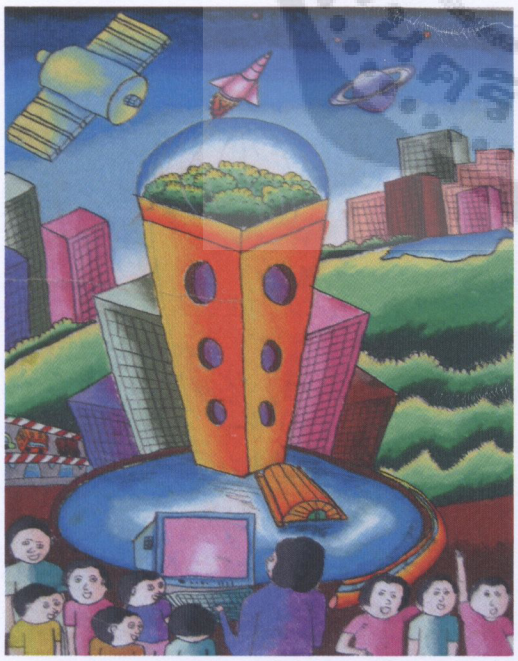

ภาพประกอบ 41 ของนักเรียนคนที่ 36

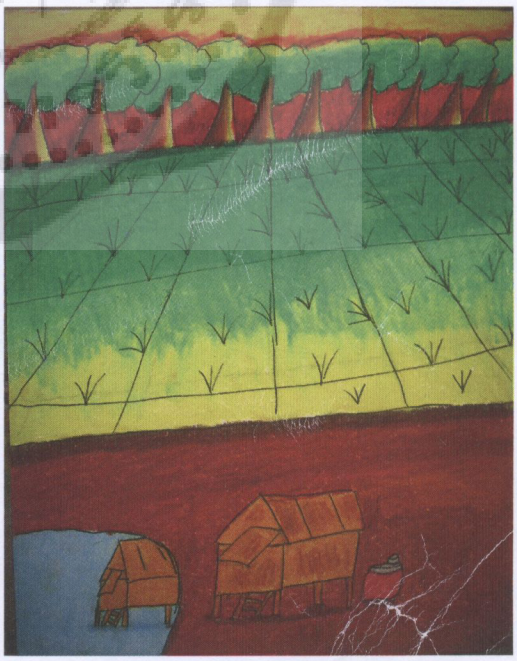

ภาพประกอบ 42 ของนักเรียนคนที่ 36

ภาพประกอบ 43 ของนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 44 ของนักเรียนคนที่ 6

ภาพประกอบ 45 ของนักเรียนคนที่ 8

ภาพประกอบ 46 ของนักเรียนคนที่ 8

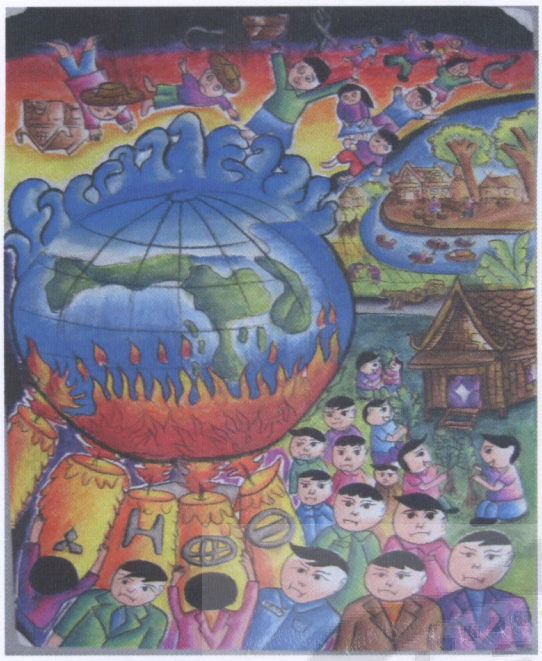

ภาพประกอบ 47 ของนักเรียนคนที่ 14

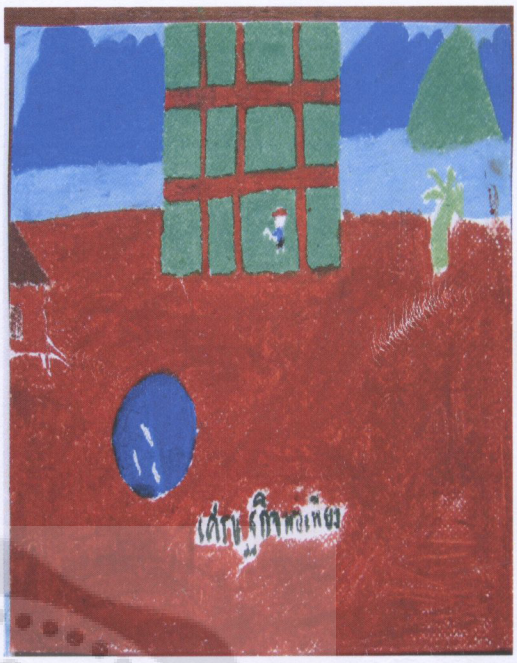

ภาพประกอบ 48 ของนักเรียนคนที่ 14

ผลการวิเคราะห์ผลงานนักเรียน เรื่องการออกแบบ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการจัดภาพตามหลักองค์ประกอบศิลป์ คือมีความสมดุล มีจุดสนใจ มีความเป็นหน่วยเดียวกัน ขนาดภาพพอเหมาะกับหน้ากระดาษ เนื้อหามีความเหมาะสมมีความชัดเจน มีระยะภาพใกล้ กลาง และไกลเหมาะสมดี การออกแบบของนักเรียนกลุ่มนี้ถือว่าสมบูรณ์ ส่วนผลงานของนักเรียนกลุ่มควบคุม การจัดองค์ประกอบของภาพ ความสมดุล จุดสนใจ ความเป็นหน่วย ระยะภาพ การใช้สี แสงและเงายังขาดความสมบูรณ์ ต้องแก้ไขและปรับปรุง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลงานนักเรียน สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละเรื่อง มีการศึกษาเนื้อหาและอภิปรายเนื้อหาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ภายในกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นสรุปเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำไปฝึกปฏิบัติโดยมีครูคอยให้คำปรึกษาในเนื้อหาสาระที่ถูกต้อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการคิดสร้างสรรค์ผลงานจากการฝึกปฏิบัติโดยศึกษารูปแบบตัวอย่างจากเอกสารประกอบการเรียน มีการดัดแปลงรูปแบบและนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากเพื่อนมาผสมผสานในงานของตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของตนเองและของเพื่อน ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์สามารถรู้วิธีการที่จะแก้ไขและปรับปรุงผลงานของตนเองได้ จะเป็นความรู้ที่คงทนติดตัวไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาที่สูงขึ้น

จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนหน่วยที่ 1การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนทุกคนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ เด็กที่เรียนไม่ทันเพื่อนสามารถนำเอกสารประกอบการเรียนกลับไปศึกษาเนื้อหาและทำเป็นการบ้านหรือทำในเวลาว่างเหมือนมี

เพื่อนหรือคู่มือการเรียนรู้ไปศึกษาอย่างอิสระ ซึ่งนักเรียนหลายคนแสดงความคิดเห็นในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนดังต่อไปนี้ นักเรียนคนที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนดีกว่าที่ครูสอน จะเห็นรูปภาพ และการ์ตูนแนะนำเรื่องประกอบเนื้อหาชัดกว่าที่ครูอธิบาย เพราะที่ครูสอนบางทีพูดไปแล้วบางครั้งเราก็ลืมแต่การเรียนในเอกสารประกอบการเรียนเราดูและพูดคุยแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ทำให้เราจำได้ดีขึ้น และสามารถมาทบทวนบทเรียนภายหลังได้อีก และยังทำให้เรารู้อีกว่าก่อนเรียนกับหลังเรียนเรามีการพัฒนาขนาดไหน นักเรียนคนที่ 2 แสดงความคิดเห็นว่า โดยปกติคุณครูสอนและอธิบายเมื่อเวลาผ่านไปสักครู่เราก็จะลืม แต่เมื่อเรามีเอกสารประกอบการเรียน เราได้ศึกษาและพูดคุยกับเพื่อนภายในกลุ่มในเรื่องที่เรียนและสรุปเนื้อหากันช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และยังอ่านทบทวนเนื้อหาได้อีกตอนที่มีเวลาว่างทำให้จำได้ มีภาพประกอบตัวอย่างสวย ๆ ให้ดูมากมาย ทำให้เราทำงานได้ดีขึ้น นักเรียนคนที่ 3 แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนจะทำให้นักเรียนจำได้ดีตรงที่มีรูปภาพประกอบกับเนื้อหาความรู้ มีสีสันชัดเจนน่าสนใจและนำเอกสารประกอบการเรียนกลับไปทำต่อที่บ้านได้ ครูสอนให้เราได้ฝึกวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารประกอบการเรียนร่วมกัน ในบางครั้งก็ให้พวกเราช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ศึกษาเพื่อจะได้เข้าใจมากขึ้น แล้วจึงนำความรู้ที่ได้รับไปฝึกปฏิบัติวาดภาพระบายสี และที่สำคัญก็คือเราทราบผลการเรียนว่าพัฒนาขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เพราะเราช่วยกันตรวจและให้คุณครูตรวจอีกครั้ง นักเรียนคนที่ 4 แสดงความคิดเห็นว่า การที่เราได้ศึกษาหาความรู้จากการเรียนรู้เองในเอกสารประกอบการเรียน ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้นจะเห็นภาพและคำอธิบายชัดเจน ถ้าสงสัยอะไรก็ปรึกษาเพื่อนหรือไม่เข้าใจก็สอบถามครูได้ด้วย ทำให้เราเรียนอย่างมีความสุข ช่วยเหลือในการทำงานและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขผลงานด้วยกัน นอกจากนั้นยังนำเอกสารประกอบการเรียนไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสอนให้น้องฝึกวาดภาพระบายสีที่บ้านได้อีก

จากการสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบ การเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนที่มีทั้งเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มีรูปภาพประกอบที่ให้ดูเป็นตัวอย่าง มีการ์ตูนแนะนำเรื่องราวต่าง ๆ มีแบบฝึกให้ฝึกทักษะจนเกิดความชำนาญ มีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบผลการพัฒนาตนเอง และมีเฉลยท้ายบทเรียนให้นักเรียนได้ประเมินผลงาน เพื่อนและครูช่วยกันประเมินผลงานร่วมกัน จากการศึกษาดังกล่าวนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองภายในกลุ่ม นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ศึกษา ได้ฝึกทักษะการปฏิบัติและช่วยกันเสนอแนะวิธีแก้ไขและปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น ทำให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น จำในสิ่งที่ตนเองได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง สิ่งที่นักเรียนได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ภาพประกอบ 49 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 50 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 51 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 52 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 53 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 54 กิจกรรมนักเรียน

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ภาพประกอบ 55 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 56 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 57 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบ 58 กิจกรรมนักเรียน

ภาพประกอบกิจกรรมนักเรียน นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน มีการอภิปรายภายในกลุ่มช่วยเหลือในการปฏิบัติงานและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขผลงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รู้จักแสดงความคิดเห็นในการอธิบายภาพ เสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดีขึ้น มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและผู้อื่น

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ สรุปผลการดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนวิธีสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 160 คน ซึ่งจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นโดยมีเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน และเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ทำการสอนกลุ่มทดลอง โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนกลุ่มควบคุม ใช้การสอนแบบปกติ

3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ทั้งสองกลุ่มอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิมที่ทำการทดสอบก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผลการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ประสิทธิภาพของการใช้เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 84.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80 / 80 โดยมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.01 / 84.83

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4. จากการศึกษาผลงานการวาดภาพระบายสีของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน (กลุ่มทดลอง) และที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความแตกต่างกันหลายด้าน เริ่มตั้งแต่การวาดภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ รูปร่างและรูปทรง รูปและพื้น แสงและเงา และการออกแบบ โดยกลุ่ม

ทดลอง จะมีผลงานที่ชัดเจนกว่าในเรื่องของการออกแบบภาพ การจัดภาพ การระบายสี และวาดภาพเป็นเรื่องราวอย่างหลากหลายทำให้ผลงานมีคุณภาพ ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มควบคุม ผลงานยังไม่ชัดเจนในทุก ๆ เรื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 นักเรียนจำนวน 80 คน พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เหตุผลที่ทำให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนนั้น สูงขึ้นมี ดังต่อไปนี้

1. เอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วย ที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและดำเนินการสร้างตามขั้นตอนอย่างมีระบบและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาคุณภาพของเอกสาร มีวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาไม่ควรยาวเกินไป และการใช้ภาษาควรสั้นและเข้าใจง่าย การออกแบบบทเรียนให้น่าสนใจมีรูปภาพและการ์ตูนประกอบคำอธิบายของเนื้อหาให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างชัดเจนและเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีการอภิปรายเนื้อหาภายในกลุ่มให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งร่วมสรุปบทเรียนกับครูเพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาในบทเรียน มีแบบฝึกหลายแบบฝึกให้ตอบคำถามพร้อมทั้งฝึกปฏิบัติ นักเรียนจะได้ทั้งความรู้และการฝึกปฏิบัติจริง ทั้งแบบเป็นกลุ่มและรายบุคคล โดยศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียน ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและทราบผลการพัฒนาของตนเอง โดยประเมินผลงานจากเฉลยท้ายบทเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิคในการนำเสนอของการผลิตเอกสารประกอบการสอน (สมเดช สีแสง; และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2543: 90) กล่าวไว้ว่าควรจะต้องมีคำน่าสนใจ เร้าใจ ชวนให้ติดตามใคร่รู้ ใคร่ศึกษาต่อไป ไม่บรรจุความรู้และข้อมูลที่อัดแน่นจนเกินไป ควรมีการสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองระหว่างผู้เขียนกับผู้เรียน การสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารในเชิงพูดคุยเสมือนตัวหนังสือมีวิญญาณ การใช้ภาพประกอบการนำเสนอก็เป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยเร้าความสนใจ หรือเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้ชัดเจนยิ่ง ควรใช้ภาษาที่สอดคล้องกับเนื้อหา มีขนาดพอเหมาะและมีความชัดเจน การมีกิจกรรมแบบฝึกหัด แบบประเมิน หรือแบบทดสอบล้วนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การใช้เอกสารประกอบการสอนบรรลุจุดประสงค์ได้เป็นอย่างดี

จากลักษณะดังกล่าวของเอกสารประกอบการเรียนที่มีขั้นตอนการจัดระบบการเรียนการศึกษาเหมือนกับบทเรียนโปรแกรมซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อิษฎาภรณ์ สิทธิยศ. 2550:

ออนไลน์; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521: 108) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนแบบโปรแกรม เป็นระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ประกอบกิจกรรมการเรียนด้วยตนเองตามเนื้อหา ซึ่งจัดไว้เป็นขั้นตอนแรก ๆ ผู้เรียนมีโอกาสประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนจะเรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเอง บทเรียนแบบโปรแกรม เป็นบทเรียนที่นำเสนอเนื้อหาทีละน้อยตามลำดับ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการตอบคำถามหรือปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ มีการเฉลยผลการปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผู้เรียนจะใช้เวลาในการเรียนตามความสนใจและความสามารถของตน บทเรียนแบบโปรแกรมอาจจะอยู่ในรูปของ บทเรียนที่เป็นตำรา (Programmed Book) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer assisted Instruction) หรือบทเรียนที่เป็นชุดการสอน (Instructional Packages) เป็นต้น ดังนั้นเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วย การเขียนภาพระบายสี จึงเป็นนวัตกรรม ที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. การหาประสิทธิภาพของการใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วย การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของการทำแบบฝึก เท่ากับ 85.01และคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง เท่ากับ 84.83 โดยมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.01/84.83 แสดงว่าสื่อมีคุณภาพซึ่งการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจทั้งภาคความรู้และการฝึกปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพจิตร ทองพันธ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนโปรแกรม วิชาศิลปศึกษา เรื่ององค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พึ่งสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 โดยใช้กลุ่มทดลอง จำนวน 42 คน การทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรม ปรากฏว่า บทเรียนแบบโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา เรื่ององค์ประกอบศิลป์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.20/86.66 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวดี พัดภักดิ์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป วิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโสกนาค อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.29/84.43 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ ฉัตรแก้ว สร้อยบุดดา (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคำพอุง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 25 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า บทเรียนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มี

ประสิทธิภาพ 81.00/83.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างดี

3.การศึกษาผลงานการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน มีการพัฒนาการใช้เส้นได้อย่างสร้างสรรค์และหลากหลายรูปแบบ สามารถทำรูปร่างและรูปทรงที่หลากหลายมาใช้ในการสร้างภาพ เช่น รูปร่าง รูปทรง สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม ทรงกระบอก ทรงกลม ทรงกรวยและทรงอิสระมาใช้ในการออกแบบได้ภาพที่สวยงาม กลมกลืนตามหลักองค์ประกอบศิลป์ มีการระบายสีให้แสงและเงาที่ชัดเจนมาก มีรายละเอียดของเงาที่ตกทอดบนวัตถุและพื้นอย่างเห็นได้ชัด แสดงว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการระบายสีให้แสงและเงาได้เป็นอย่างดี ส่วนการเขียนภาพระบายสีมีความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับพื้นหลังได้เป็นอย่างดี สังเกตผลงานของนักเรียนกลุ่มทดลองมีการระบายสีรูปเข้มและระบายสีพื้นสีอ่อนการระบายสีรูปและพื้นมีความแตกต่างกัน ทำให้รูปเด่นกว่าพื้นที่เป็นส่วนประกอบของพื้นหลัง ซึ่งนักเรียนได้ศึกษารูปแบบตัวอย่างจากเอกสารประกอบการเรียนและมีการอภิปรายภายในกลุ่ม ก็จะได้แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเองเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การออกแบบภาพก็มีความสมดุล ออกแบบได้เหมาะสมกับขนาดของภาพ น้ำหนักของภาพด้านซ้ายและขวามีความสมดุลกัน มีระยะภาพใกล้และไกลได้เหมาะสมดี สิ่งสำคัญที่ทำให้ผลงานของนักเรียนมีการพัฒนาที่สูงขึ้นก็คือ นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นจนได้ข้อสรุปร่วมกันแล้วจึงลงมือปฏิบัติงานและปรับปรุงแก้ไขผลงานเมื่อเพื่อนๆ วิจารณ์และให้คำเสนอแนะ ผลงานจึงมีความสมบูรณ์มากขึ้น

จากการศึกษาผลงานของนักเรียน สรุปได้ว่าการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการศึกษาเนื้อหาและอภิปรายเนื้อหาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ภายในกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อนำไปฝึกปฏิบัติโดยมีครูคอยให้คำปรึกษาในเนื้อหาสาระที่ถูกต้อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการคิดสร้างสรรค์ผลงานจากการฝึกปฏิบัติโดยศึกษารูปแบบตัวอย่างจากเอกสารประกอบการเรียน มีการดัดแปลงรูปแบบและนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากเพื่อนมาผสมผสานในงานของตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มการแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของตนเองและของเพื่อนทำให้นักเรียนมีประสบการณ์สามารถรู้วิธีการที่จะแก้ไขและปรับปรุงผลงานของตนเองได้ จะเป็นความรู้ที่คงทนติดตัวไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาที่สูงขึ้น

จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน นักเรียนมีความสุขและสนุกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม มีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนที่มีทั้งเนื้อหาสาระการเรียนรู้ มีรูปภาพประกอบ มีการ์ตูนแนะนำเรื่องราวต่าง ๆ มีแบบฝึกให้ฝึกทักษะจนเกิดความชำนาญ มีแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบผลการพัฒนาตนเอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ และยังมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองได้ใช้เอกสารประกอบการเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีรูปแบบที่น่าสนใจ มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งแตกต่างไปจากการสอนแบบปกติ ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่จะนำผลวิจัยไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนและเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป สรุปได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนควรนำเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ในการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 ที่มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเขียนภาพระบายสีให้มีความสามารถสูงยิ่งขึ้น

1.2 สำหรับนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนด้านทัศนศิลป์ต่ำ ยังไม่สามารถทำความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นครูควรมีการปรับขั้นตอนการเรียนการสอนในการใช้เอกสารประกอบการเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน โดยปรับเวลาในขั้นศึกษาความรู้และการศึกษาตัวอย่าง หรือให้ครูช่วยแนะนำให้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ครูควรส่งเสริมนักเรียนให้มีพฤติกรรมรักการฝึกทักษะด้านทัศนศิลป์ในระดับที่ดียิ่งขึ้น โดยกระตุ้นนักเรียนให้กล้าแสดงความคิดและให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนทำงานสำเร็จ

1.3 ครูผู้สอนควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน โดยสร้างความอบอุ่นเป็นกันเองกับนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการอย่างอิสระ จะทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนทัศนศิลป์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเนื้อหารสาระของสาระทัศนศิลป์ว่าสาระใดที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในการฝึกทักษะด้านทัศนศิลป์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการนำวิธีการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนไปใช้ศึกษาติดตามผลในระยะยาว เพื่อให้ทราบถึงความสนใจและความต้องการของนักเรียนในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเจตคติที่ดีต่อการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนกับนักเรียนระดับประถมศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนสาระทัศนศิลป์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.* กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

กาญจนา วัฒายุ. (2544). *การวิจัยในชั้นเรียน.* ม.ป.ท.

เกษรา วรนาถจินดา. (2550). *การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning).* สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://course.eau.ac.th/newlib/newsletter/newsletter20/article.html

จรูญ ชูลาภ. (2550). *แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.pantown.com/board.php

ฉัตรแก้ว สร้อยบุดดา. (2546). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ชวลิต ดาบแก้ว. (2535). *ศิลปศึกษา เล่ม 7.* กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ชนิดของสี. (2550). สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.pantown.com

ณัฐวดี พัตภักดิ์. (2544). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป วิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เด่นศักดิ์ ตุดถีนนท์. (2546). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการและการแก้สมการ สำหรับหนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ทองรวม สถิตพงษ์. (2547). *การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้บทเรียนโปรแกรม โรงเรียนบ้านฝาง อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

นฤมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. (2526). *ศิลปศึกษากับครูประถม.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตีรณสาร.

ปริวัตร เขื่อนแก้ว. (2550). *แนวทางจัดการเรียนรู้.* สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.wijai48.com/learning_stye/learningstyle.htm

ประภาพรรณ เส็งวงศ์. (2550). *การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยในชั้นเรียน.* กรุงเทพมหานคร: อี. เค. บุ๊คส์.

พจนา ทรัพย์สมาน. (2549). *การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2551). *ศิลปะในความหมายต่าง ๆ.* สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2551, จาก http://www.thaigoodview.com/library/contest2551/art04/05/meaning/page2.html

พัฒนพงศ์ ศรีวะรมย์. (2542). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ.* ปริญญานิพนธ์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

พีระศักดิ์ ทะรารัมย์. (2546). *ผลของการใช้โปรแกรมสอนเสริมแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมบัติของจำนวนนับ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ไพจิตร ทองพันธ์. (2545). *การสร้างบทเรียนโปรแกรม วิชาศิลปศึกษา เรื่ององค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยี-ทางการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บัณฑิตวิทยาลัย. (2547). *คู่มือการจัดทำปริญญานิพนธ์และสารนิพนธ์.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฯ.

มาสเตอร์อาร์ต.(2550). *สีชอล์คน้ำมัน (Oil pastel).* สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.pantown.com/content

รัตนพร วงศ์สิทธิ์. (2541). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา เรื่องสิ่งเสพติดให้โทษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙. (2551). *บันทึกการประชุมวิชาการ.* ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2551. หน้า 42.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *หลักการวิจัยทางการศึกษา. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533).* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: วีกิจการพิมพ์.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6)* กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2548). *ทัศนศิลป์ศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สันติศิริการพิมพ์.

ศศิพร ค้าดี. (2542). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนแบบปกติ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคณะ. (2535). *คู่มือการจัดทำผลงานทางวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประดิพัทธ์.

ศรีสุข ศาลยาชีวิน. (2536). *รายงานการใช้เอกสารประกอบการสอนหลักภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ถ่ายเอกสาร.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง.(2545). *ศิลปะกับการพัฒนาเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์.

สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ (สปร.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). *การปฏิรูปการเรียนรู้ (ตอนที่ 2)*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.onec.go.th/move/news/sep-13a.htm

สมเดช สีแสง; และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. ริมปิงการพิมพ์: นครสวรรค์.

สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ. (2550). *การเขียนรายงานเชิงวิชาการ*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://supanida-opal.blogspot.com

สุชาดา กรเพชรปาณี. (2551). *เอกสารประกอบกรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การวิเคราะห์ข้อสอบโดยโปรแกรม Excel*. ชลบุรี: วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2544). *เอกสารประกอบการสอน*. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.

สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ. (2545). *19 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

เสาวลักษณ์ อนุดิตย์. (2542). *การพัฒนาโปรแกรมศิลปศึกษาเพื่อส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กวัยอนุบาล*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

แสงเดือน คำมุงคุณ. (2542). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนด้วยบทเรียนโปรแกรมและการสอนปกติ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *เอกสารเจาะลึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.* อัดสำเนา.

_____. (2550). *ฐานข้อมูลการวิจัยการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม.* สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.thaiedresearch.org/result/result.php

อิษฎาภรณ์ สิทธิยศ. (2550). *นวัตกรรมการศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.nrru.ac.th/preelearning/rungrot/page10008.asp

อุไรวรรณ แรกเจริญ. (2542). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องสมการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

Barclay, Joanne A. (1985). *"A Comparison of Programmed Instruction and Game Strategies For Teaching Selected Map Concepts to Children Through Computer Assisted Instructional,"* Dissertation Abstracts Online. 46-02A.

Dean, Russell Kennedy. (1981). *The Effectiveness of Study Guides Versus Programmed Instruction in Elastically Structured Teaching at West Virginia University.* Dissertation Abstracts International. 42(5): 1085-A.

Newman, Julia Stokes. (1983). *"A Comparison of Traditional Classroom, Computer and Programmed Instruction,"* Dissertation Abstracts Online. 44-04A.

Shine, S.S. (1983). *A Comparison of Programmed Instruction Versus Lecture Demonstration : A Method for Teaching Digital Computer Arithmetic at the Post-Secondary School Level.* Dissertation Abstracts International. 43(11): 3529-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ / ผู้เชี่ยวชาญ
การแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือการทำปริญญานิพนธ์

1.	นายปัญญา แก้วกียูร	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2.	นายอำนาจ เย็นสบาย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3.	นายจักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4.	นายปรีชา ลอยแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙
5	นางนิรมล โพธะ	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ภาคผนวก ข

เอกสารดำเนินการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/1178 **วันที่** 4 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศิปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางชวลา ศาลิโกเศศ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียนและการสอนแบบปกติ" โดยมี รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนทภัทร ทินานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ เย็นสบาย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเอกสารประกอบการเรียน และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางชวลา ศาลิโกเศศ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/[illegible]

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เนื่องด้วย นางชวลา ศาลิโกเศศ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียนและการสอนแบบปกติ" โดยมี รองศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นนทภัทร ทินานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายปัญญา แก้วกียูร ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเอกสารประกอบการเรียน และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้นางชวลา ศาลิโกเศศ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 02-3151-040, 081-651-3028

ภาคผนวก ค

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความตรงของแบบทดสอบ กับจุดประสงค์การเรียนรู้

ชื่อ – สกุล .....

ตำแหน่ง .....

สถานที่ทำงาน .....

คำชี้แจง :

1. แบบแสดงความคิดเห็นนี้เป็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเพื่อแสดงความคิดเห็นด้านความตรงของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งหมดรวม 5 เรื่อง คือ

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

เรื่อง รูปร่างและรูปทรง

เรื่อง รูปกับพื้นหลัง

เรื่อง แสงและเงา

เรื่อง การออกแบบ

2. แบบแสดงความคิดเห็นมีทั้งสิ้น รวม 30 ข้อ
3. โปรดอ่านรายการประเมินโดยละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับผลการแสดงความคิดเห็น
4. ระดับผลการแสดงความคิดเห็น มี 3 ระดับ เป็นระดับคะแนน ดังนี้

   +1 หมายถึง <u>เห็นด้วย</u>ว่าแบบทดสอบ <u>สอดคล้อง</u>กับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาจริง

   0 หมายถึง <u>ไม่แน่ใจ</u>ว่าแบบทดสอบ <u>สอดคล้อง</u>กับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา

   -1 หมายถึง <u>ไม่เห็นด้วย</u>ว่าแบบทดสอบ <u>สอดคล้อง</u>กับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา

แบบตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
1. การเขียนภาพที่ต้องการแสดงความรู้สึกตื่นเต้น ควรใช้เส้นชนิดใด ก. เส้นตรง ข. เส้นนอน ค. เส้นเฉียง ง. เส้นซิกแซ็ก				
2. เส้นที่ให้ความรู้สึกสงบราบเรียบคือเส้นชนิดใด ก. ข. 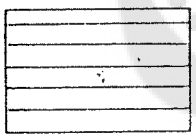 ค. 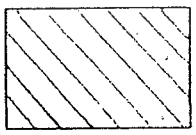 ง. 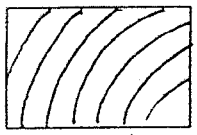				
3. เส้นตั้งให้ความรู้สึกอย่างไร ก. น่ากลัว ข. เคลื่อนไหว ค. มั่นคง แข็งแรง ง. สงบ ราบเรียบ				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
4. รูปร่างหรือรูปที่เห็นด้านกว้างกับด้านยาวมีกี่มิติ ก. 1 มิติ ข. 2 มิติ ค. 3 มิติ ง. 4 มิติ				
5. รูป △ เป็นรูปแบบใด ก. รูปร่าง ข. รูปทรง ค. รูป 1 มิติ ง. รูป 3 มิติ				
6. รูปในข้อใดมีลักษณะแตกต่างไปจากข้ออื่น ก. 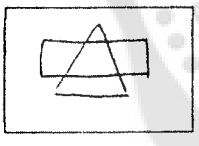 ข. 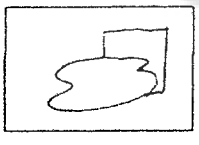 ค. 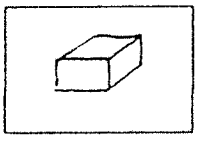 ง. 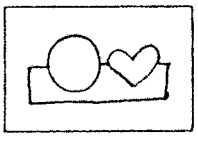				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
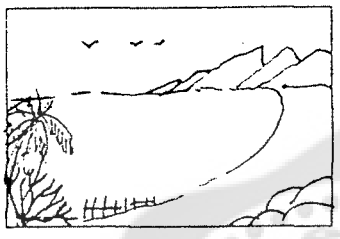 7. พื้นหลังของภาพนี้ควรเป็นสถานที่ใด ก. ป่า ข. บ้าน ค. ชายทะเล ง. สวนสาธารณะ				
8. การเขียนภาพระบายสีข้อใดมีความสัมพันธ์กันถูกต้องที่สุด ก. รูปสีเข้ม พื้นสีเข้ม ข. รูปสีอ่อน พื้นสีเข้ม ค. รูปสีอ่อน พื้นสีอ่อน ง. รูปและพื้นสีเดียวกัน				
9. รูปและพื้นมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร ก. ทั้งรูปและพื้นเป็นตัวประกอบ ข. พื้นเป็นจุดเด่น รูปเป็นตัวสำรอง ค. รูปเป็นตัวประกอบ พื้นเป็นจุดเด่น ง. รูปเป็นจุดเด่น พื้นเป็นตัวประกอบ				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
10. ข้อใดเป็นรูป 3 มิติ ก. 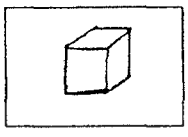 ข. 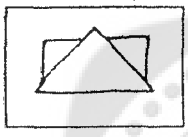 ค. 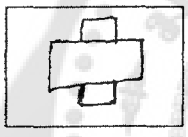 ง. 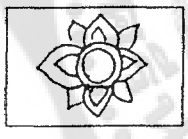				
11. ภาพในข้อใดมีทั้งรูปร่างและรูปทรง ก. 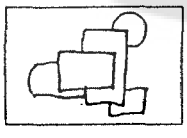 ข. 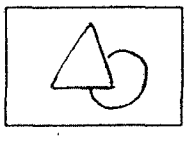 ค. 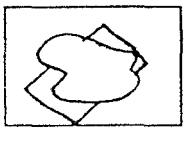 ง. 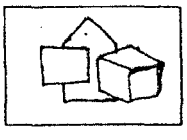				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
12. วัสดุใดใช้แทนพู่กันไม่ได้ ก. เศษผ้า ข. ฟองน้ำ ค. ด้ามปากกา ง. เศษกระดาษ				
13. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการออกแบบ ก. การจัดภาพ ข. การทำของเล่น ค. การจัดตู้หนังสือ ง. การประดิษฐ์สิ่งของ				
14. ใครออกแบบได้ดีที่สุด ก. มานี เรียนแบบได้เหมือนจริง ข. สำลี สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ค. สีดา ไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบ ง. สันติ เขียนรายละเอียดได้มากที่สุด				
15. กิติ จะวาดภาพให้สวยงามต้องคำนึงถึงสิ่งใดก่อน ก. เส้น แสง เงา ข. สี รูปร่าง รูปทรง ค. ความประณีต สวยงาม ง. มีจุดสนใจ มีความสมดุล				
16. การเขียนภาพให้สวยงามต้องปฏิบัติอย่างไร ก. ใช้วัสดุราคาแพงมาก ข. ใส่อารมณ์ในการเขียนภาพ ค. ตัดเส้นหนัก ๆ ภาพจะได้ชัด ง. ให้น้ำหนักแสงและเงาของภาพได้ดี				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
17. นิด ออกแบบได้แปลกและสวยงาม แสดงว่านิดมีทักษะด้านใด ก. ความตั้งใจ ข. ความประณีต ค. ความกระตือรือร้น ง. ความคิดสร้างสรรค์				
18. ใครใช้เส้นในการเขียนภาพลายไทยได้ถูกต้อง ก. วารี ใช้เส้นหยัก ข. วิภา ใช้เส้นโค้ง ค. โนรี ใช้เส้นตรง ง. วนิดา ใช้เส้นซิกแซ็ก				
19. การออกแบบเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด ก. ความงาม ข. ความประหยัด ค. ความประณีต ง. ความคิดสร้างสรรค์				
20. ข้อใดเป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบภาพ ก. เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ข. ความคมชัดของภาพ ค. รายละเอียดของภาพ ง. สีสันของภาพ				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
21. สิ่งใดสำคัญที่สุดในการออกแบบ ก. ทำตามแบบ ข. มีรายละเอียดมาก ค. ระบายสีให้สดใส ง. สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่				
22. ภาพในข้อใด สมบูรณ์ที่สุด ก. 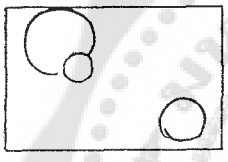 ข. 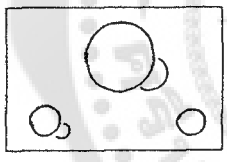 ค. 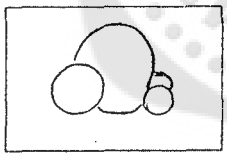 ง. 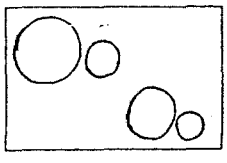				
23. การระบายสีเป็นรูปร่างระบายแบบใด ก. ระบายแบนเรียบ ข. ระบายมีแสงเงา ค. ระบายมีน้ำหนักอ่อนแก่ ง. ระบายให้เหมือนจริง				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
24. ข้อใดเป็นรูปร่างธรรมชาติ ก. 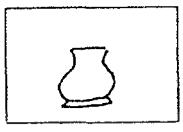 ข. ค. 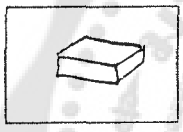 ง. 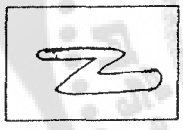				
25. รูปร่างต่างกับรูปทรงตรงไหน ก. ความสั้น ข. ความยาว ค. ความกว้าง ง. ความหนาหรือลึก				
26. ความหมายของการออกแบบคือข้อใด ก. เลียนแบบได้เหมือนจริง ข. สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ค. ไม่เปลี่ยนแปลงรูปแบบ ง. เขียนรายละเอียดให้มากที่สุด				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
27. ภาพใดเป็นการเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ ก. 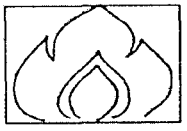 ข. 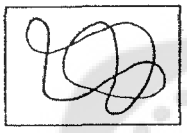 ค. 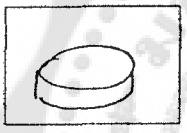 ง. 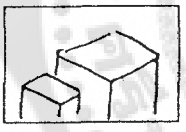				
28. ถ้าระบายสีพื้นอ่อน และระบายสีรูปสีเข้ม ภาพจะเป็นอย่างไร ก. ภาพไม่สวย ข. รูปจะไม่น่าสนใจ ค. รูปจะโดดเด่น ง. รูปจะไม่ชัดเจน				

ข้อสอบ	การแสดงความคิดเห็น			
	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	ข้อเสนอแนะ
29. ภาพใดให้ความรู้สึกขัดแย้งกัน ก. 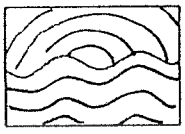 ข. ค. 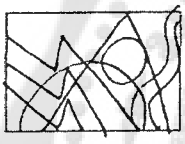 ง. 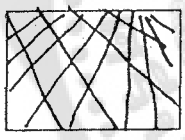				
30. ลัดดา เขียนภาพระบายสีได้สวยงาม มีจุดสนใจดีมาก ลัดดาเขียนภาพแบบใด ก. เน้นจุดสนใจอยู่ริมภาพ ข. เน้นจุดสนใจ 2 จุด ค. เน้นจุดสนใจจุดเดียว ง. มีจุดสนใจหลายจุด				

แบบแสดงความคิดเห็นของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยการเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
2	ความถูกต้องของเนื้อหา						
3	ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา						
4	ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน						
5	ภาพประกอบน่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา						
6	ความสอดคล้องของกิจกรรมกับเนื้อหา						
7	ความสอดคล้องของแบบฝึกกับเนื้อหา						
8	ความเหมาะสมของจำนวนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน						
9	ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เมื่อศึกษาเอกสารประกอบการเรียน						
10	ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างทัศนศิลป์						
11	ความชัดเจนของตัวอักษร						
12	ความเหมาะสมของตัวอักษรและพื้นสี						
13	ความเหมาะสมของการใช้ภาพประกอบเนื้อหา ขนาดของภาพ การจัดวางภาพ						
14	ความเหมาะสมของรูปภาพตกแต่งในเอกสารประกอบการเรียน						
15	การออกแบบเอกสารประกอบการเรียนมีความน่าสนใจ						
16	ความเหมาะสมของขนาดเอกสารประกอบการเรียน						
17	ความเหมาะสมของจำนวนเนื้อหาในแต่ละบทของเอกสารประกอบการเรียน						
18	ความเหมาะสมของการจัดวางรูปแบบในเอกสารประกอบการเรียน						

แบบแสดงความคิดเห็นของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ หน่วยการเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
2	ความถูกต้องของเนื้อหา						
3	ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา						
4	ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน						
5	ภาพประกอบน่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหา						
6	ความสอดคล้องของกิจกรรมกับเนื้อหา						
7	ความสอดคล้องของแบบฝึกกับเนื้อหา						
8	ความเหมาะสมของจำนวนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน						
9	ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้เมื่อศึกษาเอกสารประกอบการเรียน						
10	ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างทัศนศิลป์						
11	ความชัดเจนของตัวอักษร						
12	ความเหมาะสมของตัวอักษรและพื้นสี						
13	ความเหมาะสมของการใช้ภาพประกอบเนื้อหา ขนาดของภาพ การจัดวางภาพ						
14	ความเหมาะสมของรูปภาพตกแต่งในเอกสารประกอบการเรียน						
15	การออกแบบเอกสารประกอบการเรียนมีความน่าสนใจ						
16	ความเหมาะสมของขนาดเอกสารประกอบการเรียน						
17	ความเหมาะสมของจำนวนเนื้อหาในแต่ละบทของเอกสารประกอบการเรียน						
18	ความเหมาะสมของการจัดวางรูปแบบในเอกสารประกอบการเรียน						

ข้อที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
19	ความทนทานของเอกสารประกอบการเรียน						
20	ผู้เรียนสามารถใช้เอกสารประกอบการเรียนได้สะดวก						

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบใช้เอกสารประกอบการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเขียนภาพาระบายสี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ เวลา 2 ชั่วโมง

****

แผนผังความคิด

(Mind Mapping)

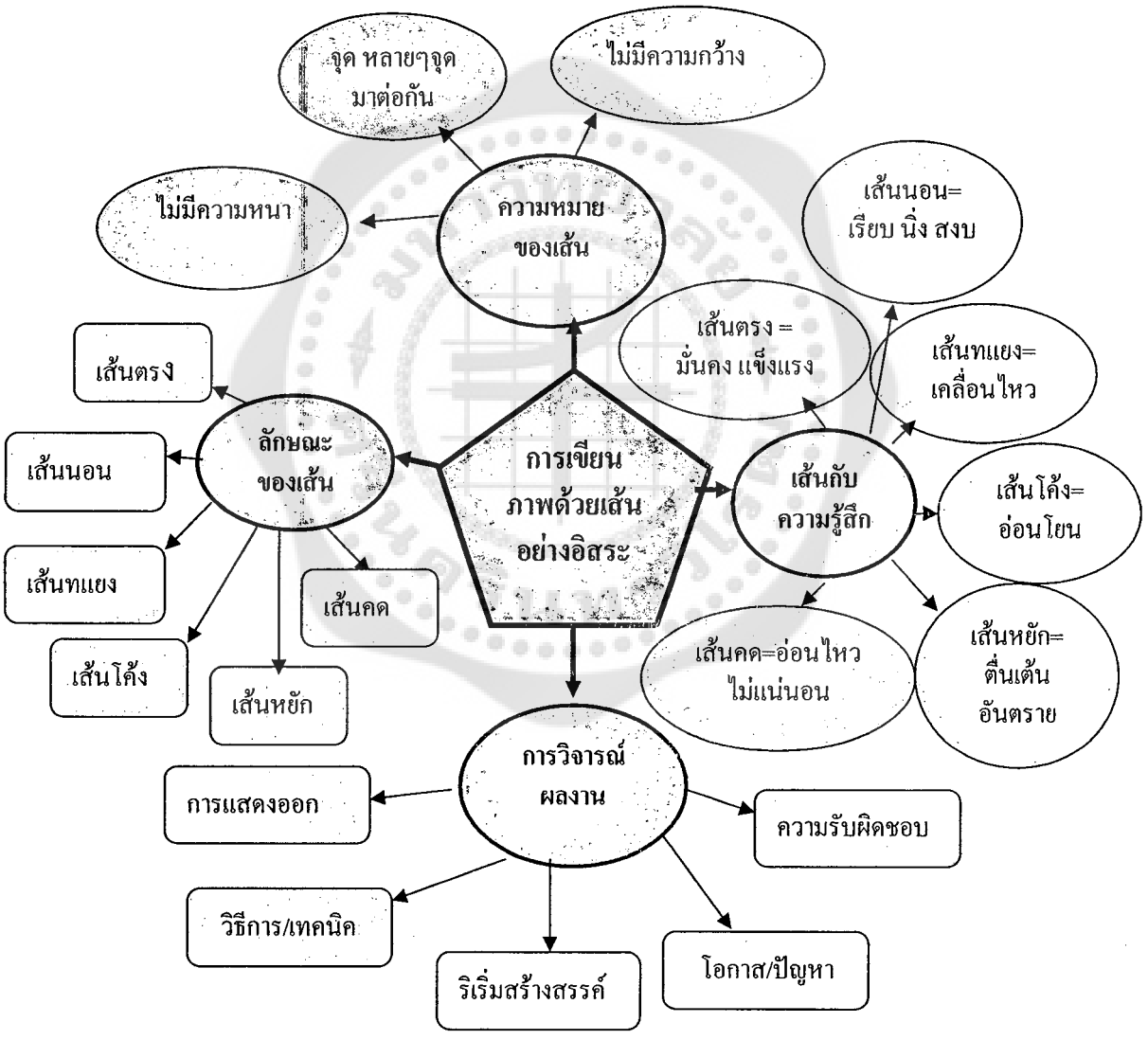

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.1.1 สื่อความคิด จินตนาการความรู้สึกประทับใจด้วยวิธีการต่างๆ อย่างมั่นใจ

ศ 1.1.2 สำรวจทดลองสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ใช้ทัศนธาตุเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ในงานทัศนศิลป์ตามความสนใจ

ศ 1.1.3 เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการทำกิจกรรมทัศนศิลป์ได้เหมาะสม ปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ

ศ 1.1.4 แสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความงามของสิ่งต่าง ๆ ตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานศิลปะ

ศ 1.1.5 แสดงความคิดเห็น อธิบายความหมายของงานทัศนศิลป์ ทัศนธาตุและความงามของศิลปะ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.1 อธิบายความหมาย ลักษณะ และความรู้สึกของเส้นได้

2.2 เขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระได้

2.3 นักเรียนรู้จักใช้และเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ ดูแลสถานที่ฝึกปฏิบัติได้อย่างสะอาดและเป็นระเบียบเรียบเรียบร้อย

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความหมายของเส้น

3.2 ลักษณะของเส้น

3.3 เส้นกับความรู้สึก

3.4 เขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

3.5 การวิจารณ์ผลงานของตนเอง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องการเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

4.2 นักเรียนร่วมสนทนาซักถามถึงสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น โต๊ะ กล่องกระดาษ สมุด ดินสอ ยางลบ ปากกา เหรียญสตางค์ กระเป๋า ปล่องควัน โรงงาน หลังคาโรงงาน ฯลฯ ว่ามีส่วนของเส้นชนิดใดประกอบอยู่บ้าง

4.3 ให้นักเรียนที่สมัครใจจำนวน 3 คน ออกมาลากเส้นบนกระดานดำหลายชนิด เช่น เส้นโค้ง เส้นตรง เส้นนอน เส้นหยัก เส้นทแยง แล้วช่วยกันอภิปรายถึงความรู้สึกที่มีต่อเส้นตามหัวข้อต่อไปนี้

1) เส้นตรงให้ความรู้สึกอย่างไร (มั่นคง แข็งแรง)

2) เส้นนอนมองแล้วรู้สึกอย่างไร (สงบนิ่ง กว้างขวาง)

3) เส้นใดที่ทำให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวไม่มั่นคง (เส้นทแยง)

4) เส้นอะไรที่ให้ความรู้สึกสวยงาม อ่อนโยน นุ่มนวล (เส้นโค้ง)

5) มองต้นหญ้าแล้วมีความรู้สึกอย่างไร (เคลื่อนไหว ไม่สงบนิ่ง)

4.4 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 – 6 คน ศึกษาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ แล้วช่วยกันอภิปรายเนื้อหาภายในกลุ่มดังนี้

1) ความหมาย ลักษณะและความรู้สึกของเส้นต่าง ๆ เช่น เส้นโค้ง เส้นตรง เส้นนอน เส้นหยัก เส้นทแยง ฯลฯ

2) การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

3) การวิจารณ์ผลงาน

4.5 นักเรียนทำแบบฝึกที่ 1 ถึงแบบฝึกที่ 4 ตามลำดับ ขณะที่นักเรียนปฏิบัติงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องของความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความตั้งใจในการทำงาน และความช่วยเหลือในการทำงาน นอกจากนั้นครูให้คำแนะนำในกลุ่มที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน หรือการทำงานผิดขั้นตอน

4.6 นักเรียนนำเสนอผลงาน ของตนเองวิจารณ์ให้เพื่อนฟังในกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบและคัดเลือกเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

1) การแสดงออก

2) วิธีการวัดและเทคนิค

3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

5) ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน

6.7 ครูนักเรียนอภิปรายสรุปในเรื่องต่อไปนี้

1) การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

2) การวิจารณ์ผลงาน

6.8 เมื่อหมดเวลานักเรียนคนใดที่ยังทำงานไม่เสร็จให้นำไปทำต่อเป็นการบ้าน

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

5.1 รู้ เข้าใจ การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

5.2 การวิจารณ์ผลงาน

5.2 การร่วมมือในการปฏิบัติงาน

6. สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้

อุปกรณ์

1) ผลงานตัวอย่างการเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ
2) เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ
3) สีชอล์กเทียน กระดาษ ดินสอ

7. การวัดผลประเมินผล

7.1 วิธีวัด

1) สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน
2) ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
3) ตรวจแบบฝึกที่ 1-4

7.2 เครื่องมือวัด

1) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน
2) แบบบันทึกคะแนนสรุปผลการเรียน
3) แบบฝึกจำนวน 4 ชุด
4) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างเอกสารประกอบการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

เอกสารประกอบการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

โดย

ชวลา ศาลิโกเศศ

โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียน
เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ
2. อ่านเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อจะได้ทราบว่า หลังจากศึกษาเอกสารเล่มนี้แล้ว นักเรียนจะสามารถทำอะไรได้บ้าง
3. ศึกษาทำความเข้าใจและร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่ม ตามเนื้อหาต่อไปนี้

ความหมายของเส้น

ลักษณะของเส้น

เส้นกับความรู้สึก

เขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

วิจารณ์ผลงานของตนเอง

4. เมื่อเข้าใจเนื้อหาแล้วทำแบบฝึกที่ 1 ถึงแบบฝึกที่ 4 ตามลำดับ จากนั้นตรวจคำตอบเพื่อทราบผล
5. นำผลงานแบบฝึกที่ 1 แบบฝึกที่ 3 และแบบฝึกที่ 4 ส่งให้คุณครูตรวจ
6. เมื่อตรวจแบบฝึกครบทุกชุดแล้ว คัดเลือกผลงานแบบฝึกที่ 4 นำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้หลักเกณฑ์การวิจารณ์ผลงาน
7. ทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ เมื่อทำเสร็จแล้วตรวจคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนจากเฉลยท้ายเล่ม
8. บันทึกคะแนนที่ได้ลงในสรุปผลการเรียน เพื่อทราบผลการเรียนและการพัฒนา
9. นักเรียนที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่ควรดูเฉลยก่อนทำ

แบบทดสอบก่อนเรียน

เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ จำนวน 10 คะแนน

คำชี้แจง **ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกที่สุด**

1. วารีเขียนภาพที่ให้ความรู้สึก อ่อนโยน นุ่มนวล วารีใช้เส้นชนิดใด

ก.

ข.

ค.

ง.

2. ภาพใดเป็นการเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ

ก.

ข.

ค. 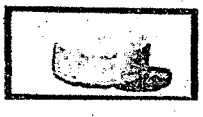

ง.

3. ภาพใดให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง

ก.

ข.

ค.

ง.

4. ภาพใดแสดงความขัดแย้ง

ก.

ข.

ค.

ง. 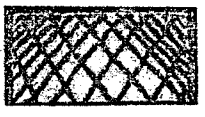

5. เส้น 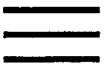 ให้ความรู้สึกอย่างไร

ก. ราบเรียบ สงบนิ่ง
ข. เคลื่อนไหว ไม่สมดุล
ค. มั่นคง แข็งแรง
ง. ตื่นเต้น อันตราย

6. การเขียนภาพลายไทย นิยมใช้เส้นชนิดใดมากที่สุด

ก. เส้นคด
ข. เส้นตรง
ค. เส้นเฉียง
ง. เส้นโค้ง

7. วีระ เขียนภาพโดยใช้เส้นต่าง ๆ มาประกอบเป็นภาพ วีระใช้วิธีการข้อใด

ก. การออกแบบโดยใช้รูปทรง
ข. การออกแบบโดยทดลองสี
ค. การออกแบบโดยใช้เส้น
ง. การออกแบบโดยใช้รูปร่าง

8. การวาดภาพทิวทัศน์ควรทำอย่างไร

ก. ใช้มือเขียนร่างภาพ
ข. ใช้วงเวียนร่างภาพ
ค. ใช้ไม้บรรทัดร่างภาพ
ง. ใช้กล่องดินสอร่างภาพ

9. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. เส้นนอนให้ความรู้สึกโอนเอน
ข. เส้นตั้งให้ความรู้สึกอ่อนโยน
ค. เส้นโค้งให้ความรู้สึกสงบนิ่ง
ง. เส้นคดให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว

10. ข้อใด <u>**ไม่ใช่**</u> หลักเกณฑ์ในการวิจารณ์ผลงาน

ก. การแสดงออก
ข. การเก็บอุปกรณ์
ค. ความรับผิดชอบ
ง. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

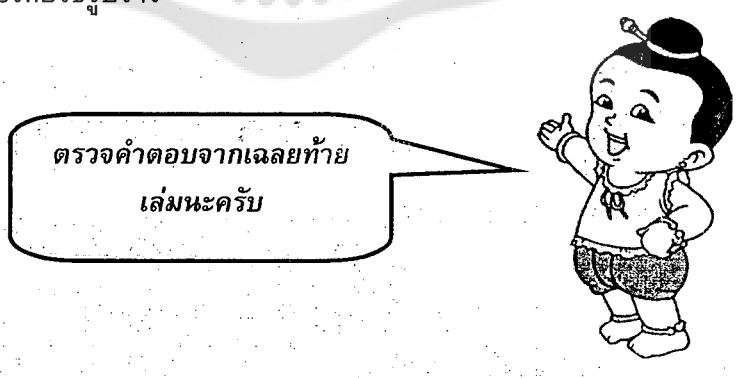

หน่วยที่ 1
การเขียนภาพระบายสี

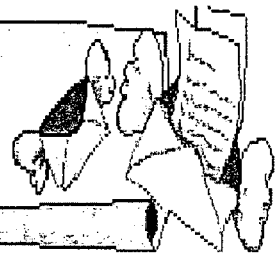

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของเส้น
2. ชนิดของเส้น
3. เส้นกับความรู้สึก
4. การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากศึกษาเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ นักเรียนจะมีความรู้ความสามารถดังนี้

1. อธิบายความหมาย ลักษณะ และความรู้สึกของเส้นได้
2. สนุกสนานเพลิดเพลินในการเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ
3. วิจารณ์ผลงานของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้

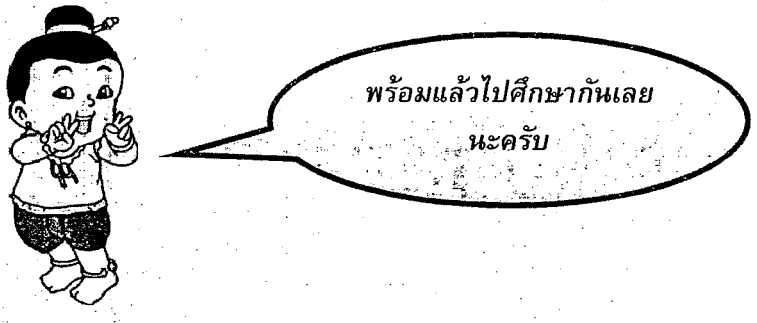

ความหมายและชนิดของเส้น

1. ความหมายของเส้น

เส้นหมายถึง จุดหลาย ๆ จุด มาเชื่อมต่อกันเข้าจนเกิดเป็นความยาว แต่ไม่มีความกว้าง

2. ลักษณะของเส้น

2.1 เส้นตรง หรือเส้นตั้ง

ลักษณะของเส้น

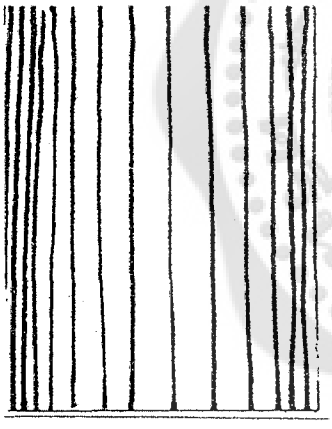

ตัวอย่างภาพที่ใช้เส้นตรง

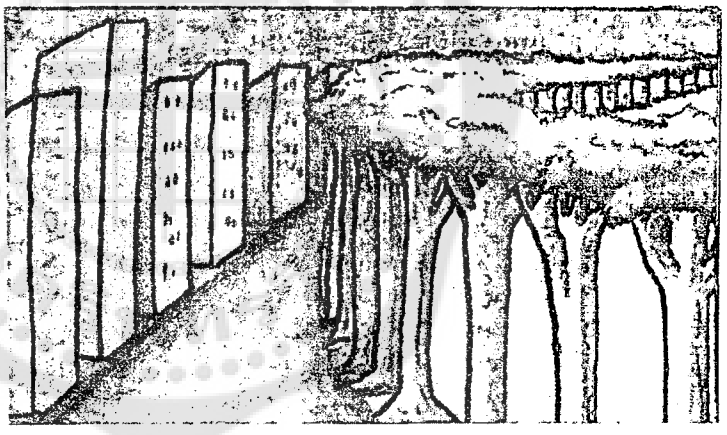

เส้นตรง หรือเส้นตั้ง ให้ความรู้สึก มั่นคง แข็งแรงถาวร และแสดงถึงความสูงสง่า

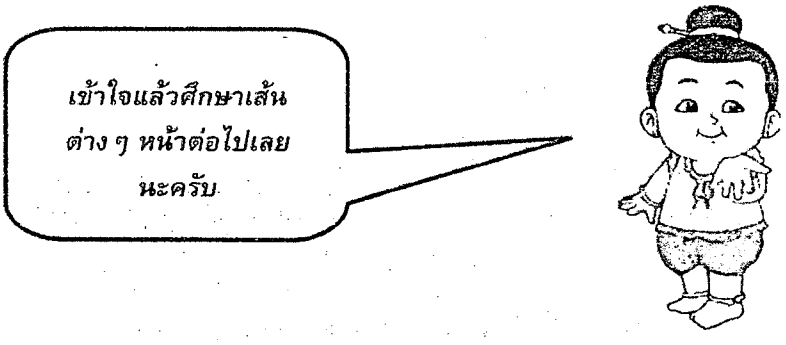

2.2 เส้นนอน หรือเส้นระนาบ

ลักษณะของเส้น

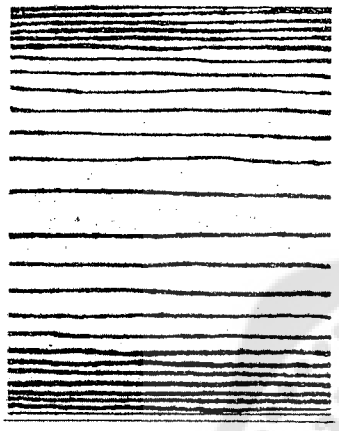

ตัวอย่างภาพที่ใช้เส้นนอน

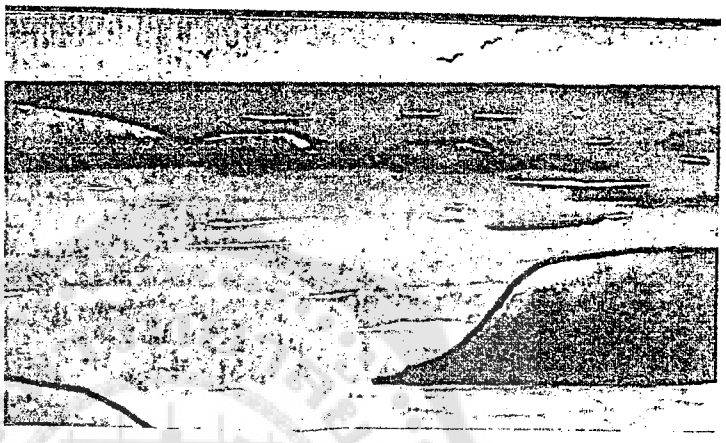

เส้นนอน หรือเส้นระนาบให้ความรู้สึก เรียบ นิ่ง และสงบหนักแน่น

2.3 เส้นทแยง หรือเส้นเฉียง

ลักษณะของเส้น

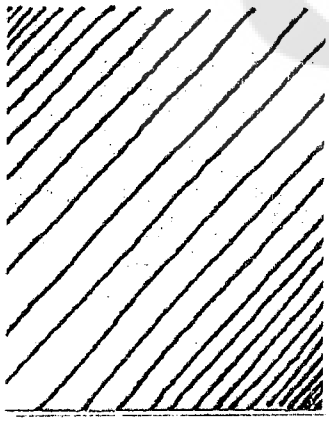

ตัวอย่างภาพที่ใช้เส้นทแยง

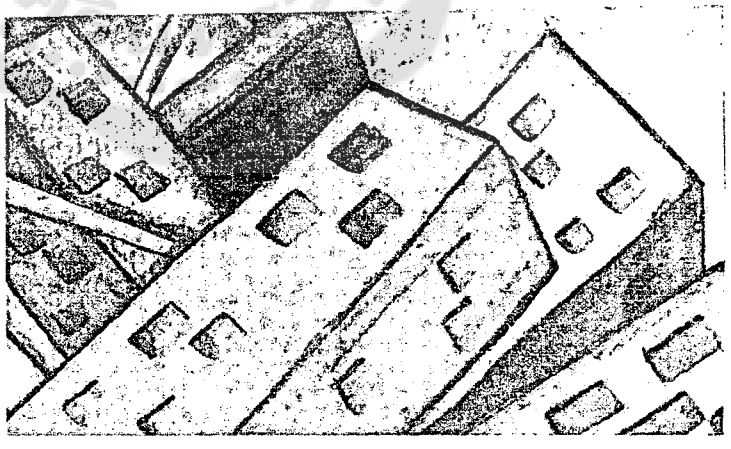

เส้นทแยง หรือเส้นเฉียง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ไม่สมดุล ไม่มั่นคง กำลังจะล้ม

2.4 เส้นโค้ง

ลักษณะของเส้น

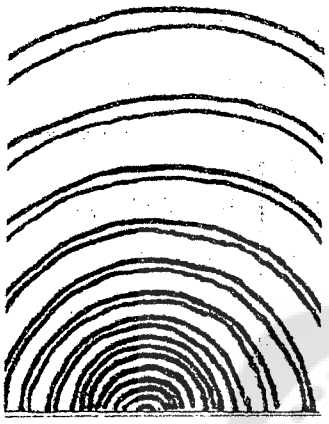

ตัวอย่างภาพที่ใช้เส้นโค้ง

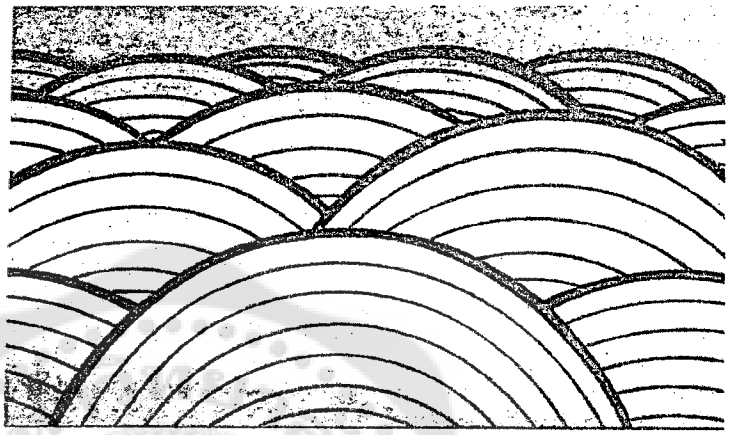

เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกอ่อนโยน นิ่มนวล และสวยงาม

2.5 เส้นหยัก หรือเส้นซิกแซก

ลักษณะของเส้น

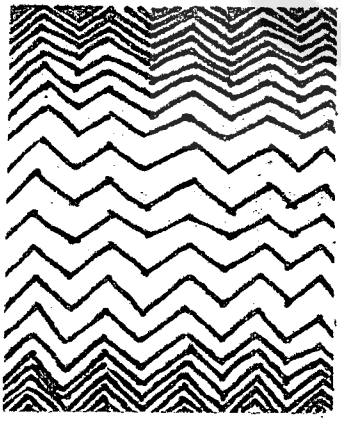

ตัวอย่างภาพที่ใช้เส้นหยัก

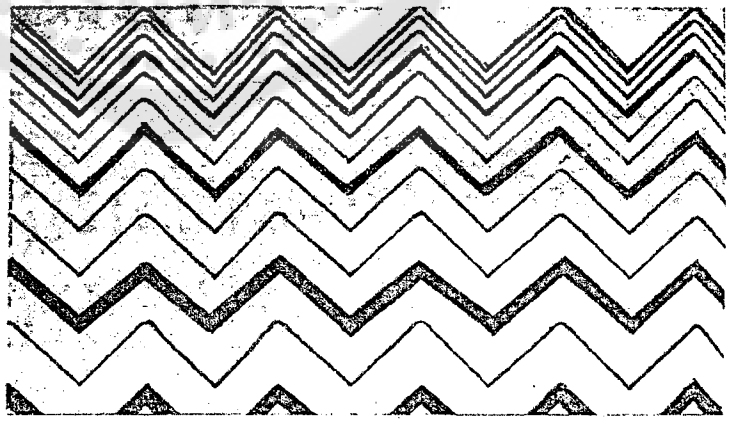

เส้นหยัก หรือเส้นซิกแซก ให้ความรู้สึกตื่นเต้น อันตราย ไม่สงบนิ่ง

2.6 เส้นคด

ลักษณะของเส้น

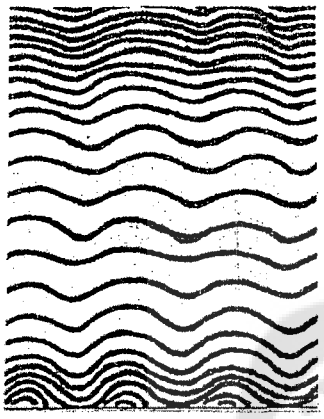

ตัวอย่างภาพที่ใช้เส้นคด

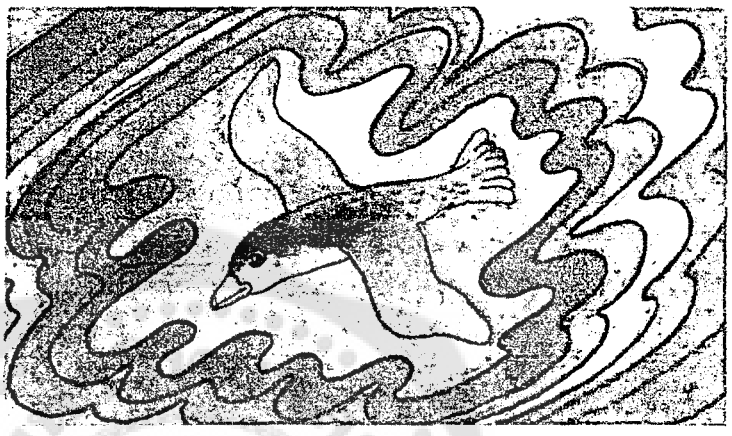

เส้นคด ให้ความรู้สึก อ่อนไหว นุ่มนวล และไม่แน่นอน

3. การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ

การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ เป็นการฝึกพื้นฐานในการวาดภาพโดยใช้เส้นต่าง ๆ มาประกอบให้เกิดเป็นภาพและลวดลายต่าง ๆ และยังเกิดอารมณ์คล้อยตามภาพนั้นด้วย

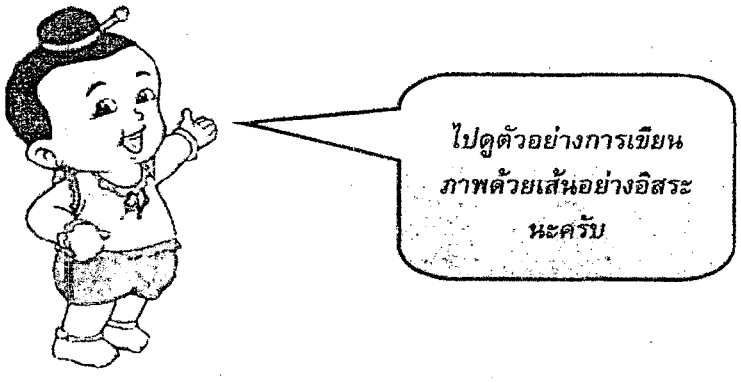

การเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ

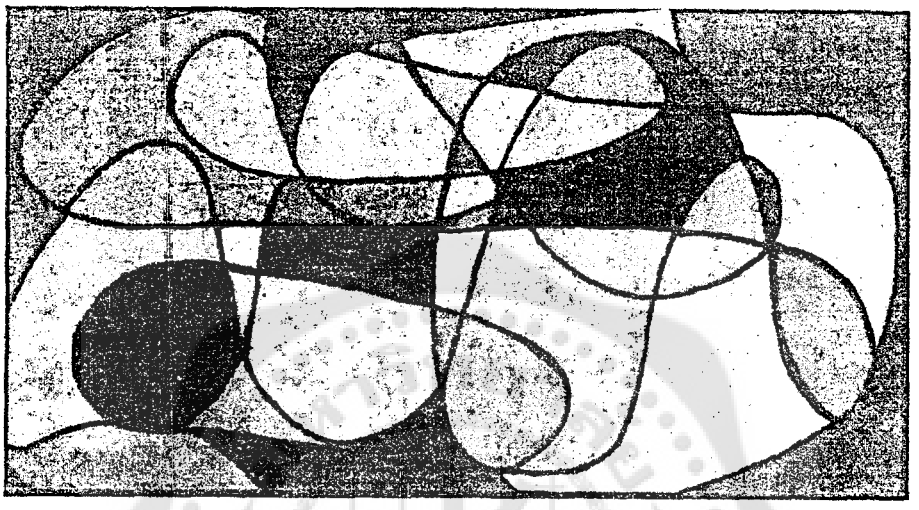

วัสดุอุปกรณ์

1. กระดาษวาดเขียนขนาด 7 เซนติเมตร X 13 เซนติเมตร
2. ดินสอ ดินสอสี หรือสีเมจิก หรือสีน้ำ
3. จานสี และกระป๋องน้ำ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. เตรียมการดาษดินสอไว้ร่างภาพ
2. ลากเส้นด้วยความมั่นใจ ด้วยเส้นอย่างอิสระ ตามความนึกคิดของตนเอง ใช้เส้นต่าง ๆ มาประกอบเป็นภาพ เช่น ภาพแสดงเป็นรูปเหลี่ยม ภาพทับหรือซ้อนกัน หรือภาพเป็นเรื่องราวต่าง ๆ หรือแบบอื่น ๆ
3. ใช้ดินสอสี หรือสีเมจิก หรือสีน้ำ ระบายลงในช่องว่าง ให้มีน้ำหนักอ่อน แก่ ตามความคิดสร้างสรรค์
4. ตกแต่งภาพให้สวยงาม

ตัวอย่างการลากเส้นอย่างอิสระ

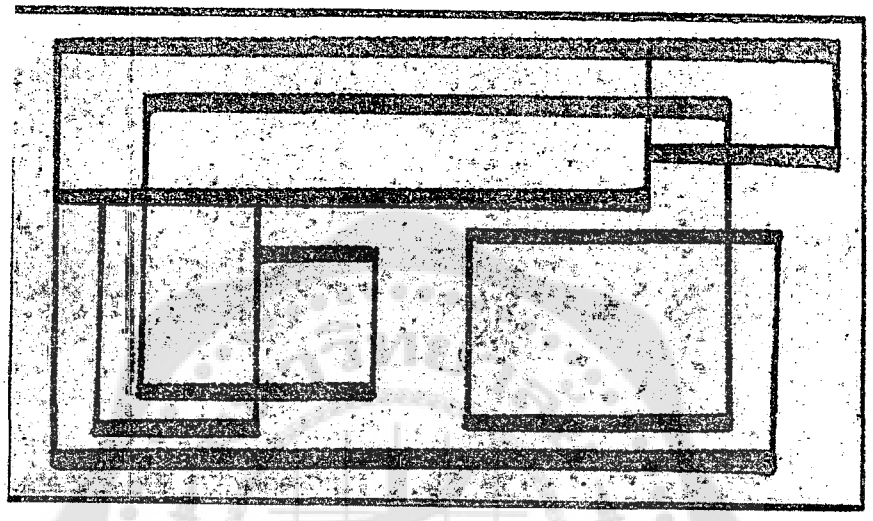

ภาพการลากเส้นเป็นรูปเหลี่ยม

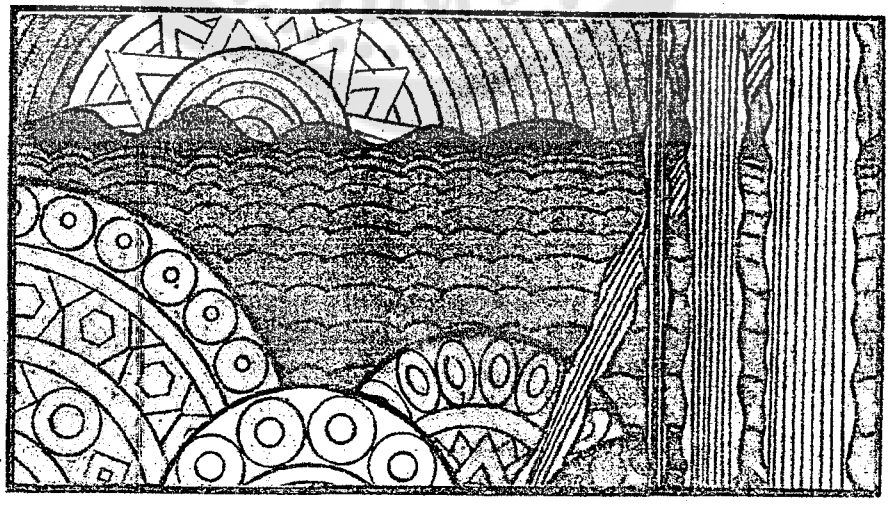

ภาพการนำเส้นต่าง ๆ มาประกอบเป็นภาพ

ภาพการลากเส้นให้เป็นภาพเรื่องราวต่าง ๆ

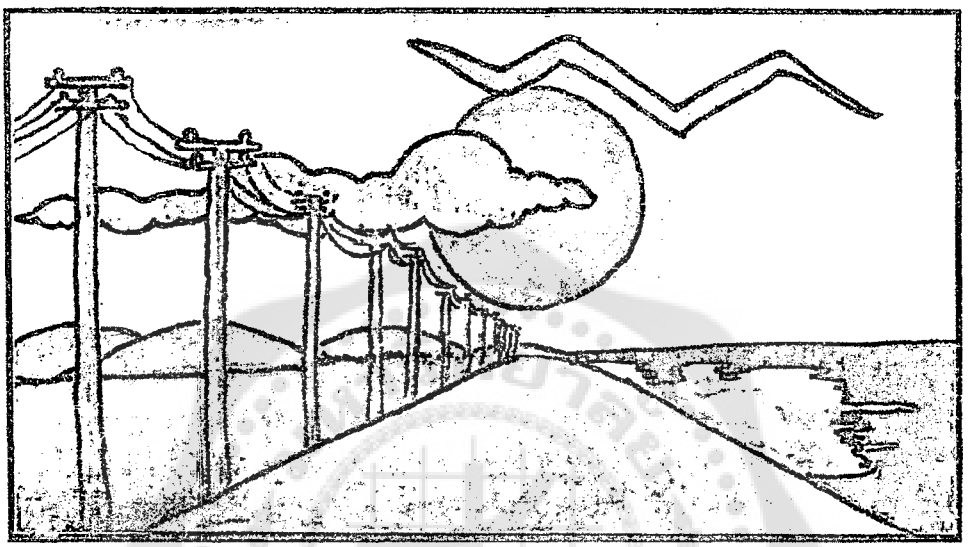

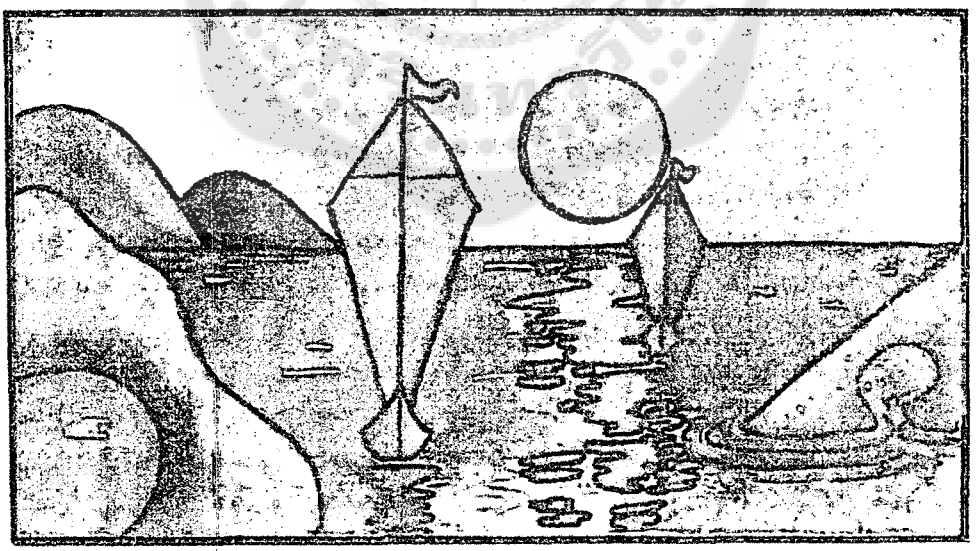

ตัวอย่างภาพแนวคิดสร้างสรรค์

การนำเส้นพื้นฐานมารวมกันเขียนเป็นลายเส้น

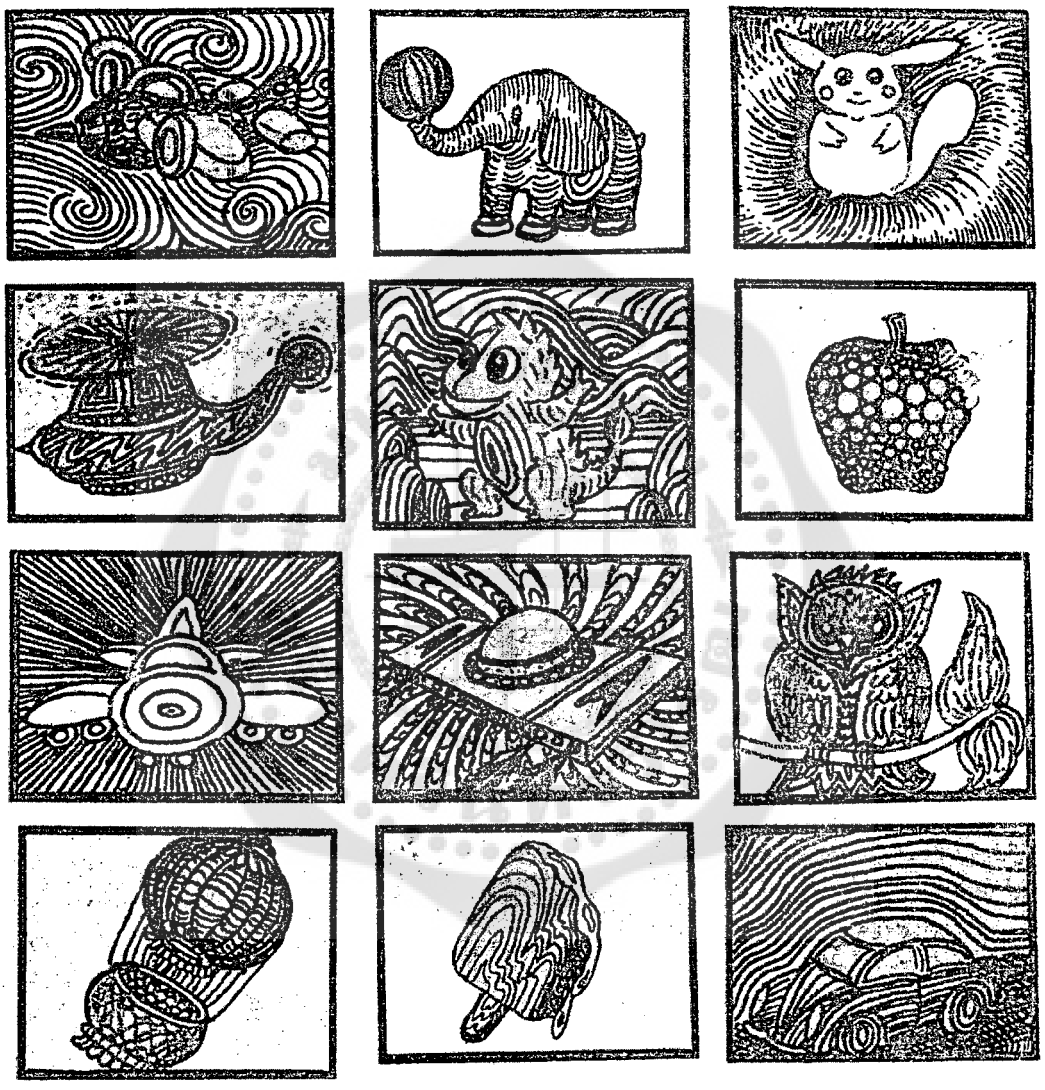

เพื่อน ๆ ลองคิดสร้างสรรค์ภาพที่ใช้เส้นให้แปลกไปจากภาพตัวอย่างนี้นะครับ

การวิจารณ์ผลงาน

การวิจารณ์ หมายถึงการเสนอความคิดเห็น ติชมตามความรู้และประสบการณ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นโดยสุจริตใจ

ข้อควรคำนึงถึงในการวิจารณ์มีดังต่อไปนี้

1. การแสดงออก

การแสดออกทางศิลปะถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ถ้าขาดการแสดงออกแล้วผลงานศิลปะจะปราศจากคุณค่าและไม่น่าสนใจ แม้ว่าผลงานนั้นจะสร้างขึ้นมาโดยคำนึงถึงองค์ประกอบศิลป์ การจัดภาพ การลำดับค่าของสี ความสมดุล หรือเน้นให้มีลักษณะเหมือนจริงมากเพียงใดก็ตาม

ดังนั้น ลักษณะการแสดงออกจึงไม่ใช่ความถูกต้อง หรือการทำตามทฤษฎีอย่างตรงไปตรงมา แต่เป็นการนำพลังอำนาจของตนเอง ถ่ายทอดออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด เช่น การเขียนภาพตีไก่ ก็เขียนให้รู้สึกว่าอยู่ในบรรยากาศของการตีไก่จริงๆ การจิก ตีด้วยคมเดือย และเลือดที่เปรอะเปื้อนตามบาดแผล ท่ามกลางเสียงร้องที่สนุกสนานของคนดูที่หาความเพลิดเพลินจากการทรมานสัตว์อย่างเห็นจริงเห็นจัง เพื่อเป็นการสื่อสารให้ผู้ดูงานศิลป์ได้คิดตามความรู้สึกสัมผัส

การแสดงออกโดยการเขียนภาพตีไก่

2. วิธีการและเทคนิค

วิธีการ หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่คนทั่วไปปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน เช่น วิธีการนวดดิน วิธีหล่อปูนปลาสเตอร์ เป็นต้น

เทคนิค หมายถึง การกระทำในลักษณะเฉพาะที่เป็นความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล เช่น เทคนิคในการออกแบบ สร้างลวดลาย ซึ่งต้องอาศัยความฝึกฝน ความฉลาดมีไหวพริบในการดัดแปลง ปรับปรุงแก้ไขเป็นต้น

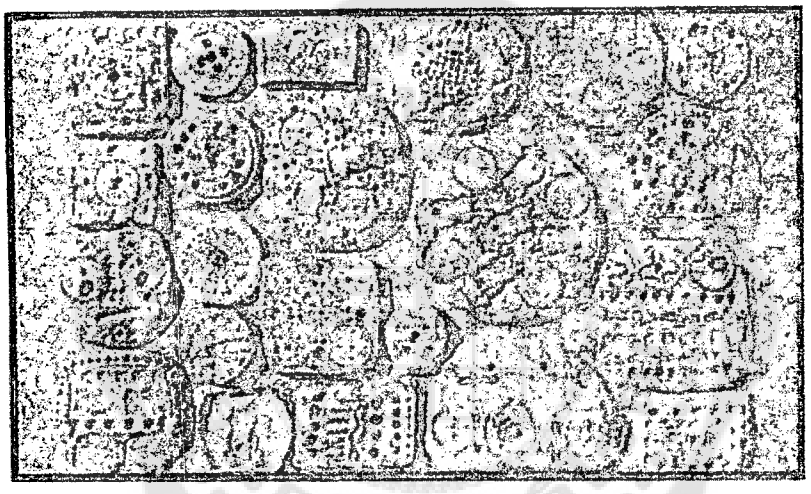

ลักษณะลวดลายบนดินเหนียวที่อาศัยวิธีการปั้นดินเป็นแผ่นสี่เหลี่ยม วงกลมและใช้เทคนิคการกดลายด้วยเศษวัสดุต่าง ๆ

3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ การคิดริเริ่มกระทำในสิ่งที่ผู้อื่นกระทำอยู่ก่อนแล้วในลักษณะซ้ำ ๆ กัน แต่นำมาสร้างใหม่ ให้มีรูปแบบและเนื้อหาใหม่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม แต่ไม่ใช่การลอกเลียนแบบหรือกระทำตามแบบอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว

4. โอกาสและปัญหาสภาพแวดล้อม

ในการวิจารณ์ศิลป์ใด ๆ ก็ตาม ควรมีใจกว้าง รู้จักมองปัญหารอบด้านและให้ความยุติธรรมเสมอภาคแก่ทุกคน โดยเฉพาะคนที่ประสบปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องเขียน ดังนั้น เกณฑ์การพิจารณาควรคำนึงถึงผู้ที่ขาดแคลนด้วย

5. ความรับผิดชอบ

ในการพิจารณาว่าผลงานศิลป์ชิ้นใดดีเด่นมากน้อยเพียงใดนั้น จะวัดด้วยความสามารถทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์ หรือเนื้อหาสาระและวิธีการแสดงออกเท่านั้น จะต้องพิจารณาไปถึงความรับผิดชอบ เช่น การเก็บเครื่องมืออุปกรณ์ การรักษาความสะอาด ความสนใจในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนการให้ความร่วมมือกันกับผู้อื่นด้วย

แบบฝึกที่ 1

ให้เพื่อน ๆ เขียนลักษณะของเส้นลงในกรอบ
ตามชื่อที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

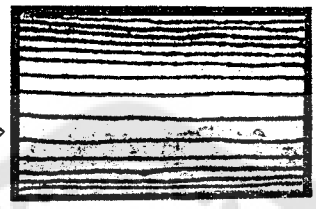

เส้นนอน

1 เส้นคด

2 เส้นทแยง

3 เส้นโค้ง

4 เส้นตั้ง

5 เส้นหยัก

ผลการประเมิน

◯ นักเรียน ◯ เพื่อน ◯ ครู

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

ตรวจคำตอบท้ายเล่มนะครับ

แบบฝึกที่ 2

ให้เพื่อน ๆ เลือกคำที่กำหนดให้ เติมในช่องว่าง ข้อความที่เกี่ยวข้องกัน

เส้นตั้ง	**เส้นนอน**	**เส้นทแยง**
เส้นโค้ง	**เส้นหยัก**	**เส้นคด**

1. ..... เส้นขอบน้ำทะเลตัดกับท้องฟ้าดูสงบนิ่งจริง ๆ
2. ..... เสาธงของโรงเรียนสูงสง่าดีนะ
3. ..... ฉันชอบภาพลายไทย ดูมันให้ความรู้สึกอ่อนโยน และนิ่มนวล
4. ..... เสาไฟต้นนี้ดูเหมือนกำลังจะล้ม ไม่มั่นคงเลย
5. ..... ถนนเส้นนี้ช่างซิกแซกเหลือเกิน

ตรวจคำตอบท้ายเล่ม สะสมคะแนนดูนะครับ ว่าได้เท่าไร

แบบฝึกที่ 3

ให้เพื่อน ๆ สังเกตรูปภาพ แล้ววิจารณ์ตาม
หัวข้อต่อไปนี้

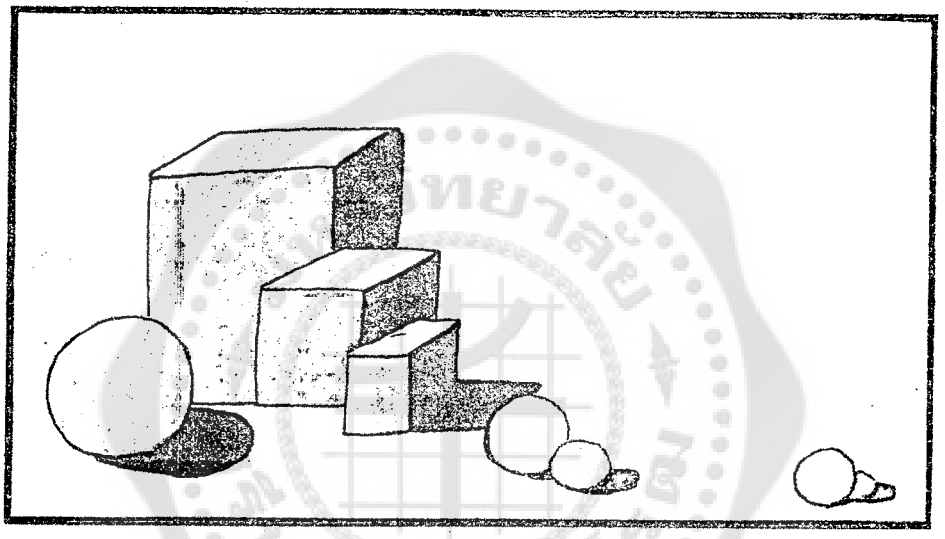

ชื่อภาพ เส้นอิสระ

1. ชื่อภาพตรงตามเนื้อหาหรือไม่.....

.....

2. เส้นที่วาดให้ความรู้สึกอย่างไร.....

.....

3. ส่วนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไข.....

.....

ผลการประเมิน ◯ ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

ทำแบบฝึกที่4
ต่อนะครับ

แบบฝึกที่ 4

ให้เพื่อน ๆ นำเส้นหลายชนิดมาประกอบเป็นภาพ
แล้วระบายสีให้สวยงาม กลุ่มละ 1 ภาพ

ชื่อภาพ.....

ผลการประเมิน

◯ นักเรียน ◯ เพื่อน ◯ ครู

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

ดูเกณฑ์การให้คะแนน
หลังภาคผนวกนะครับ

แบบทดสอบหลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ จำนวน 10 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกที่สุด

1. เส้น ═══ ให้ความรู้สึกอย่างไร

ก. ราบเรียบ สงบนิ่ง
ข. เคลื่อนไหว ไม่สมดุล
ค. มั่นคง แข็งแรง
ง. ดิ้นเต้น อันตราย

2. การเขียนภาพลายไทย นิยมใช้เส้นชนิดใดมากที่สุด

ก. เส้นคด
ข. เส้นตรง
ค. เส้นเฉียง
ง. เส้นโค้ง

3. วีระ เขียนภาพโดยใช้เส้นต่าง ๆ มาประกอบเป็นภาพ วีระใช้วิธีการข้อใด

ก. การออกแบบโดยใช้รูปทรง
ข. การออกแบบโดยทดลองสี
ค. การออกแบบโดยใช้เส้น
ง. การออกแบบโดยใช้รูปร่าง

4. การวาดภาพทิวทัศน์ควรทำอย่างไร

ก. ใช้มือเขียนร่างภาพ
ข. ใช้วงเวียนร่างภาพ
ค. ใช้ไม้บรรทัดร่างภาพ
ง. ใช้กล่องดินสอร่างภาพ

5. ข้อใด <u>ไม่ใช่</u> หลักเกณฑ์ในการวิจารณ์ผลงาน

ก. การแสดงออก
ข. การเก็บอุปกรณ์
ค. ความรับผิดชอบ
ง. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

6. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. เส้นนอนให้ความรู้สึกโอนเอน
ข. เส้นตั้งให้ความรู้สึกอ่อนโยน
ค. เส้นโค้งให้ความรู้สึกสงบนิ่ง
ง. เส้นคดให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกที่สุด

7. ภาพใดแสดงความขัดแย้ง

ก.

ข.

ค.

ง. 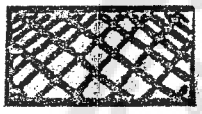

8. ภาพใดให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง

ก.

ข.

ค.

ง.

9. ภาพใดเป็นการเขียนภาพด้วยเส้นอิสระ

ก.

ข.

ค.

ง.

10. วารีเขียนภาพที่ให้ความรู้สึกอ่อนโยน นุ่มนวล วารีใช้เส้นชนิดใด

ก.

ข.

ค.

ง.

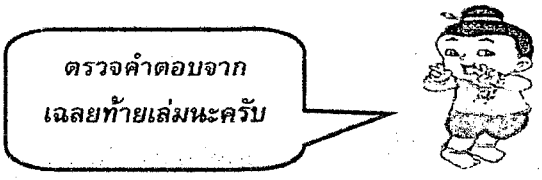

เกณฑ์การให้คะแนน แบบฝึกที่ 1 และ 4

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3	คะแนน
2. การใช้เส้นที่แสดงออกชัดเจน	2	คะแนน
3. ความตั้งใจในการทำงาน	2	คะแนน
4. ความประณีตสวยงาม	2	คะแนน
5. ความสะอาด	1	คะแนน

เฉลยแบบฝึกที่ 2

1. **เส้นนอน** เส้นขอบน้ำทะเลตัดกับท้องฟ้าดูสงบนิ่งจริง ๆ
2. **เส้นตั้ง** เสาธงของโรงเรียนสูงสง่าดีนะ
3. **เส้นโค้ง** ฉันชอบภาพลายไทย ดูมันให้ความรู้สึกอ่อนโยน และนิ่มนวล
4. **เส้นทแยง** เสาไฟต้นนี้ดูเหมือนกำลังจะล้ม ไม่มั่นคงเลย
5. **เส้นหยัก** ถนนเส้นนี้ช่างซิกแซกเหลือเกิน

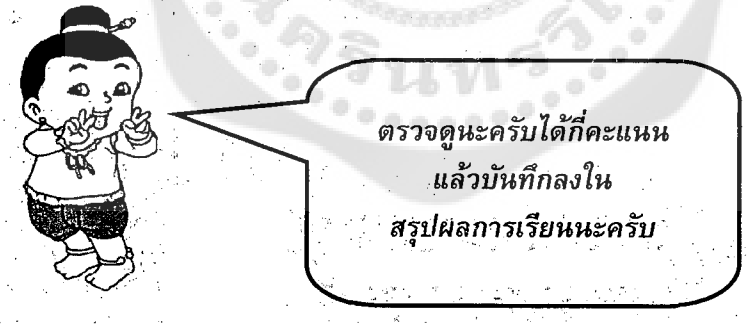

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1. ค	2. ข	3. ก	4. ค	5. ก
6. ง	7. ค	8. ก	9. ง	10. ข

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. ก	2. ง	3. ค	4. ก	5. ข
6. ง	7. ค	8. ก	9. ข	10. ค

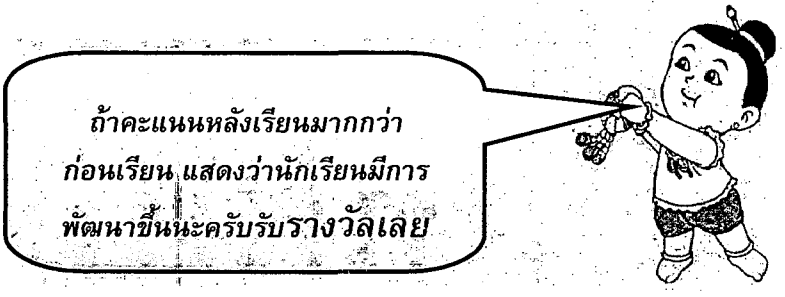

กระดาษคำตอบ

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

ชื่อ.....เลขที่..... ชั้น.....

ทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบฝึกที่ 2

1. ..... 2. ..... 3. .....

4. ..... 5. .....

สรุปผลการเรียน

การประเมิน	แบบฝึกที่ 1	แบบฝึกที่ 2	แบบฝึกที่ 3	แบบฝึกที่ 4	รวม	ก่อนเรียน	หลังเรียน	พัฒนา
เต็ม								
ได้								

แบบบันทึกคะแนนสรุปผลการเรียน

เรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้นอย่างอิสระ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

เลขที่	ชื่อ	แบบฝึกที่ 1	แบบฝึกที่ 2	แบบฝึกที่ 1	แบบฝึกที่ 2	รวม	ก่อนเรียน	หลังเรียน	พัฒนา	หมายเหตุ
		5	5	10	10	30	10	10	-	
คะแนนรวมทั้งหมด										
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินผลงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง.....

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการสังเกต															ผลการประเมิน		หมายเหตุ
		ความคิดริเริ่ม			ความประณีต			องค์ประกอบงานศิลป์			การเตรียม/ใช้/เก็บ								
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1																			
2																			
3																			
4																			
5																			
6																			
7																			
8																			
9																			
10																			
11																			
12																			
	รวม																		
	เฉลี่ย																		

เกณฑ์การประเมิน ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลขที่ประเมิน

1. หมายถึง ดี
2. หมายถึง พอใช้
3. หมายถึง ต้องแก้ไข

เกณฑ์การตัดสินการประเมิน ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องผ่าน ไม่ผ่าน

ผ่าน หมายถึง มีผลการประเมินระดับ 2 ถึง 3

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการทำงาน (rubrics)

กลุ่มสารการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	1.ออกแบบแปลกใหม่ 2.ดัดแปลงจากของเดิมมาก 3.ใช้วัสดุในท้องถิ่นทั้งหมด	บกพร่องเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งในข้อ 1,2 และ 3	บกพร่องเกณฑ์ในข้อ 1,2 และ 3 ตั้งแต่ 2 เกณฑ์ขึ้นไป
2.ความประณีตสวยงาม	1.มีลวดลายสีสันสวยงาม 2.มีความละเอียดประณีต 3.มีความแปลกใหม่	บกพร่องเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งในข้อ 1,2 และ 3	บกพร่องเกณฑ์ในข้อ 1,2 และ 3 ตั้งแต่ 2 เกณฑ์ขึ้นไป
3.องค์ประกอบงานศิลป์	ผลงานสมบูรณ์ตามองค์ประกอบศิลป์และมีรูปแบบงานถูกต้องตามหลักการของศิลปะไทยหรือสากล	ผลงานมีรูปแบบถูกต้องตามหลักศิลปะไทยหรือสากลแต่ไม่สมบูรณ์ตามองค์ประกอบ	ผลงานมีรูปแบบถูกต้องเป็นส่วนน้อย ขาดองค์ประกอบที่ถูกต้อง
4.การเตรียม/ใช้/เก็บอุปกรณ์	1.จัดเตรียมอุปกรณ์พร้อม 2.ใช้อุปกรณ์ดี/ถูกต้อง 3.เก็บอุปกรณ์ดี/ถูกต้อง	บกพร่องเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งในข้อ 1,2 และ 3	บกพร่องเกณฑ์ในข้อ 1,2 และ 3 ตั้งแต่ 2 เกณฑ์ขึ้นไป
5.ความตั้งใจในการทำงาน	1.มีการวางแผนอย่างมีขั้นตอน 2.ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี 3.ผลงานเสร็จทันเวลาและมีคุณภาพ	มี 1 กรณีที่ไม่ถูกต้อง หรือ บกพร่องเป็นส่วนใหญ่	มี 2 กรณีขึ้นไปที่ไม่ถูกต้องหรือบกพร่องมาก

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเขียนภาพระบายสี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

เรื่อง แสงและเงา เวลา 1 ชั่วโมง

มาตรฐาน

ศ 1.1.1 สื่อความคิด จินตนาการความรู้สึกประทับใจด้วยวิธีการต่างๆ อย่างมั่นใจ

ศ 1.1.2 สำรวจทดลองสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ใช้ทัศนธาตุเทคนิค วิธีการใหม่ๆ ในงานทัศนศิลป์ตามความสนใจ

ศ 1.1.3 เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการทำกิจกรรมทัศนศิลป์ได้เหมาะสม ปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ

ศ 1.1.4 แสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความงามของสิ่งต่าง ๆ ตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานศิลปะ

ศ 1.1.5 แสดงความคิดเห็น อธิบายความหมายของงานทัศนศิลป์ ทัศนธาตุและความงามของศิลปะ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายการเกิดแสงและเงาได้
2. ปฏิบัติการเขียนภาพแสงและเงาได้
3. นำแสงและเงาไปใช้ในงานศิลปะได้
4. บอกประโยชน์ของแสงและเงาได้

สาระการเรียนรู้

1. การเกิดแสงและเงา
2. การเขียนภาพแสงและเงา
3. การนำแสงและเงาไปใช้ในงานศิลปะ
4. ประโยชน์ของแสงและเงา

กระบวนการเรียนรู้

1. เพื่อกระตุ้นความสนใจ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ นักเรียนดูแผนภูมิบทเพลง “แสงและเงา” อ่านออกเสียงเป็นทำนองธรรมดาดัง ๆ พร้อมกัน และร้องตามครูตามครู 1 เที่ยว จากนั้นอ่านพร้อมกัน แล้วสนทนา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเพลง ครูถามนำเพื่อเชื่อมโยงสู่สาระการเรียนรู้ (เนื้อหาบทเพลงมีในภาคผนวก)

2. นักเรียนดูวัตถุทึบแสง เช่น หนังสือ ลูกบอล ที่ครูวางลงบนกระดาษสีขาวในบริเวณที่แสงแดด ส่องถึง แล้วให้นักเรียนสังเกตแสงและเงาที่เกิดขึ้น แล้วถามตอบกันเอง ครูช่วยถามนำเพื่อกระตุ้นความสนใจและเชื่อมโยงการเรียนรู้ว่า

-สิ่งที่เห็นคืออะไร

-เมื่อแสงมาถูกวัตถุทั้งสองแล้วเป็นอย่างไร

-ส่วนที่ถูกแสงมากๆ จะมีลักษณะอย่างไร

-นักเรียนเข้าใจคำว่า "แสงและเงา" ไหม

-สิ่งที่นักเรียนเห็นสามารถวาดออกมาเป็นภาพได้ไหม

-วันนี้เราวาดภาพแสงและเงากันดีไหม

3. เพื่อให้เข้าใจแสงและเงา การวาดภาพแสงและเงามากยิ่งขึ้น ให้นักเรียนดูผลงานของรุ่นพี่ที่วาดภาพแสงและเงา แล้วร่วมกันสนทนา อธิบายสรุป ครูสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับแสงและเงาประกอบภาพ ความสำคัญของแสงและเงา ประเภทของแสงและเงา นักเรียนซักถามจนเข้าใจตรงกัน

4. นักเรียนศึกษา ทำความเข้าใจ หาความรู้จากแหล่งครูต่างๆ มีหนังสือในห้องสมุด ห้องศิลปะ สอบถามผู้รู้ เป็นต้น จากนั้นปฏิบัติกิจกรรม วาดภาพระบายสีให้มีแสงและเงา เมื่อทำเสร็จแล้วให้เพื่อนและครูประเมินผลงาน

5. นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่อง แสงและเงา ครูสรุปเพิ่มเติม ดังนี้

1) แสง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แสงจากธรรมชาติและแสงที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น

2) เงา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เงาในตัวเอง และเงาตกทอด

3) วิธีเขียนภาพแสงและเงาให้สวยงาม มีดังนี้

(1) วาดภาพลายเส้นของภาพถ่ายหรือภาพต้นแบบ

(2) เขียนน้ำหนักแสงและเงาตามที่เห็นจากภาพต้นแบบ โดยไล่น้ำหนักจากอ่อนไปเข้ม

(3) เขียนเงาของภาพให้ทอดนอนไปกับพื้นตามแนวการส่องของแสง โดยเงาต้องมีรูปร่างลักษณะเหมือนกับภาพต้นแบบ

สื่ออุปกรณ์

1. เพลง แสงและเงา
2. อุปกรณ์ประกอบการศึกษา
3. ภาพประกอบการศึกษา
4. ผลงานของรุ่นพี่

แหล่งเรียนรู้

1. ห้องเรียน

2. ห้องศิลปะ

กระบวนการวัดผลประเมินผล

1. วิธีการ

1.1 สังเกต

1.1.1 พิจารณาจากการทำกิจกรรม

1.1.2 พิจารณาจากการทำใบกิจกรรม

1.2 ตรวจสอบ

1.2.1 ตรวจผลงาน

1.2.2 ตรวจใบกิจกรรม

2. เครื่องมือวัดผลและประเมินผล

2.1 แบบประเมินการทำกิจกรรม

2.2 แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ถือเกณฑ์การผ่านร้อยละ 80 ทุกรายการ

เพลงแสงและเงา

ทำนอง เพลงดอกไม้ที่ทำตก

วาดภาพให้สวยต้องมีแสง เงาให้มันชัดเจน
เงาที่ตกทอดต้องอยู่ตรงข้ามกับแสงเสมอ
รูปที่จะสวยต้องมีแสงเอียงสี่สิบห้าองศา
จะได้ภาพเด่นตาต้องมีแสงเงาสมบูรณ์

ภาคผนวก ช

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง
การใช้เอกสารประกอบการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แสดงคะแนนวัดผลสอบก่อนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 เรื่อง การเขียนภาพระบายสี

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	ด.ช. กัสวาดี สานิ	9	10	16	256
2	ด.ญ.วสิณี ศรีคล้อย	10	13	17	289
3	ด.ญ.จุฑาทิพย์ สุสมบูรณ์	7	10	18	324
4	ด.ช.จักรกฤษ วงจำปา	6	14	18	324
5	ด.ช.อภิเษก แสงแก้ว	6	9	17	289
6	ด.ช.ธนวัฒน์ จอมคำสิงห์	8	9	16	256
7	ด.ญ.ปรียานันท์ มากมี	15	15	12	144
8	ด.ญ.ศิริพร ชมบุญ	8	6	18	324
9	ด.ญ.ธนพร จำปา	7	10	19	361
10	ด.ช.กิตติชัย ท้าวตื้อ	7	13	18	324
11	ด.ช.ภูริเดช ยางจิต	6	10	20	400
12	ด.ช.พงษ์นุกูล หมั่นเรียน	8	14	17	289
13	ด.ช.เกรียงไกร ลุนคำโต	7	9	18	324
14	ด.ญ.วนารินทร์ ศรียวน	9	9	17	289
15	ด.ช.วันจักรี กินรี	6	15	20	400
16	ด.ช.กิตติพันธ์ แก้วอาษา	9	6	17	289
17	ด.ช.อรรถพล แขกพงศ์	12	10	15	225
18	ด.ญ.กฤติยานี นราศรี	10	13	17	289
19	ด.ญ.เกศรินร์ โวหาร	9	10	16	256
20	ด.ญ.พรนิภา คำเสียง	14	14	13	169
21	ด.ญ.เบญจมาศ ทองด่านเหนือ	7	9	18	324
22	ด.ญ.สุดธิดา ชุดชนบท	6	9	20	400
23	ด.ญ.ชลวิภา แก้วจันเหลา	9	15	16	256
24	ด.ญ.นารีกานต์ หมูนิล	6	6	19	361
25	ด.ญ.กรกนก ชมฤดี	8	10	17	289
26	ด.ช.ธรรศ สันทองสังโยธิน	11	13	14	196
27	ด.ช.จักรภัทร มาตทะวัน	9	10	16	256
28	ด.ญ.ศรวณีย์ สงไทย	10	14	16	256
29	ด.ญ.จีราวรรณ เมืองน้อย	12	9	14	196
30	ด.ช.วัชระ ภิญโญวัน	12	9	15	225
31	ด.ช.ธนภัทร์ ยีสมัน	9	15	16	256
32	ด.ญ.อรทัย ถิ่นทัพไทย	6	6	19	361

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
33	ด.ญ.จินตนา มาสูงเนิน	10	26	16	256
34	ด.ญ.คัทลียา สะท้าน	13	26	13	169
35	ด.ญ.นิสาชล อินทร์ทอง	10	25	15	225
36	ด.ช.ณัฐพล สารมะโน	14	26	12	144
37	ด.ช.กรกช เหมือนพร้อม	9	24	15	225
38	ด.ญ.กนกอร ดอหล้า	9	24	15	225
39	ด.ญ.ณัฐมน เกิดเมืองเล็ก	15	26	11	121
40	ด.ญ.กุลธิดา มั่นพุฒ	6	26	20	400
รวม			**1020**	**656**	**10,962**
x-bar			**25.50**		
S.D.			**0.96**		
ร้อยละ			**85.00**		

แสดงคะแนนวัดผลสอบก่อนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 เรื่อง การเขียนภาพระบายสี

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	ด.ช.ศิวายุ ชุ่มนวล	9	26	17	289
2	ด.ช.ชิติพัทธ์ พลจัตุรัส	8	25	17	289
3	ด.ช.นิชนันท์ ล้อมวงศ์	9	25	16	256
4	ด.ญ.ณิชกานต์ กรมภักดี	7	26	19	361
5	ด.ญ.จิราภา ยกเจริญ	7	24	17	289
6	ด.ญ.ประภาพร ชนะชัย	6	25	19	361
7	ด.ญ.โยธกา จีนเจริญ	13	26	13	169
8	ด.ช.สิทธิศักดิ์ สังข์สุววณ	8	25	17	289
9	ด.ช.สุทธิชัย กันหนู	7	24	17	289
10	ด.ช.ปฐมภรณ์ รัตนะ	14	27	13	169
11	ด.ญ.เจนจิรา จิตบุญมา	9	26	17	289
12	ด.ญ.ลลิตา พรสุวรรณ	8	25	17	289
13	ด.ญ.ณัฐณิชา สีสด	7	25	18	324
14	ด.ญ.จิรวดี ขวาภักดี	9	26	17	289
15	ด.ช.ณัฐพล อาวุธนาค	8	24	16	256
16	ด.ช.พงศกร ฟุ้งเดช	10	26	16	256
17	ด.ญ.นฤมล โอฐงาม	9	26	17	289
18	ด.ญ.ธัญญรัตน์ สุวรรณสโรช	8	25	17	289
19	ด.ญ.สิริยา แก้วศรี	10	25	15	225
20	ด.ช.วัชรพงษ์ คุโณ	8	25	17	289
21	ด.ช.จักรพรรดิ ชัยหมก	9	25	16	256
22	ด.ช.จิราธิวัฒน์ กิ่งสีดา	9	25	16	256
23	ด.ช.จิรพงษ์ สงสุวรรณ	14	27	13	169
24	ด.ช.ภูษิต กุลบุตร	12	26	14	196
25	ด.ช.วิศรุต เพรชกาศ	8	23	15	225
26	ด.ช.ศิวานนท์ ภู่เกตุ	7	25	18	324
27	ด.ญ.พิฌามณฑ์ เนียรสันเทียะ	13	27	14	196
28	ด.ญ.จิราธิป ชัยนุวัฒนาพล	10	26	16	256
29	ด.ญ.อารีรัตน์ บัวเถื่อน	7	25	18	324
30	ด.ญ.รุ่งทิพย์ สุทธิพงษ์	7	25	18	324
31	ด.ช.กิติพงษ์ อักษร	6	25	19	361
32	ด.ญ.พรพิมล เจริญวิเศษสุข	10	26	16	

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
33	ด.ญ.วีณา เป๊าะเจียะ	11	26	15	225
34	ด.ญ.กมลาศ จามาศ	14	27	13	169
35	ด.ช.อยุทธ ชิดโคกสูง	10	25	15	225
36	ด.ช.รักสวรรค์ แจ้งสว่าง	7	25	18	324
37	ดช.อัศนีย์ ผลจันทร์	9	25	16	256
38	ด.ช.ณัฐกานต์ ดงเทียมศรี	9	25	16	256
39	ด.ช.ภานุเดช ทองอุดม	6	25	19	361
40	ด.ช.เสรี เปาะเจี๊ยะ	14	27	13	169
รวม			**1016**	**650**	**10,684**
x-bar			**25.40**		
S.D.			**0.90**		
ร้อยละ			**84.67**		
x-bar 6/1 และ 6/2			**25.45**		
S.D. 6/1 และ 6/2			**0.93**		
ร้อยละ 6/1 และ 6/2			**84.83**		
$(\sum D)^2$			422500		
$N\sum D^2$			427360		
$(N\sum D2)-(\sum D2)$			4860		
หาร/40-1			124.62		
ถอดรู๊ต			11.16		
t			58.24		

แสดงคะแนนวัดผลสอบก่อนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 เรื่อง การเขียนภาพระบายสี

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D^2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	เด็กชายดวง แก้วบางไทร	11	23	12	144
2	เด็กหญิงแสงระวี น้ำจันทร์	8	18	10	100
3	เด็กชายอะฟิฟ ยีสมัน	9	18	9	81
4	เด็กชัชวาล วิเชียรกันทา	10	19	9	81
5	เด็กเกศกนก แซ่อัง	9	18	9	81
6	เด็กหญิงพัชรี คุ้มเณร	8	18	10	100
7	เด็กหญิงวรรณญาวี แก้วกำเนิด	13	24	11	121
8	เด็กชายชลัฐ เกตุแก้ว	7	18	11	121
9	เด็กชายอนุวัฒน์ ปัจชามาตย์	11	21	10	100
10	เด็กชายจารึก บังเกิดสุข	10	19	9	81
11	เด็กชายณัลทวัฒน์ บุญรินทร์	12	21	9	81
12	เด็กชายปปฏิภาณ การินตา	8	18	10	100
13	เด็กหญิงชลธิชา แจ่มแดง	10	19	9	81
14	เด็กหญิงญาสุมินทร์ บำรุงศิลป์	12	20	8	64
15	เด็กชายวีระชัย แซ่เฮ้ง	9	18	9	81
16	เด็กหญิงสุพรรษา อร่ามเรือง	8	18	10	100
17	เด็กชายกิตติพันธ์ จันทินมาธร	11	18	7	49
18	เด็กหญิงอรชา ใจชื่น	9	18	9	81
19	เด็กหญิงสุภาภรณ์ สายสมร	8	18	10	100
20	เด็กหญิงงจุฑามาศ บุญจันทร์	8	18	10	100
21	เด็กหญิงศิริวิมล ทับทิมสัย	9	18	9	81
22	เด็กชายภคินัย อินทวี	10	19	9	81
23	เด็กชายปฏิวัติ คำปัญญา	8	18	10	100
24	เด็กชายพีรพัฒน์ ขอพร	9	18	9	81
25	เด็กหญิงสุธินันท์ บรรลุสุข	10	19	9	81
26	เด็กหญิงณัฐธิดา พรสุวรรณ	10	18	8	64
27	เด็กหญิงนิรชา เพชรเกตุ	9	18	9	81
28	เด็กหญิงสร้อยสุวรรณ งามแสง	11	21	10	100
29	เด็กหญิงกาญจนา เทศจำปา	8	18	10	100

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
30	เด็กชายคณิศร หางลาสิงห์	8	17	9	81
31	เด็กหญิงนฤมล วงศรีแก้ว	11	22	11	121
32	เด็กชายจักรพันธ์ จู๋แหลมฟ้า	9	20	11	121
33	เด็กหญิงสิริวรรณ คำภาษี	8	18	10	100
34	เด็กหญิงเจนจิรา เปาจันทึก	10	21	11	121
35	เด็กชายธนพล มหาวศ์	8	18	10	100
36	เด็กชายจิรววัฒน์ สาระนิตย์	7	18	11	121
37	เด็กหญิงณัฐริกา อุปจันทร์	8	19	11	121
38	เด็กหญิงนวพรรษ เฉลิมรัมย์	11	22	11	121
39	เด็กชายวาทิต ดวงกิตติภูมิ	8	18	10	100
40	เด็กหญิงภัทรภร ถาโคตรจันทร์	12	23	11	121
รวม			**765**	**390**	**3,844**
x-bar			**19.13**		
S.D.			**1.74**		
ร้อยละ			**63.75**		

แสดงคะแนนวัดผลสอบก่อนและหลังเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 เรื่อง การเขียนภาพระบายสี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D^2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	เด็กชายยุทธการ พวงไพวัล	9	20	11	121
2	เด็กชายพีระพงศ์ ออมทรัพย์	10	23	13	169
3	เด็กชายเสธฐินันท์ แย้มสวน	13	24	11	121
4	เด็กชายพัชรพล มะโนรัตน์	8	18	10	100
5	เด็กหญิงนัฐธยาน์ เทิดชูธรรม	9	19	10	100
6	เด็กหญิงญาณุมาศ นิ่มนวล	12	20	8	64
7	เด็กหญิงจิราภรณ์ บุสดี	10	19	9	81
8	เด็กชายวรวุฒิ รัศสุวรรณ	12	22	10	100
9	เด็กชายโชคชัย สุทธิธรรม	7	18	11	121
10	เด็กหญิงนัฐมล อาจนา	13	24	11	121
11	เด็กหญิงสุภาภรณ์ กองทอง	12	22	10	100
12	เด็กหญิงกรรภิรมย์ ชนะชัย	8	19	11	121
13	เด็กชายสมชาย แป้นชำนาญ	7	19	12	144
14	เด็กชายวรชิต หวังจิตต์	15	25	10	100
15	เด็กชายอมร คำทอง	8	19	11	121
16	เด็กหญิงจุฬาลักษณ์ ไชยราช	9	20	11	121
17	เด็กหญิงประภารัตน์ ศรีทัศทนาม	13	22	9	81
18	เด็กชายปิยณัฐ แจ้งไพร	10	21	11	121
19	เด็กชายวราวุฒิ ทะมาลา	12	24	12	144
20	เด็กชายกฤษณะ ทับเอี่ยม	10	20	10	100
21	เด็กชายญาณวิชญ์ ขันคำ	10	22	12	144
22	เด็กชายวุฒิชัย คล้ายพงษ์	11	23	12	144
23	เด็กชายธนธร จิตรซื่อ	10	22	12	144
24	เด็กหญิงรุ่งรวิน คงทน	8	19	11	121
25	เด็กหญิงวัชรี พร้อมสิ้น	8	18	10	100
26	เด็กหญิงสุกัญญา ทินแท่น	12	22	10	100
27	เด็กหญิงจิราพร ไผ่พงษ์	8	19	11	121
28	เด็กหญิงเหมวรรณ เขียวเอี่ยม	11	23	12	144

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนน (30 คะแนน)		D	D^2
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
29	เด็กชายปารเมศ บุญคง	9	20	11	121
30	เด็กหญิงแพรพรอย แหว่ด่าหยะ	12	23	11	121
31	เด็กชายธีรภัทร ชาวเสมา	9	20	11	121
32	เด็กหญิงนัณฐมล แก้วกุมาร	8	18	10	100
33	เด็กหญิงกนกวรรณ แสงอาวุธ	8	19	11	121
34	เด็กหญิงมินตรา ฉิมอ่อน	10	21	11	121
35	เด็กชายสมประสงค์ พรหมลัทธิ์	8	19	11	121
36	เด็กหญิงจริยา ทิพย์เคลือบ	9	22	13	169
37	เด็กหญิงพรรธิภา รอบเวียง	9	20	11	121
38	เด็กหญิงปนัดดา แสนแดง	8	20	12	144
39	เด็กชายชนาธร ทินกร ณ อยุธยา	7	20	13	169
40	เด็กหญิงพฤจิรักษ์ แท่นแก้ว	7	19	12	144
	รวม		827	438	4,842
	x-bar		20.68		
	S.D.		1.94		
	ร้อยละ		68.92		
	x-bar 6/3 และ 6/4		19.43		
	S.D. 6/3 และ 6/4		1.84		
	ร้อยละ 6/3 และ 6/4		34.46		
	$(\sum D)^2$		191844		
	$N\sum D^2$		193680		
	$(N\sum D2)-(\sum D2)$		1836		
	หาร/40		47.08		
	ถอดรู๊ต		11.24		
	t		38.97		

ภาคผนวก ซ

คะแนนแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการใช้เอกสารประกอบการเรียน

จำนวน 5 เรื่อง

เรื่องที่ 1 ป.6/1				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D^2
1	3	8	5	25
2	5	9	4	16
3	2	7	5	25
4	1	6	5	25
5	2	7	5	25
6	3	7	4	16
7	6	9	3	9
8	4	9	5	25
9	3	7	4	16
10	3	8	5	25
11	2	8	6	36
12	4	8	4	16
13	3	8	5	25
14	4	8	4	16
15	2	8	6	36
16	3	8	5	25
17	5	9	4	16
18	4	8	4	16
19	3	8	5	25
20	5	9	4	16
21	3	8	5	25
22	2	8	6	36
23	3	8	5	25
24	1	7	6	36
25	3	8	5	25
26	4	8	4	16
27	4	8	4	16
28	5	9	4	16
29	3	8	5	25
30	4	8	4	16
31	4	8	4	16
32	2	8	6	36
33	5	9	4	16
34	5	9	4	16
35	4	8	4	16
36	4	8	4	16
37	6	9	3	9
38	3	8	5	25
39	5	9	4	16
40	3	8	5	25
รวม	140	323	183	861
x-bar	3.50	8.08	4.58	

$(\grave{a}D)^2$	33489	SDหลัง	0.694
$N\grave{a}D^2$	34440	SDก่อน	1.24
$(N\grave{a}D2)-(\grave{a}D2)$	951	ร้อยละ	80.75
หาร/40	24.38		
ถอดรูต	4.93		
t	37.12		

เรื่องที่ 1 ป.6/2				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D^2
1	3	8	5	25
2	2	7	5	25
3	3	8	5	25
4	1	7	6	36
5	2	7	5	25
6	2	7	5	25
7	6	10	4	16
8	3	8	5	25
9	2	7	5	25
10	5	9	4	16
11	3	8	5	25
12	3	7	4	16
13	2	7	5	25
14	4	9	5	25
15	3	8	5	25
16	5	9	4	16
17	3	8	5	25
18	3	8	5	25
19	5	10	5	25
20	3	7	4	16
21	3	8	5	25
22	3	8	5	25
23	6	10	4	16
24	4	9	5	25
25	3	8	5	25
26	3	8	5	25
27	6	9	3	9
28	5	9	4	16
29	2	7	5	25
30	3	8	5	25
31	2	7	5	25
32	5	9	4	16
33	5	8	3	9
34	6	9	3	9
35	4	9	5	25
36	3	8	5	25
37	3	8	5	25
38	3	8	5	25
39	2	8	6	36
40	5	9	4	16
รวม	139	326	187	893
x-bar	3.48	8.15	4.68	

$(\grave{a}D)^2$		SDหลัง	0.89
$N\grave{a}D^2$		SDก่อน	1.34
$(N\grave{a}D2)-(\grave{a}D2)$		ร้อยละ	81.50
หาร/40			
ถอดรูต			
t			

รวมเฉลี่ย 2 ห้อง	
x-bar6/1-6/2ก่อน	3.49
x-bar6/1-6/2หลัง	8.11
S.D.รวมหลัง	0.79
ร้อยละ6/1,6/2	81.13
S.D.รวมก่อน	1.29

เรืองที่ 2 ป.6/1				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D²
1	2	8	6	36
2	4	8	4	16
3	2	7	5	25
4	1	7	6	36
5	2	8	6	36
6	2	6	4	16
7	5	9	4	16
8	4	8	4	16
9	3	8	5	25
10	2	8	6	36
11	1	7	6	36
12	3	8	5	25
13	3	8	5	25
14	4	8	4	16
15	2	8	6	36
16	2	8	6	36
17	5	10	5	25
18	3	8	5	25
19	3	8	5	25
20	4	8	4	16
21	4	9	5	25
22	2	7	5	25
23	3	8	5	25
24	2	7	5	25
25	3	8	5	25
26	3	8	5	25
27	4	9	5	25
28	4	8	4	16
29	4	8	4	16
30	3	8	5	25
31	3	8	5	25
32	2	7	5	25
33	4	8	4	16
34	4	9	5	25
35	3	8	5	25
36	4	8	4	16
37	5	9	4	16
38	3	7	4	16
39	4	8	4	16
40	4	8	4	16
รวม	125	318	193	951
x-bar	3.13	7.95	4.83	
(åD)²		37249	SDหลัง	0.714
NåD²		38040	SDก่อน	1.042
(NåD2)-(åD2)		791	ร้อยละ	79.5
หาร/40		20.28		
ถอดรูต		4.5		
t		42.89		

เรืองที่ 2 ป.6/2				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D²
1	3	8	5	25
2	2	7	5	25
3	3	8	5	25
4	2	8	6	36
5	2	8	6	36
6	1	6	5	25
7	5	9	4	16
8	3	8	5	25
9	3	7	4	16
10	4	9	5	25
11	4	9	5	25
12	3	8	5	25
13	3	8	5	25
14	3	9	6	36
15	3	9	6	36
16	4	10	6	36
17	3	8	5	25
18	4	8	4	16
19	5	9	4	16
20	4	8	4	16
21	4	8	4	16
22	3	8	5	25
23	5	9	4	16
24	5	9	4	16
25	4	8	4	16
26	3	8	5	25
27	6	10	4	16
28	5	9	4	16
29	3	7	4	16
30	2	8	6	36
31	2	8	6	36
32	4	9	5	25
33	5	9	4	16
34	5	9	4	16
35	4	9	5	25
36	4	8	4	16
37	3	8	5	25
38	3	8	5	25
39	2	8	6	36
40	4	9	5	25
รวม	140	333	193	953
x-bar	3.50	8.33	4.83	
(åD)²		37249	SDหลัง	0.80
NåD²		38120	SDก่อน	1.11
(NåD2)-(åD2)		871	ร้อยละ	83.25
หาร/40		22.33		
ถอดรูต		4.73		
t		40.80		

รวมเฉลี่ย 2 ห้อง	
x-bar6/1-6/2ก่อน	3.31
x-bar6/1-6/2หลัง	8.14
S.D.รวมหลัง	0.76
ร้อยละ6/1,6/2	81.38
S.D.รวมก่อน	1.08

เรื่องที่ 3 ป.6/1				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D^2
1	2	7	5	25
2	4	9	5	25
3	3	8	5	25
4	2	7	5	25
5	2	8	6	36
6	2	7	5	25
7	5	10	5	25
8	5	8	3	9
9	2	8	6	36
10	3	8	5	25
11	2	7	5	25
12	3	8	5	25
13	4	8	4	16
14	4	8	4	16
15	3	8	5	25
16	3	8	5	25
17	4	9	5	25
18	3	8	5	25
19	2	7	5	25
20	4	9	5	25
21	3	8	5	25
22	1	7	6	36
23	3	8	5	25
24	1	7	6	36
25	3	8	5	25
26	3	8	5	25
27	4	8	4	16
28	4	9	5	25
29	3	8	5	25
30	4	9	5	25
31	4	8	4	16
32	2	8	6	36
33	5	9	4	16
34	6	9	3	9
35	4	8	4	16
36	5	9	4	16
37	5	9	4	16
38	4	8	4	16
39	5	9	4	16
40	3	8	5	25
รวม	134	325	191	933
x-bar	3.35	8.13	4.78	
$(\Sigma D)^2$		36481	SDหลังแ	0.72
$N\Sigma D^2$		37320	SDก่อน	1.19
(NΣD2)-(ΣD2)		839	ร้อยละ	81.25
หาร/40		21.51		
ถอดรู้ต		4.64		
t		41.16		

เรื่องที่ 3 ป.6/2				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D^2
1	4	8	4	16
2	3	8	5	25
3	3	8	5	25
4	2	7	5	25
5	3	8	5	25
6	2	7	5	25
7	5	10	5	25
8	4	9	5	25
9	3	8	5	25
10	5	9	4	16
11	4	8	4	16
12	4	9	5	25
13	3	8	5	25
14	4	9	5	25
15	4	8	4	16
16	5	9	4	16
17	4	8	4	16
18	4	8	4	16
19	6	10	4	16
20	3	8	5	25
21	4	8	4	16
22	3	7	4	16
23	5	8	3	9
24	4	8	4	16
25	3	8	5	25
26	3	8	5	25
27	6	9	3	9
28	5	9	4	16
29	3	8	5	25
30	3	8	5	25
31	2	8	6	36
32	4	9	5	25
33	5	9	4	16
34	5	9	4	16
35	5	9	4	16
36	4	8	4	16
37	3	8	5	25
38	3	8	5	25
39	2	8	6	36
40	5	9	4	16
รวม	152	333	181	837
x-bar	3.80	8.33	4.53	
$(\Sigma D)^2$		32761	SDหลัง	0.69
$N\Sigma D^2$		33480	SDก่อน	1.07
(NΣD2)-(ΣD2)		719	ร้อยละ	83.25
หาร/40		18.44		
ถอดรู้ต		4.29		
t		42.19		

รวมเฉลี่ย 2 ห้อง	
x-bar6/1-6/2ก่อน	3.58
x-bar6/1-6/2หลัง	8.23
S.D.รวมหลัง	0.71
ร้อยละ6/1,6/2	82.25
S.D.รวมก่อน	1.13

เรื่องที่ 4 ป.6/1				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D²
1	3	8	5	25
2	4	8	4	16
3	4	8	4	16
4	3	7	4	16
5	1	7	6	36
6	2	7	5	25
7	5	9	4	16
8	5	9	4	16
9	3	8	5	25
10	4	8	4	16
11	3	8	5	25
12	4	8	4	16
13	4	8	4	16
14	5	9	4	16
15	4	8	4	16
16	3	8	5	25
17	4	9	5	25
18	4	8	4	16
19	3	7	4	16
20	5	9	4	16
21	4	8	4	16
22	2	7	5	25
23	4	8	4	16
24	3	8	5	25
25	4	8	4	16
26	4	8	4	16
27	3	8	5	25
28	5	9	4	16
29	4	8	4	16
30	4	9	5	25
31	5	9	4	16
32	2	8	6	36
33	4	8	4	16
34	6	9	3	9
35	4	8	4	16
36	5	9	4	16
37	4	9	5	25
38	3	8	5	25
39	4	9	5	25
40	4	8	4	16
รวม	151	327	176	790
x-bar	3.78	8.18	4.40	
(åD)²		30976	SDหลัง	0.64
NåD²		31600	SDก่อน	1.00
(NåD2)-(åD2)		624	ร้อยละ	81.75
หาร/40		16.00		
ถอดรูต		4		
t		44.00		

เรื่องที่ 4 ป.6/2				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D²
1	3	8	5	25
2	3	8	5	25
3	3	9	6	36
4	3	8	5	25
5	3	8	5	25
6	3	8	5	25
7	6	10	4	16
8	4	9	5	25
9	3	8	5	25
10	5	9	4	16
11	4	9	5	25
12	4	9	5	25
13	4	9	5	25
14	4	9	5	25
15	4	9	5	25
16	5	9	4	16
17	4	8	4	16
18	4	9	5	25
19	5	9	4	16
20	4	9	5	25
21	4	8	4	16
22	4	8	4	16
23	5	9	4	16
24	5	9	4	16
25	4	8	4	16
26	4	8	4	16
27	5	9	4	16
28	4	9	5	25
29	3	8	5	25
30	3	9	6	36
31	3	8	5	25
32	5	9	4	16
33	5	9	4	16
34	5	9	4	16
35	4	9	5	25
36	4	9	5	25
37	2	7	5	25
38	2	7	5	25
39	1	7	6	36
40	5	9	4	16
รวม	155	342	187	889
x-bar	3.88	8.55	4.68	
(åD)²		34969	SDหลัง	0.68
NåD²		35560	SDก่อน	1.02
(NåD2)-(åD2)		591	ร้อยละ	85.5
หาร/40		15.15		
ถอดรูต		3.89		
t		48.07		

รวมเฉลี่ย 2 ห้อง	
x-bar6/1-6/2ก่อน	3.83
x-bar6/1-6/2หลัง	8.36
S.D.รวมหลัง	0.66
ร้อยละ6/1,6/2	83.63
S.D.รวมก่อน	1.01

เรื่องที่ 5 ป.6/1				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D²
1	1	7	6	36
2	4	9	5	25
3	3	8	5	25
4	4	9	5	25
5	1	8	7	49
6	2	8	6	36
7	5	10	5	25
8	4	9	5	25
9	3	8	5	25
10	4	9	5	25
11	4	9	5	25
12	4	9	5	25
13	3	9	6	36
14	4	9	5	25
15	3	9	6	36
16	3	8	5	25
17	4	10	6	36
18	3	9	6	36
19	2	8	6	36
20	4	9	5	25
21	4	9	5	25
22	2	8	6	36
23	3	9	6	36
24	1	8	7	49
25	3	9	6	36
26	3	9	6	36
27	3	8	5	25
28	4	9	5	25
29	3	9	6	36
30	4	9	5	25
31	4	9	5	25
32	3	9	6	36
33	4	9	5	25
34	5	10	5	25
35	4	9	5	25
36	4	9	5	25
37	5	10	5	25
38	4	9	5	25
39	5	9	4	16
40	3	9	6	36
รวม	136	353	217	1193
x-bar	3.40	8.83	5.43	
(ΣD)²		47089	SDหลัง	0.64
NΣD²		47720	SDก่อน	1.03
(NΣD2)-(ΣD2)		631	ร้อยละ	88.25
หาร/40		16.18		
ถอดรูต		4.02		
t		53.98		

เรื่องที่ 5 ป.6/2				
เลขที่	ก่อน	หลัง	D	D²
1	3	9	6	36
2	3	9	6	36
3	3	9	6	36
4	1	8	7	49
5	2	8	6	36
6	2	8	6	36
7	4	10	6	36
8	3	8	5	25
9	3	8	5	25
10	4	9	5	25
11	3	8	5	25
12	3	8	5	25
13	3	8	5	25
14	3	9	6	36
15	3	8	5	25
16	4	10	6	36
17	4	9	5	25
18	4	9	5	25
19	6	10	4	16
20	3	8	5	25
21	4	9	5	25
22	3	8	5	25
23	5	10	5	25
24	4	9	5	25
25	4	9	5	25
26	4	9	5	25
27	5	10	5	25
28	4	9	5	25
29	3	8	5	25
30	3	8	5	25
31	2	8	6	36
32	4	8	4	16
33	3	9	6	36
34	5	9	4	16
35	4	9	5	25
36	3	8	5	25
37	3	8	5	25
38	2	9	7	49
39	1	8	7	49
40	3	9	6	36
รวม	133	347	214	1166
x-bar	3.33	8.68	5.35	
(ΣD)²		45796	SDหลัง	0.69
NΣD²		46640	SDก่อน	1.02
(NΣD2)-(ΣD2)		844	ร้อยละ	86.75
หาร/40		21.64		
ถอดรูต		4.46		
t		47.98		

รวมเฉลี่ย 2 ห้อง	
x-bar6/1-6/2ก่อน	3.36
x-bar6/1-6/2หลัง	8.75
S.D.รวมหลัง	0.66
ร้อยละ6/1,6/2	87.50
S.D.รวมก่อน	1.03

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อชื่อสกุล	นางชวลา ศาลิโกเศศ
วันเดือนปีเกิด	11 มีนาคม 2500
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 113/12 หมู่ 16 ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ 10542
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ สาขาศิลปศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนรัตนโกสินทร์ ๙ หมู่ 16 ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ 10542

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนประดับวิทยา จังหวัดนครสวรรค์
พ.ศ. 2521	ป.กศ. สูง (สังคมศึกษา) จากวิทยาลัยครูจันทรเกษม กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2530	คบ. (ศิลปศึกษา วิชาโท นาฏศิลป์) จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา
พ.ศ. 2552	กศ.ม.(ศิลปศึกษา) การศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ